

Lietuvos Respublikos
Seimo
ketvirtoji sesija

2018 m. kovo 13 d.
142 ir 143 posėdžiai

Stenogramos

78

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

IV (PAVASARIO) SESIJA

2018 m. kovo 13 d.

Rytinis posėdis Nr. 142

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. kovo 13 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas	7
Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2, 10, 20, 32 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1294(2) svarstymo tęsinys	7
Energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 1, 2, 10, 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1295(2) svarstymas	8
Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1586ES, Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo Nr. X-614 2 straipsnio pakeitimo ir IV ¹ skyriaus pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1587ES ir Administracinių nusižengimų kodekso 147 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1588ES pateikimas (R. Masiulis)	9
Konstitucijos 66, 74 ir 78 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2850 pateikimas (J. Razma)	11
Seimo nutarimo „Dėl 2019 metų paskelbimo Pasaulio lietuvių metais“ projekto Nr. XIIIIP-1661 pateikimas (S. Tumėnas)	14
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo ir pavedimo jai atlikti parlamentinį tyrimą dėl nerimą keliančios padėties Lietuvos žemės ūkio sektoriuje“ projekto Nr. XIIIIP-1727 pateikimas	17
Seimo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Sveikos gyvensenos komisijos sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-1761 pateikimas (R. Baškienė)	18

Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo svarstymas

Seimo Pirmininkas V. Pranckiečio pranešimas	23
Seimo nario M. Basčio advokato J. Gaudučio kalba	26
Seimo nario M. Basčio atsakymai į Seimo narių klausimus	28
Seimo nario M. Basčio baigiamasis žodis	33
Seimo nutarimo „Dėl Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo“ projekto Nr. XIIIIP-1767 priėmimas	36

Vakarinis posėdis Nr. 143

Seimo nutarimo „Dėl Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo“ projekto Nr. XIIIIP-1767 priėmimo tęsinys	38
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo ir pavedimo jai atlikti parlamentinį tyrimą dėl nerimą keliančios padėties Lietuvos žemės ūkio sektoriuje“ projekto Nr. XIIIIP-1727 pateikimo tęsinys (G. Landsbergis)	38

Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1596, Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 6, 22, 26, 29 ¹ , 30 ir 31 ¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1597, Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1598, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 38 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1599, Dokumentų ir archyvų įstatymo Nr. I-1115 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1600, Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 3, 5, 6, 7, 9, 12, 14, 15, 17 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1601, Privačios detektyvinės veiklos įstatymo Nr. XII-1615 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1602, Nacionalinės teismų administracijos įstatymo Nr. IX-787 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1603, Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir Įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1604, Statistikos įstatymo Nr. I-270 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1605, Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 19, 29 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1606, Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-856 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1607 ir Prezidento įstatymo Nr. I-56 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1608 pateikimas (E. Misiūnas)	44
Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1609, Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1610, Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1611, Muitinės įstatymo Nr. IX-2183 3, 7, 15, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 18 ¹ ir 18 ² straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1612, Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymo Nr. VIII-1631 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1613, Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1635 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1614, Pataisos pareigūnų veiklos įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1615, Probacijos įstatymo Nr. XI-1860 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1616, Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1986 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1617, Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 23 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1618, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1619, Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 18, 26, 28 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1620 ir Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-888 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1621 pateikimas (E. Misiūnas)	61
Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1622 ir Konsulinio statuto Nr. I-886 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1623 pateikimas (A. Zananavičius)	65
Seimo nutarimo „Dėl 2020 metų paskelbimo Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų metais“ projekto Nr. XIIIIP-1289(2) pateikimas (M. Adomėnas)	66
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Sveikos gyvensenos komisijos sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-1761 svarstymas ir priėmimas	67

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario A. Gumuliausko pareiškimas	71
Seimo nario N. Puteikio pareiškimas	
Informaciniai pranešimai	72
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	73

SANTRUMPOS

- LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDDF – Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG – Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF – Frakcija „Tvarka ir teisingumas“
- A – alternatyvus teisės aktas
ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IV (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 142 STENOGRAMA

2018 m. kovo 13 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS,
Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ,
Seimo Pirmininko pavaduotojai G. KIRKILAS ir A. NEKROŠIUS*

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Labas rytas, mielieji kolegos! Pradedame 2018 m. kovo 13 d. plenarinį posėdį. (*Gongas*) Prašome registruotis.

Užsiregistravo 106 Seimo nariai.

Mielieji kolegos, dar prieš pradėdant darbotvarkę tvirtinti, noriu pasidžiaugti, kad šiandien yra penkeri metai, kai Romos Katalikų Bažnyčios popiežiumi buvo išrinktas popiežius Pranciškus. Leiskite perskaityti vieną iš jo patarimų, kaip gyventi laimingai. „Darbuokis taikos labui. Mes gyvename metu, kai vyksta daugybė karų, ir kvietimas taikai turi būti garsiai šaukiamas“, – sakė popiežius Pranciškus. Aš manau, mes vieni kitiems taip pat linkime taikos ir sutelkto darbo šiandieną.

10.00 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. kovo 13 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas

O dabar dėl darbotvarkės gerbiamas K. Glaveckas. Taip, jus puikiai žinau.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiama pirmininke, aš tikrai prisidedu prie jūsų sveikinimo ir džiaugsmo, bet noriu pasidžiaugti dar kitu dalyku. Šiandien yra paskelbta, kad tarp visų pasaulio parlamentų mes pirmaujame pagal apkaltas. Taigi tokios šalys kaip Zanzibaras, Zambija, kitos, Papua Naujoji Gvinėja liko už mūsų, o mes priekyje, tai iš tikro daro mums gana didelę garbę. Siūlau, kad tos garbės mes iš pirmos vietos... kad ilgai nesilaikytume toje pirmoje vietoje, o pagaliau grįžtume į lentelės vidurkį. Su tuo ir sveikinu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū už sveikinimus. O dabar mes turime pasitvirtinti darbotvarkę. Ar yra pasiūlymų dėl darbotvarkės? Seniūnų sueiga jai pritarė. Galime tvirtinti darbotvarkę? Galime ją tvirtinti bendru sutarimu. Dėkoju.

Darbotvarkės 1-2 klausimas – Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo projektas Nr. XIII P-1586 ES. Norime matyti ministrą, bet ministras dar nėra atvykęs. Gal tada galime sukeisti darbotvarkės klausimus ir pirmą dabar svarstyti 1-3a klausimą? Seimo nariai neprieštarauja. Taip, ačiū.

10.03 val.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2, 10, 20, 32 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII P-1294(2) (svarstyimo tęsinys)

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2, 10, 20, 32 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII P-1294(2). Kviečiu V. Poderį, Ekonomikos komitetas. Svarstyimo tęsinys.

Gerbiamieji kolegos, noriu jums priminti, kad sausio 12 dieną mes padarėme šio teisės akto svarstyimo pertrauką. Dabar pradėsime, vėlgi jį prisimindami. Prašom, gerbiamas komiteto pranešėjas.

V. PODERYS (LVŽSF). Buvo padaryta pertrauka ir prieš tai buvo gautas Seimo nario J. Imbraso pasiūlymas. Kelia ranką, nori.

PIRMININKĖ. Būtinai, bet viską pagal procedūrą. Ar yra 10 Seimo narių, kurie sutiktų, kad mes svarstytume J. Imbraso pasiūlymą? J. Imbrasas rodo, kad atsiima pasiūlymą. Dėkojame jam, nes komitetas buvo nepritaręs. Galbūt, gerbiamas pranešėjas, jūs dar norite dėl to tarti žodį?

V. PODERYS (LVŽSF). Pasiūlymo esmė buvo tokia, kad kaip ir elektros, taip ir šilumos yra vartotojai, bet kartu ir gamintojai, kurie turi įsirengę šilumos gaminimo įrenginius. Pasiūlymo esmė buvo, kad tokiu atveju tokie gamintojai būtų atleidžiami nuo infrastruktūros mokesčio, nors jie vis tiek yra prisijungę prie infrastruktūros. Komiteto nuomone, tokiam pasiūlymui negali būti pritarta, nes tai būtų subsidijavimas kitų vartotojų sąskaita. Taigi galutinė redakcija, kurią siūlo komitetas, kad už infrastruktūrą turi mokėti visi: tie, kurie patys gaminasi šilumą, ir tie, kurie nesigamina jos. Todėl buvo nepritarta.

PIRMININKĖ. Ačiū. Kadangi pranešėjas... pasiūlymo autorius atsiima, reiktų dėl stenogramos pasakyti, kad jūs atsiimate.

J. IMBRASAS (TTF). Taip. Atsiimu, aš atsiimu.

PIRMININKĖ. Dėkojame gerbiama J. Imbrasui. Dėl 6 straipsnio yra gautas taip pat J. Imbraso pasiūlymas. Dėl antrojo pasiūlymo, gerbiamas Juozai...

V. PODERYS (LVŽSF). Čia tiesiogiai susiję.

PIRMININKĖ. Atsiprašau, noriu paklausti gerbiamo J. Imbraso dėl antrojo pasiūlymo.

J. IMBRASAS (TTF). Atsiimu ir antrąjį.

PIRMININKĖ. Antrąjį pasiūlymą gerbiamas Seimo narys J. Imbrasas taip pat atsiima. Komitetas gal nori ką nors dar pasakyti?

V. PODERYS (LVŽSF). Tai čia absoliučiai tiesiogiai susiję, tik techninio pobūdžio, susijusi iš esmės su pirmuoju siūlymu. Dėl to komitetas nepritaria taip pat.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Mes aptarėme visus pasiūlymus. Ačiū jums. Nuomonė už, nuomonė prieš svarstymo stadijoje. M. Majauskas – nuomonė už.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkui posėdžio pirmininkei. Noriu atkreipti dėmesį, kad konkurencija iš tiesų yra labai svarbu. Užtikrinti, kad būtų kuo daugiau nepriklausomų gamintojų, irgi yra mūsų tikslas, kai iš tiesų siekiama, kad kaina būtų kuo mažesnė. Aš pritariu pačiam projektui, bet atkreipiu dėmesį į vieną didelę riziką, jog mūsų tikslas yra ne tai, kad kaina būtų vieną dieną maža, dvi dienas maža, bet kad ilgą laiką būtų maža. Čia yra labai rimta rizika, jog nepriklausomi gamintojai gali dempinguoti tą kainą trumpuoju laikotarpiu ir tokiu būdu bandyti sužlugdyti bazinį gamintoją. Man atrodo, kad iki šio projekto priėmimo turi būti labai labai aiškiai atsakyta, jog bus imtasi priemonių, kad būtent dempingavimo būdu nebus sužlugdytas bazinis gamintojas ir vėliau, jam sužlugus, kainos nebus pakeltos dar aukščiau.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonės prieš niekas nenori išsakyti. Prašom balsuoti dėl Šilumos ūkio įstatymo projekto svarstymo stadijoje. Prašau.

Balsavo 111 Seimo narių: už – 101, prieš – 1, susilaikė 9. Po svarstymo pritarta.

10.07 val.

Energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 1, 2, 10, 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1295(2) (svarstymas)

Lydimasis įstatymo projektas – Energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 1, 2, 10, 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1295(2). Ekonomikos komiteto išvadą pateiks gerbiamas V. Poderys. Prašom.

V. PODERYS (LVŽSF). Priminsiu, kad pasiūlymų nėra, ir komitetas pritaria tokiam įstatymo projektui, koks yra teikiamas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Akcentuoju, kad pasiūlymų nėra, išties iš jų aptarti ir neturime nieko. Nuomonė už, nuomonė prieš. Norinčių kalbėti nėra.

Norite balsuoti ar galime bendru sutarimu? Balsuojame. Kas už tai, kad prirtartume po svarstymo Energijos išteklių rinkos įstatymo projektui, prašome balsuoti.

Balsavo 111 Seimo narių: už – 101, prieš nėra, susilaikė 10. Po svarstymo pritarta ir įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1295(2).

10.09 val.

Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1586ES, Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo Nr. X-614 2 straipsnio pakeitimo ir IV¹ skyriaus pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1587ES, Administracinių nusižengimų kodekso 147 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1588ES (pateikimas)

O dabar maloniai kviečiu ministrą R. Masiulį pateikti Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo projektą Nr. XIIIIP-1586. Yra dar du lydimieji. Ministre, jūs pateiksite visus tris kartu?

R. MASIULIS. Taip.

PIRMININKĖ. Ministras pateiks kartu ir Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo projektą Nr. XIIIIP-158, ir Administracinių nusižengimų kodekso 147 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-1588. Prašom, gerbiamas ministre.

R. MASIULIS. Ačiū, pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, pristatau trijų įstatymų keitimus, susijusius su tuo pačiu dalyku – 2014 m. liepos 23 d. buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 910/2014 „Dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje“ ir tuo panaikino direktyvą 199/93/EB, kuri elektroninę atpažintį ir elektronines operacijas reglamentavo. Iš esmės tai yra techninio pobūdžio pakeitimai: perkelti Europos Sąjungos ir Tarybos reglamento nuostatas į mūsų Lietuvos teisę ją praplečiant, nes elektroninės paslaugos plečiasi, atsiranda naujų dalykų, reikia įvesti ir tokius dalykus kaip elektroninį spaudą, patikimo parašo reglamentavimą, taip pat šia direktyva įvedamos laiko žymos. Šių visų įstatymų tikslas – reglamentuoti elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimo ir įgyvendinimo, taip pat įtvirtinti patikimumo užtikrinimo paslaugų teisinę galią, patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų ir naudotojų pareigas, kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų sertifikato galiojimo sustabdymo ir galiojimo panaikinimo sąlygas ir tvarką, patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūrą. Numatyti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjo atsakomybę už teisės aktų, reglamentuojančių patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų veiklą, pažeidimą.

Priėmus projektus, bus sudaryta baigta ir nuosekli patikimumo užtikrinimo paslaugų reguliavimo sistema ir sudarytas pagrindas veikti patikimumo užtikrinimo paslaugų rinkai, reglamentuoti su patikimumo užtikrinimo paslaugų teikimu susiję teisiniai santykiai ir užtikrintas Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymo pagrindu susiklosčiusių teisinių santykių tęstinumas.

Prašome pritarti projektui po pateikimo siekiant užtikrinti, kad būtų įgyvendintas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas „Dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje“, juo panaikinama direktyva nustatyti reikalavimai, prašyti Lietuvos Respublikos Seimo svarstyti šiuos įstatymų projektus skubos tvarka. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamajam ministrui. Jūsų nori paklausti šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia A. Anušauskas. Prašau, kolega.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, mano klausimas toks paprastas. Kai mes kalbame su visuomene, mūsų klausia, ką reiškia tas įstatymo projektas labai paprastais žodžiais ir kam jis atsilies, kokioms sritims. Sakysim, jeigu čia kalba apie elektroninį parašą, kas čia bus naujovė kažkokia elektroninėje prekyboje, toje vadinamojoje internetinėje prekyboje, nes yra toks prierasas akto rengėjų, kad lešų sutaupyti nenumatoma. Vis dėlto koks efektas iš šio teisinio reglamentavimo pokyčių?

R. MASIULIS. Bus detaliau ir aiškiau reglamentuojamas elektroninis parašas, įvedama patikimumo sąvoka, visi elektroninio parašo teikėjai Lietuvoje turės registruotis kaip patikimi teikėjai, jie turės būti sertifikuoti. Taip šiurkščiai kalbant, ta elektroninio parašo aplinka dar labiau ir aiškiau reglamentuojama, kad ji būtų kuo patikimesnė. Toks būtų bendras atsakymas.

PIRMININKĖ. Ačiū už atsakymą. Klausia K. Glaveckas. Ruošiasi S. Šedbaras.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiamas ministre, jūs nurodote, kad tam, kad įgyvendintume šią paslaugų išplėtimo funkciją, reikia papildomai beveik 183 mln. eurų. Klausimas bus, iš kur, iš kurių šaltinių jūs numatote gauti? Parašyta, kad biudžetas, bet iš kur? Aišku, reikia turėti šaltinį.

Svarbiausias klausimas. Kadangi tai yra susiję su papildomais kaštais, natūralu, kad paslaugų rinkos kainos taip pat galės kilti arba pakils, nes išlaidos didėja. Natūralu, kad tas išlaidas, kurias numatote apie 200 mln., perkelsite į bendrą katilą ir iš bendro katilo paslaugų kainos kokia nors centu dalimi gali pakilti. Ar taip nebus?

R. MASIULIS. Pirma. Reikia suprasti, kad Europos Sąjungos Parlamento ir Tarybos reglamentas priimtas. Jis mums galioja, mes esame Europos Sąjungos nariai. Jeigu Europa gilina, stiprina priežiūrą šių dalykų, mes privalome tą daryti. Čia nėra, kad mes galime pasirinkti liberaliau reguliuoti šią sritį, negu reguliuoja Europos Sąjunga. Mes privalome tą tiesiog daryti kaip ir kiekviena Europos Sąjungos šalis. Šiuo atveju pasirinkimo daug neturime. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia S. Šedbaras.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Gerbiamasis ministre, pastaruoju metu su asmens tapatybės dokumentais mes gaudavome ir tam tikrą elektroninio parašo formulę, sertifikatą. Ir pastaruoju metu ne kartą Seimo nariai, turbūt ir kiti gavo pranešimus, kad stabdomas UAB Skaitmeninio sertifikavimo centro tų parašų... lyg galiojimas dabar pratęstas. Ar tai turi ką bendra su šiuo įstatymu ir kaip su tais mūsų parašais bus ateityje?

R. MASIULIS. Turi. Gal nevisiškai tiesiogiai, šis įstatymas tiesiog perkelia Europos Sąjungos direktyvą. Ryšių reguliavimo tarnyba vienus iš sertifikatų stabdo, šiuo metu yra pratęsusi jų galiojimą. Netiesiogiai tai yra susiję, bet įstatymas savo ruožtu eina, o sertifikatų galiojimas savo ruožtu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Razma. Ruošiasi V. Rinkevičius.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamasis ministre, nekvestionuodamas jūsų projekto turinio noriu teirautis, kodėl vis dėlto teikiate atskirą įstatymo projektą, o ne, pavyzdžiui, papildote Elektroninių ryšių įstatymą ar kokį nors kitą? Nes mes tiek prikepame tų atskirų įstatymų ir paskui, kai reikia kokią nors sąvoką keisti, tai Seimo darbotvarkėje atsiranda tiek keistinių projektų, kad nebeužtenka ir lietuviškos abėcėlės. Pavyzdžiui, jeigu vidaus reikalų ministras sumanytų keisti Migracijos departamento pavadinimą, kaip jis nori, mums reikėtų keisti 120 įstatymų. Ar negalėtų būtų mūsų įstatymai bendresni, apimantys platesnį reguliuojamų objektų spektrą ir tuomet nebūtų tokio srauto keitimo, kai kas nors keičiasi?

R. MASIULIS. Ačiū už klausimą. Tikrai pritariu, kad vargas būna keisti tuos įstatymus. Bet, deja, nesu teisininkas, man sunku pasakyti, tas pasirinktas kelias... Aš pritarčiau, kad jų būtų kuo mažiau, bet nesu teisininkas, tai neturiu kompetencijos atsakyti į šį klausimą.

PIRMININKĖ. Klausia V. Rinkevičius. Prašau, kolega.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Į mano panašūs klausimai jau buvo. Tų, kurie dabar naudojasi elektroniniu parašu, vis dėlto nemažai yra žmonių, kurie tą turi, kad jiems nesukeltų papildomai nepatogumų kokių nors ir taip toliau, galų gale, kad nenutrūktų jų nepertraukiamas naudojimas. Galbūt jūs neatsakysite į šį klausimą, bet tiesiog pageidavimas toks.

R. MASIULIS. Ačiū. Puikiai suprantame. Ryšių reguliavimo tarnyba prižiūri šią sritį ir ji pasirūpina, pavyzdžiui, pratęsdama galiojimus tol, kol žmonės galės įsigyti naujos kartos įrenginius. Taigi puikiai suprantu, mes lygiai dėl to paties išgyvename ir kalbame su Ryšių reguliavimo tarnyba, net raštus jai rašėme, kad pratęstų terminus, kad nebūtų chaoso mūsų rinkoje.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamasis ministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Ačiū už pateikimą. Mieli kolegos, nuomonė – už, nuomonė – prieš. Norinčių kalbėti nėra. Galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? (*Balsai salėje*) Galime po pateikimo bendru sutarimu. Dėkoju.

Dabar mums reikia paskirti komitetus. Dėl įstatymo projekto Nr. XIII-1586 yra siūlomas kaip pagrindinis Europos, atsiprašau, Ekonomikos komitetas. Papildomo nėra siūloma, nebūtų kitų pageidavimų. Ir siūloma svarstyti balandžio 10 dieną. Galime sutarti? Bendru sutarimu. Dėkoju.

Dėl įstatymo projekto Nr. XIII-1587 kaip pagrindinis taip pat siūlomas Ekonomikos komitetas, papildomo nėra numatyta. Pasiūlymų nėra? Nėra. Siūloma svarstyti taip pat balandžio 10 dieną.

Dėl įstatymo projekto Nr. XIII-1588 kaip pagrindinis siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip papildomas – Ekonomikos komitetas. Siūloma svarstyti taip pat balandžio 10 dieną. Galime bendru sutarimu pritarti tokiems pasiūlymams? Dėkoju.

10.20 val.

Konstitucijos 66, 74 ir 78 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2850 (pateikimas)

Kitas mūsų darbotvarkės 1-4 klausimas – Konstitucijos 66, 74 ir 78 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2850. Kviečiu pranešėja J. Razmą. Prašom. Pateikimas.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, jums teikiama Konstitucijos pataisa, kuria turi būti sprendžiama jau labai įsisenėjusi problema, kuri tęsiasi, ir nė vienos kadencijos Seime taip ir nebuvo išspręsta. Ji tęsiasi nuo 2011 m. sausio 6 d., kai Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino, kad konstitucinio pobūdžio draudimas asmeniui, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš einamų pareigų ir panaikino jo Seimo nario mandatą, visam laikui ir negrįžtamai būti renkamam Seimo nariu yra neproporcingas ir prieštarauja Europos Žmogaus Teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 1 protokolo 3 straipsniui.

Kaip žinome, tokia problema atsirado dėl to, kad Konstitucinis Teismas taip yra išaiškinęs mūsų Konstituciją, tas bendras jos normas, nes Konstitucijoje nėra išreikštai pasakyta, kokios pasekmės turi būti tam asmeniui, kuris sulaužo duotą priesaiką. Išaiškinimas yra toks, kad yra neriboti terminai eiti pareigas, kurioms reikalinga priesaika. Bet, kaip minėjau, po Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo mes privalome reaguoti į jo nutarimą.

Tokių bandymų Seime reaguoti buvo, bet jie taip ir nebuvo iki galo priimti, nes ankstesniais atvejais, to minimaliai iš mūsų reikalauja Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas, t. y. nustatyti vis dėlto ne begalinį, o kokį nors konkretų terminą dėl galimybės priesaiką sulaužusiam asmeniui kandidatuoti į Seimą, jie būdavo aplipinami siūlymais, sakykime, ir dėl galimybės kandidatuoti Prezidento rinkimuose, ir t. t. Tuomet jau nebesulaukdavo tokios pataisos reikiamos Seimo narių daugumos ir iki galo nebuvo priimtos.

Buvo bandymas įstatymų lygiu spręsti tą klausimą, bet Konstitucinis Teismas, deja, nepakeitė savo aiškinimo, ir vėlgi tai nedavė mums galutinio rezultato. Šiandien dar kartą yra siūloma priimti minimaliai būtinas Konstitucijos pataisas, kurių reikalauja minėtas Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas, t. y. siūloma Konstitucijos 74 straipsnyje išreikštai parašyti, kad šiurkščiai pažeidęs Konstituciją arba sulaužęs priesaiką asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš pareigų ar panaikino Seimo nario mandatą, negali būti renkamas Respublikos Prezidentu, taip pat negali eiti pareigų, kurių ėjimo pradžia susieta su Konstitucijoje numatytos priesaikos davimu, tačiau toks asmuo gali būti renkamas Seimo nariu ne anksčiau kaip po 10 metų nuo pašalinimo iš pareigų ar Seimo nario mandato panaikinimo.

Kadangi, kaip žinome, pagal Konstituciją gali būti situacijų, kai Respublikos Prezidento pareigas gali tekti eiti Seimo Pirmininkui arba jo pavaduotojui, 66 straipsnyje siūloma parašyti, kad Seimo Pirmininku ir jo pavaduotoju taip pat negali būti renkamas Konstitucijos 74 straipsnio 2 dalyje nurodytas asmuo, tai yra, kitaip sakant, tas, kuris yra sulaužęs duotą priesaiką. Atitinkamai pataisomas Konstitucijos 78 straipsnis.

Aš kviečiu pritarti projektui, elgtis racionaliai, nes, man atrodo, tokios minimaliai būtinos pataisos gali surinkti reikiamą balsų daugumą, o jeigu yra Seimo narių, manančių, kad reiktų kažkokias platesnes galimybes suteikti priesaiką sulaužusiam asmeniui, aš siūlau tai spręsti po to teikiant kitokias Konstitucijos pataisas. Nes jeigu nepriimsime tų pataisų, iš tikrųjų Lietuvai gresia ne patys smagiausi dalykai dėl neišspręsto Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo, ir ilgainiui neišspręsto. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū už išsamų pateikimą. Jūsų nori paklausti dar septyni Seimo nariai. Pirmininkas klausia K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, ar gali būti taip, kad dabar, per procesą, dar būtų daromos kokios pataisos, per svarstymo procesą daromos šio projekto pataisos?

J. RAZMA (TS-LKDF). Čia aš tikiuosi, kad Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kuris nagrinės tą projektą, žino Konstitucijos ir įstatymų galimybes, kiek jos leidžia koreguoti iniciatorių pateiktas Konstitucijos pataisas. Redakcinės pataisos, kurios nekeičia esmės, tikrai gali būti padaromos. Bet, manau, esminės pataisos neturėtų būti priimamos čia, Seime, svarstymo stadijoje, nes taip būtų paneigta iniciatorių pradinė iniciatyva.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia P. Gražulis. Ruošiasi R. Žemaitaitis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamasis pranešėjau, aš noriu kalbėti dėl procedūrų. Pusė buvusios kadencijos Seimo narių pasirašė, pusė Seimo narių *dasirašė* po sekančio... Ar jūs negalėjote viso šito darbo padaryti civilizuotai, kad nebūtų pažeistos procedūros? Ar gali teikti praeitos kadencijos buvusių Seimo narių užregistruotą įstatymo Konstitucijos projektą? Kaip vertinate šitą? (*Balsai salėje*) Taip, ar negalėjote imti ir užregistruoti naują projektą, tekstą pakeisti? Tai palaukite, o ką mes nagrinėjame? Bet pusė Seimo narių tai likę praeitų kadencijų! (*Šurmulyš salėje*)

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš dabar nežinau, kaip čia yra su tomis pavardėmis ir kaip yra internetinėje duomenų bazėje to projekto įrašymas, bet aš manau, kad Seimo Teisės departamentas, rašydamas pastabas dėl projektų, jeigu būtų kokių nors teisinių netikslumų, į tai atkreiptų dėmesį ir į tai turėtų būti reaguojama. Bet, kiek žinau, kažkokių pastabų nėra. Dėl galimybės pateikti viskas yra gerai.

PIRMININKĖ. Taip, aš galėčiau tik antrinti ir kaip posėdžio pirmininkė priminti 169 straipsnį „Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisė“. Gerbiamasis J. Razma ir Teisės departamentas įvertino tai, kad tie Seimo nariai, kurie yra ir šioje kadencijoje, ir svarbiausia, kad tai būtų viena ketvirtoji visų Seimo narių parašų šios kadencijos, būtent tą mes ir turime. Atsiprašau už papildymą.

Klausia R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, iš tiesų aš turiu klausimą ne apie patį projektą. Ar jums neatrodo, kad ši valdančioji dauguma kartu su Seimo Pirmininku ir su Vyriausybe specialiai teikia jūsų tą projektą, kai žino, kad prieš Lietuvą yra pradėta pažeidimo procedūra, nors jie patys puikiai žino, kad šis siūlymas prieštarauja Konstitucijai, nes kaip gali būti skirtingi Seimo nariai išrinkti ta pačia tvarka. Mes žinome Konstitucinio Teismo išaiškinimą, kad Seimo nariai visi vienodi ir lygūs. Ar jums neatrodo, kad čia yra grynai pasinaudota jumis, jūsų projektu taip nuraminant pradėtą pažeidimo procedūrą? Šiandien tam Seimo protokolui bus pritarta, aš taip įsivaizduoju, bus nusiųsta Europos Komisijai ir bus pasakyta: žiūrėkite, mes jau darome, pažeidimo nepradėkite prieš mus. Ar jums neatrodo, kad yra pasinaudota jumis?

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš mažiausiai galvoju, kas čia kuo gali pasinaudoti ar nepasinaudoti. Mūsų frakcijos nariai, žinodami, kad yra tokia teisinė problema dėl Žmogaus Teisių Teismo sprendimo (ji reikalauja reaguoti), žinoma, konsultuodamiesi su konstitucinės teisės specialistais, parengė ir teikia tą projektą. Jį pasirašė ir kai kurių kitų frakcijų Seimo nariai. Mes atlikome savo pareigą taip, kaip ją suprantame, stengiamės tų dalykų nepolitizuoti ir siekiame, kad būtų iki galo padarytas sprendimas ir ta problema Lietuvai vieną sykį atkristų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Sysas. Ruošiasi S. Jovaiša.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Sveikinu už rūpinimąsi geru Lietuvos vardu. Pavėluotai, bet vis tiek šis tas daroma. Gerbiamas Jurgi, iš kur tos baimės? Kada mes ruošiame tokius įstatymus, mes nepasitikime nei savimi, nei dabartiniiais Seimo nariais, nei būsimais Seimo nariais. Turbūt suprantate, jūs ne pirmus metus Seime, kad gali būti kita dauguma ir lygiai taip pat gali pakeisti Konstitucijos tą patį 74 ar kitą straipsnį? Ačiū.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš minėjau, kad gali būti politinė valia liberaliau žiūrėti į Konstitucijos sulaužymo faktą. Mes žiūrime gana griežtai ir, kaip minėjau, teikiame tik minimaliai būtinas išlygas tą padariusiam asmeniui. Na, o kaip gali būti ateityje, ką čia dabar spėliosi. Tiesiog reikia, manau, išspręsti problemą čia ir dabar, realistiškai vertinant Seimo narių nusistatymus ir vertinant, kokios pataisos gali būti iki galo priimtos. Jeigu mes dabar pradėsime fantazuoti apie kokius nors platesnius variantus, aš, tiesiog žinodamas Seimo narių nuotaikų spektrą, vėl sakysiu, kad mes taip iki galo nieko ir nepriimsime.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia S. Jovaiša. Ruošiasi J. Sabatauskas.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas kolega, ar jums žinoma, kokios pasekmės galėtų laukti Lietuvos po pažeidimo procedūros, ką kolega čia minėjo, ar tokie atvejai buvo taikomi Lietuvai už kai kurių klausimų atidėjimą?

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš negaliu atspėti, kokios sankcijos būtų priimtos, ir vargu ar kas nors čia gali pasakyti. Bet man nesmagu, kai Lietuvos vardas yra tampomas kaip negerbiančios žmo-

gaus teisių, kaip teisiškai nesugebančios susitvarkyti per septynerius metus. Manau, kad reikia tą padėti taisyti nebūtinai svarstant, ar tos sankcijos bus baisios. O jeigu jos būtų ne tokios baisios, tai toliau mes sėdėtume apsileidę.

PIRMININKAS. Ačiū. Ir paskutinis klausia J. Sabatauskas. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas kolega, jūs, šalia visų kitų išimčių, nurodote, kad tas asmuo negali būti renkamas Seimo Pirmininku, Seimo Pirmininko pavaduotoju. Na, dar šiek tiek pritemptai galima suprasti dėl Seimo Pirmininko, nes susiklosčius tam tikroms aplinkybėms Seimo Pirmininkas gali eiti Prezidento pareigas. Bet dėl Seimo Pirmininko pavaduotojo aš nesuprantu, kodėl toks numatomas draudimas, kad jis negali būti renkamas, nes Seimo Pirmininko pavaduotojas jau tikrai niekaip negali pradėti eiti Prezidento pareigų, net jeigu Seimo Pirmininko nebūtų, tarkim, tuo laiku sirgtų ar dar kas nors. Kodėl jūs numatote tokį dalyką? Ar čia tiesiog toks noras, bet teisiškai tai niekaip nepaaiškinama?

J. RAZMA (TS-LKDF). Jeigu būtų tokia hipotetinė situacija, kad dėl kokių nors aplinkybių nei Prezidentas, nei Seimo Pirmininkas negalėtų vykdyti pareigų, vis dėlto aš taip suprantu, kad Seimo Pirmininko pavaduotojas taptų tuo aukščiausiuoju vadovu. Minėtas Europos Žmogaus Teisių Teismas nieko nesako, kad turėtų būti irgi fiksuotas terminas asmeniui, sulaužiusiam priesaiką dėl Seimo Pirmininko pavaduotojo pareigų užėmimo. Ten kalbama tik dėl galimybės būti kandidatu į Seimą, tai mes ir išsprendžiame.

Dėl pavaduotojų galbūt čia dar galima diskutuoti, bet mes esame taip pateikę ir taip yra 1 straipsnyje jau parašyta.

PIRMININKĖ. Ačiū gerbiamajam pranešėjui. Jūs išsamiai pateikėte ir puikiai atsakėte į klausimus. Dėkojame.

Dabar nuomonė už, nuomonė prieš. K. Masiulis – nuomonė už. K. Masiulio nematau. O, atbėga K. Masiulis ir sako nuomonę už. Prašau, kolega.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Atsiprašau. Gerbiama kolegą, man su keliais kitais kolegomis tenka dirbti Europos Tarybos parlamentinėje asamblėjoje ir tai yra vėl į darbotvarkę keliamas klausimas. Kadangi Europos Žmogaus Teisių Teismas yra priėmęs sprendimą, mes iš tikro turime priimti vienokį ar kitokį sprendimą, bet turime priimti ir tai, kas siūloma. Manau, pats geriausias variantas, minimali versija yra leisti tokiam asmeniui po dešimties metų būti Seimo nariu, bet neleisti nieko daugiau. To visiškai pakanka, kad galėtų balsuoti ir tokie asmenys kaip aš. Mes apskritai labai skeptiškai žiūrėjome, kad būtų atvertas bet koks kelias toliau tokiems asmenims dalyvauti politikoje. Aš siūlau pritarti šiam sprendimui.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Nuomonė prieš – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiama Seimo nariai, jeigu mes žiūrėsime į Konstitucinio Teismo išaiškinimą, procedūros turi būti skaidrios, aiškios ir nedviprasmiškos. Vieną kartą patys konservatoriai kreipėsi, kai Teisės ir teisėtvarkos komitetas šiek tiek pakoregavo Konstitucijos pataisą ir išaiškino, kad tai pažeista procedūra. Šiandien akivaizdu, kad procedūra pažeista, Teisės departamento išvados nėra dėl šio varianto, Seimo narių tai senų pusė, tai naujų pusė. Apskritai aš manau, kad reikia tokius darbus po Konstitucinio Teismo išaiškinimo tikrai korektiškai, teisiškai preciziškai sutvarkyti.

Antras variantas. Gerbiamieji, Konstitucinis Teismas taip pat išaiškino, kad Seimo nariai yra visi vienodi ir negali būti lygesnių, todėl aš manau, kad šita pataisa prieštarauja taip pat Konstitucijai ir Konstitucinio Teismo išaiškinimui.

Trečias dalykas. Gerbiamieji, R. Paksas apkaltintas šiurkščiai pažeidęs Konstituciją kaip Prezidentas, o ne kaip Seimo narys. Jam atkurkime tas teises, tikrai būkime vieną kartą teisingi. Kadangi čia bandoma manipuliuoti ar apgaudinėti Europos Tarybą, todėl mes, frakcija „Tvarka ir teisingumas“, nedalyvausime šiame balsavime, išeisime iš salės, nes iš tikro čia yra gudravimas, apgaudinėjimas ir nėra jokių teisių atkūrimas. Pagal šią nuostatą, priėmus šią pataisą, reikės tik kam nors kreiptis į Konstitucinį Teismą ir bus aiškiai pasakyta, kad ši pataisa prieštarauja Konstitucijai. Todėl šitame visame *falše* mes negalime dalyvauti ir išiname iš salės.

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų nuomonę, Seimo nario mandatas laisvas. Jūsų valioje elgtis, kaip jūs manote tikslinga.

Aš skelbiu balsavimą, nes nuomonės už ir prieš išsakytos. Gerbiami kolegos, prašom balsuoti po pateikimo dėl Konstitucijos 66, 74 ir 78 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto.

Skelbiu balsavimo rezultatus. Užsiregistravo 112 Seimo narių, balsavo 111: už – 99, prieš – 2, susilaikė 10. Po pateikimo pritarta.

Ir pagal Statuto 170 straipsnį kaip pagrindinis siūlomas privalomai Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomų komitetų nesiūloma. Ir siūloma svarstyti birželio 14 dieną.

A. Širinskienė. Prašau.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš manau, tikrai klausimas yra rezonansinis ir siūlyčiau įtraukti tiek Konstitucijos komisiją, tiek Žmogaus teisių komitetą, nes Žmogaus Teisių Teismo byla yra buvusi. Būčiau labai dėkinga. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Atsiklausime Seimo narių. Ar, gerbiamieji kolegos, pritariate tam, kad kaip papildomas būtų Žmogaus teisių komitetas? (*Balsai salėje*) Ar reikia balsuoti? (*Balsai salėje: „Pritariame!“*) Pritariame. (*Balsai salėje*) Nepritariate.

Prašome balsuoti. Kas už tai, kad Žmogaus teisių komitetas būtų paskirtas papildomu komitetu svarstant Konstitucijos 66, 74, 78 straipsnius?

Balsavo 103 Seimo nariai: už – 80, prieš – 5, susilaikė 18. Žmogaus teisių komitetas skiriamas papildomu komitetu. Konstitucijos komisija, buvo siūloma, kad ji svarstyti, ar galime bendru sutarimu? Galime pritari. Dėkoju. Konstitucijos komisija siūloma, kad taip pat svarstyti Konstitucijos, šiaip priedermė tokia būtų, pakeitimą. Dėkoju. Šį klausimą baigėme.

10.42 val.

Seimo nutarimo „Dėl 2019 metų paskelbimo Pasaulio lietuvių metais“ projektas Nr. XIIIIP-1661 (pateikimas)

Žiūriu į laikrodį, mes sutaupėme šiek tiek laiko. Ar galėčiau paprašyti dabar pateikti r-1 klausimą, projektą Nr. XIIIIP-1661? Kviečiu S. Tumėną. Seimo nutarimo „Dėl 2019 metų paskelbimo Pasaulio lietuvių metais“ projektas Nr. XIIIIP-1661. Prašau, kolega.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, mano teikiamu ir pristatomu nutarimo projektu siekiama, kad 2019 metai būtų paskelbti Pasaulio lietuvių metais.

Šį projektą rengti paskatino kelios priežastys. Lietuvos diasporą sudaro per milijoną lietuvių ir lietuvių kilmės žmonių, gyvenančių už Lietuvos ribų. Jos indėlis į Lietuvos valstybingumo atkūrimą ir raidą, politiką, švietimą, ekonomiką, socialinę apsaugą, mokslinius tyrimus, inovacijas yra reikšmingas ir pripažintas. Projekto rengimą paskatino Pasaulio lietuvių bendruomenei ypač svarbi istorinė sukaktis – 2019 metais sukanka 70 metų nuo Lietuvių Chartos paskelbimo. Priminsiu, kad Lietuvių Charta, pasirašyta 1949 m. birželio 14 d., apibrėžia lietuvių tautą, ją determinuojančius sandus, tautinės dvasios židinius ir tautinio solidarumo principus.

Pasaulio lietuvių metai skelbiami, kad iš naujo atrastume ryšį su užsienio lietuviais, kad jį padarytume kasdienio kūrybingo gyvenimo dalimi, kad apmąstytume lietuviškosios tapatybės sampratą, reikšmę, konstravimo mechanizmus ir principus. Ypač tai svarbu jaunosioms kartoms, kurios yra Lietuvos ateities kūrėjai.

Norėčiau akcentuoti ir dar vieną svarbų, manyčiau, praktinį aspektą. Puiku, kad idėja įteisingai dvigubą pilietybę pateko į išrinktųjų trejetuką iš 1,5 tūkst. pateiktų idėjų. Bet turime darbus, veiksmus, o ne tik žodžiais veikti ir to siekti.

Turime ir puikiai žinome Konstitucinio Teismo išsakytą požiūrį. Pasaulio lietuvių metai būtų galimybė apmąstyti naujai asmens ir tautos tapatybes, kurios kosmopolitėjančiame pasaulyje yra tokios.

Tikėtina, kad 2019 metais vyks referendumas, išsakysime požiūrį į dvigubos pilietybės teikimo galimybę. Į šį visai Lietuvai svarbų sprendimą būtina įtraukti kuo daugiau sąmoningų asmenų, gebančių priimti atsakingus ir Lietuvai reikalingus sprendimus. Pasaulio lietuvių metai sudarys diskusinę terpę, skatins kritinį diskursą ir conceptualius argumentus. Pasaulio lietuvių metai

– tai užsienio lietuvių ir Lietuvos gyventojų vieningumo įrodymas, leisiantis kurti pažangią, konkurencingą, atsinaujinančią, tolerantišką ir kitų šalių gerbiamą Lietuvos valstybę.

Dar norėčiau pasakyti, kad savo pritarimą šiai idėjai atsiuntė Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke 2018 m. vasario 7 d. Taip pat šiai idėjai ir šiam nutarimo projektui pritarė Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdis, įvykęs šių metų vasario 13 dieną. Ačiū. Prašyčiau pritari ti šiam nutarimo projektui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Jums reikia likti tribūnoje, nes kolegos labai susidomėjo jūsų pateiktu Seimo nutarimu ir nori paklausti. Pirmasis klausia A. Vinkus. J. Olekas ruošiasi klausiti po jo. Klausia A. Vinkus. Prašom. Pone Antanai, klauskite. Jums mikrofonas jau įjungtas.

A. VINKUS (LSDDF). Gerbiamasis profesoriau Tumėnai, noriu paklausti, kaip bus su finansavimu – iš valstybės biudžeto, iš savivaldybių biudžetų? Ar suskaičiuota, kiek lėšų reikės, ar lauksite, kol bus sukurta programa, ir tada pateiksite?

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Kaip žinote, Valstybės istorinės atminties komisija pasirūpino, pasistengė, kad kitų metų atmintos dienos, atmintini metai būtų skelbiami bent jau prieš pusę metų ir kad būtų pateikiami iki naujojo biudžeto formavimo, kad naujajame kitų metų biudžete būtų numatomos lėšos. Ta kryptimi dabar ir einame.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Olekas. Ruošiasi J. Narkevičius.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, iš tikrųjų džiugu, kad mes norime suvienyti ir pritraukti mūsų tautiečius, kurie yra išvykę į kitas šalis. Man atrodo, tai tikrai sveikintina iniciatyva 70-mečio proga paskelbti metus būtent Pasaulio lietuvių metais. Bet mano klausimas būtų šiek tiek panašus į kolegos. Ar turime matymą, viziją, galbūt jūs, kaip iniciatoriai, ar komisijoje, kiek tai galėtų kainuoti, tų renginių planas – planas, kurio šiandien mes dar neturime, bet vis tiek pagrindiniai akcentai? Šįmet turėsime tokią šimtmetinę tautinę Dainių šventę, o kokie renginiai galėtų būti ir Pasaulio bendruomenėse, ir čia, Lietuvoje, kurie vienyti mus visus? Ačiū.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Apie tai jau yra nemažai kalbėta, diskutuota ir bendrauta su Pasaulio lietuvių bendruomenės vadovais. Su Pasaulio lietuvių bendruomene ir pirmininke D. Henke jau aptarėme galimybę kartu rengti įvairius renginius, konferencijas. Buvo kalbėta, kad reikės stengtis organizuoti vieną kitą konferenciją. Bet svarbiausias momentas, kad būtų savotiška ir edukacinė pusė svarbi, kad prisidėtų prie pasirengimo referendumui, svarbiausia dėl dvigubos pilietybės įteisinimo, kad būtų kuo daugiau renginių ir už Lietuvos ribų, ir Lietuvoje, nes dabar daug kas per daug tiesmukiškai supranta tos dvigubos pilietybės įteisinimą.

Taip, numatoma daug renginių, daug susitikimų, daug konferencijų, seminarų rengti ta tema, ir Pasaulio lietuvių bendruomenė žada prie to prisidėti taip pat.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Narkevičius. Ruošiasi K. Glaveckas.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Be abejo, iniciatyva yra teigiama, skatinama, klausimas praktinio pobūdžio. Pirma, ar 2019 metai nebus 2018 metų šešėlis, ir ar tai neužgoš solidarumo ir solidumo renginių atžvilgiu?

Kitas iš to išplaukiantis klausimas, ar nevertėtų pamąstyti, kad būtent tais lietuvių metais būtų pritraukta kuo daugiau lietuvių, gyvenančių užsienyje, kad jie atvyktų į Lietuvą, aplankytų, pažiūrėtų? Nes atvažiuoja, ne paslaptis, kartais į tokius renginius tik dalis.

Ir trečias praktinio pobūdžio – iki 2018 m. gruodžio 1 d. parengti metų programą. Gruodžio 1 dieną jau faktiškai biudžetas bus patvirtintas, parengiamieji darbai prasideda pavasarį. Ar jūs negalvojate, kad faktiškai reikėtų neatidėliotinai (iki kokio nors liepos mėnesio vėliausiai) parengti programą, kurią būtų galima paskui susieti su valstybės biudžeto ruošimu? Ačiū.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Taip, be abejo, jūs teisingai sakote. 2018 metai ir šventės, ypač Dainių šventė „Vardan tos Lietuvos“, tuo metu suvažiuos į Lietuvą daugybė pasaulio lietuvių. Numatoma, kad iš 44 lietuvių bendruomenių, įsiregistravusių užsienyje, atvažiuos daugelio bendruomenių atstovai, ir su Pasaulio lietuvių bendruomene kalbėjome, kad jau liepos mėnesį per visas šias iškilmes ir po jų mes aptarsime 2019 metų programą. Ji skirsis nuo 2018 metų tuo, kad mūsų Pasaulio lietuvių metų programa bus daugiau praktinė, dalykinė, mokslinė, kaip aš sakiau, kad rengtumės 2019 metų referendumui.

Ir, svarbu, akcentas bus, kaip žinote, 1949 metais pasirašytos Lietuvių Chartos 13 pagrindinių straipsnių, iš kurių, atrodo, 11 straipsnis sakė, sako apie tautinį solidarumą. Numatoma konkrečiai konferencija net šituo konkrečiu aspektu.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia K. Glaveckas. Ruošiasi A. Anušauskas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiamieji kolegos, aš esu iš tikro sujaudintas, kad mes tokio brangaus Seimo darbo pirmą dienos pusę skiriame pasaulio lietuvių klausimams, o ne ekonomikos dalykams ar toms problemoms, kurios iš tikro šiuo metu yra labai aktualios.

Taip pat suprasedamas, kad tai yra svarbi tema, noriu paklausti gerbiamojo pranešėjo, ar vertėtų dar padaryti kartu ir Lietuvos emigrantų dienos, Lietuvos lenkų dienos, galų gale viena svarbiausių dienų galėtų būti ir Lietuvos žmonių džiaugsmo diena, nes to labiausiai trūksta mūsų Lietuvoje. Jeigu galėtum pakomentuoti tą dalyką, tai būčiau labai didžiai dėkingas. Ačiū.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamas profesoriau, aš norėčiau priminti, kad lietuvių ir lietuvių kilmės ne Lietuvoje gyvena 1,3 milijono. Mes turime stengtis, kad jie taptų mūsų Lietuva, kad į mūsų ekonominį, į visų sričių gyvenimą įsitrauktų šitas per milijonas lietuvių. Kai tiek yra lietuvių, neįmanoma jų ignoruoti ir būtina su jais bendrauti, jie turėtų būti lygiaverčiai Lietuvos gyvenimo dalyviai. Aš manau, kad taip ir bus.

Norėčiau priminti, kad ką tik dainininkas A. Mamontovas, viešėdamas Izraelyje, pasakė, kad mes turime mokytis iš Izraelio, kaip reikia saugoti, gerbti ir įtraukti į savo valstybės gyvenimą visus pasaulyje gyvenančius tautiečius. Tai tais metais, manyčiau, to ir bus siekiama.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Anušauskas. (*Šurmūlys salėje*)

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, man šiek tiek kelia nerimą, kad dažnai kokiais nors proginiiais metais mes norime pakeisti realią politiką. Mes žinome, kad pasaulio lietuviai susiduria su daugybe iššūkių siekdami įgyvendinti, pavyzdžiui, savo švietimo, kultūrinius projektus, savo iniciatyvas kitose pasaulio šalyse, jos iš esmės yra lituanistinės, nes jiems trūksta pinigų, paramos iš Lietuvos. Ar vis dėlto bus apsiribota tokiu, sakyčiau, proginiu šventimu, numatant parodą, minėjimą, ar bus atsiskuta veidu į tas realias problemas, jeigu jau yra sudaroma... numatyta šiems metams skirta komisija?

S. TUMĖNAS. Ačiū. Aš dar kartą noriu pasakyti, dar akcentuoti, aš manyčiau, kad šventė daugiau vyks 2018 metais, o 2019 metais bus daugiau dalykinio pobūdžio renginių. Tai svarbu ne tik užsienyje gyvenantiems lietuviams, bet ir Lietuvoje gyvenantiems lietuviams. Deja, mūsų jaunimas, mūsų jaunoji karta mažai žino, kas yra 1949 metų Lietuvių Charta, nežino, kas yra Pasaulio lietuvių bendruomenė, kiek ten yra žmonių, kad yra Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimas ir panašiai. Tie dalykai bus aktualizuojami ir aš manyčiau, kad bus gera sinergija viso pasaulio lietuvių tais 2019 metais.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Liko kelios minutės, V. Juozapaitis, suteiksiu jums galimybę paklausti. Tai bus paskutinis paklausėjas.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Dėkoju. Mielas kolega, iš tikrųjų prieštarauti turbūt būtų labai labai neprotinga ir iš tikrųjų ta idėja labai labai šauni. Aš tik noriu atkreipti jūsų dėmesį ir visų, kurie skelbia dvigubos pilietybės idėją, kad jūs pakeistumėte retoriką ir atsisakytumėte šito termino „dviguba pilietybė“, nes pilietybė gali būti ir triguba, ir keturguba. Mes kalbame apie prigimtą teisę Lietuvos pilietybės išsaugojimo, kad mes visi turime teisę išsaugoti pilietybę, o ne kokią nors antrą ar trečią įgyti. Tai čia toks trumpas komentaras. Ačiū.

S. TUMĖNAS. Gerbiamas profesoriau, aš tą ir akcentavau, bandžiau pasakyti, kad truputį iškreiptai suprantama, ko siekiama ta dviguba pilietybe, kad yra siekiama daug paprastesnių dalykų. Be to, kad būtų ne vien tik šventimas, bus primintas pasaulio lietuvių indėlis į įvairias tarptautines organizacijas, kad Lietuva atsirasitų, į ESBO, į Jungtines Tautas, į NATO, į Europos Sąjungą, tai yra į visas šitas, buvo didžiulis pasaulio lietuvių indėlis, kad Lietuva patektų į šitas organizacijas. Ir apie tai bus diskutuojama, ir primenama.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas pranešėjau, jūs atsakėte į visus klausimus, išsamiai pateikėte. Dėkojame. Nuomonė už – A. Vinkus. Prašom.

A. VINKUS (LSDDF). Dėkodamas gerbiamam profesoriui S. Tumėnui už tokį dalykinį pristatymą ir atsakymus į klausimus, noriu pasakyti, kad projekto tikslas 2019 metus paskelbti Lietuvių

metais yra pažymint 1949 metų Lietuvos Chartos 70-metį ir inicijuojant užsienio lietuvių ir Lietuvos gyventojų bendradarbiavimą. Žinodami, kiek emigruoja, žinodami, kokios emigracijos problemos, žinodami, kaip mes kartais tų pačių emigravusių mūsų brolių ir seserų esame... ne komentuojami, kaltinami, kad jūs neturite bendros politikos, žodžiu, nesuinteresuoti, kad mes grįžtume ir jaustumė, kad mylimi.

Todėl iškelti penki uždaviniai skelbiant Lietuvos pasaulio metus: pirma, sudaryti sąlygas lietuvių gyventojams palaikyti kokybiškai naujus ryšius su užsienio lietuviais, jų bendruomenėmis; antra, ugdyti istorinę sąmonę ir plėsti istorinį žinojimą; trečia, skatinti tautinės tapatybės apmąstymą, sklaidą ir įprasminimą ir ketvirta, palaikyti lituanistinį švietimą, lietuviškos kultūros tąsą, kultūros paveldo perėmimą ir šiuolaikinį jo interpretavimą.

Penkta. Telkti Lietuvos diasporą veiklai, kuri reikšminga Lietuvos valstybingumui, nepriklausomos ir demokratinės valstybės tęstinumui. Todėl siūlau ir kviečiu kolegas pritarti ir balsuoti už.

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų nuomonę už.

Kitą nuomonę turi ir dabar kalbės K. Glaveckas. Prašau.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiami kolegos, iš tikro aš nieko neturiu prieš tą dieną, prieš tokių metų paskelbimą, bet manau, kad būtų kur kas solidžiau, jeigu būtų iš karto pateikta sąmata ar finansai, kurie gali būti skirti, nes tie uždaviniai, kurie suformuluoti dar šiais metais, kai nėra finansų, iš tikro yra deklaratyvūs, ką ir patvirtino ponas A. Vinkus. Iš tikro galima siekti tobulybės, sąmonės gražumo, švelnumo ir t. t. tais metais, bet jeigu nėra pinigų, jeigu nėra skirto konkrečioms renginiams finansavimo, kalbėti apie tų metų paskelbimą iš tikro yra gana šventvagiška, aš manau, nes vien tik patys metai nieko nesukuria. Sukuria ką nors žmonių iniciatyva ir finansavimas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū už išsakytas nuomones. Prašom apsispręsti ir balsuoti dėl Seimo nutarimo „Dėl 2019 metų paskelbimo Pasaulio lietuvių metais“.

Balsavo 113 Seimo narių: už – 112, prieš nėra, susilaikė 1. Po pateikimo pritarta. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Švietimo ir mokslo komitetas, papildoma būtų siūloma Valstybinė istorinės atminties komisija. Daugiau pasiūlymų nėra. Yra pasiūlymas? R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, Kultūros komitetas taip pat priimtų šį...

PIRMININKĖ. Kaip papildomas komitetas yra siūlomas Kultūros komitetas. Ar, kolegos, galime pritarti? Galime pritarti bendru sutarimu. Siūloma svarstyti balandžio 10 dieną. Prieštaravimų nėra. Šį klausimą baigėme.

Grįžtame prie darbotvarkės maždaug jau atitikdami laiką, kaip ir buvo nustatyta.

11.03 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo ir pavidimo jai atlikti parlamentinį tyrimą dėl nerimą keliančios padėties Lietuvos žemės ūkio sektoriuje“ projektas Nr. XIIP-1727 (pateikimas)

Skelbiu darbotvarkės 1-5 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo ir pavidimo jai atlikti parlamentinį tyrimą dėl nerimą keliančios padėties Lietuvos žemės ūkio sektoriuje“ projektas Nr. XIIP-1727. Kviečiu pranešėją G. Landsbergį.

J. Jarutis. Prašau.

J. JARUTIS (LVŽSF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, frakcijos vardu šito klausimo svarstymą norėčiau paprašyti atidėti iki kito posėdžio, nes yra labai daug Teisės departamento išvadų, turime su jomis susipažinti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Pastaba, kad yra Teisės departamento išvadų. Jūs frakcijos vardu? Statuto 109 straipsnis, taip? Kolegos, mes apsispręsimė dėl frakcijos siūlymo daryti pertrauką iki kito posėdžio, o tai reiškia – iki šiandien dienos vakarinio posėdžio. Toks būtų siūlymas. Valanda? Ar 15 valandą? Mums reikia apsispręsti, nes 15 valandą numatytas Valstybės tarnybos įstatymo pateikimas. 15 valandą? (*Balsai salėje*)

J. JARUTIS (LVŽSF). Galima 17 valandą.

PIRMININKĖ. Gal pirma nuosekliai. Pirma. Apsisprendime, ar Seimas pritaris, kad darytume pertrauką iki kito posėdžio pagal Seimo statuto 109 straipsnį. Prašom balsuoti. Kas už Valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos atstovo pasiūlymą? Jis paprasė frakcijos vardu daryti pertrauką iki kito posėdžio.

Balsavo 110 Seimo narių: už pertrauką – 57, prieš – 34, susilaikė 19. Pagal Statutą vienas trečdalis dalyvaujančiųjų pasisakė už pertraukos paskelbimą iki kito posėdžio.

Dabar mums reikia priimti sprendimą, ar mes, kolegos, 15 valandą, ar po visų Valstybės tarnybos įstatymų pateikimo? Prašom, kokių būtų pasiūlymų? (*Balsai salėje*)

J. JARUTIS (LVŽSF). Jeigu galima?

PIRMININKĖ. J. Jarutis.

J. JARUTIS (LVŽSF). Kadangi aš paprasčiau, siūlyčiau po Valstybės tarnybos įstatymo pristatymo. (*Kalba vienas per kitą*) Tiesiog pakvietėme ministrą tuo laiku, jis yra pasiruošęs. Tiesiog prašymas, jūs siūlykite kitą. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. O gal, kolegos, suraskime bendrą sutarimą – tiesiog 15 valandą? Aš turėčiau tokį prašymą ir kreipiuosi į Seimą, 15 valandą, kadangi mes šitą klausimą atidedame iki kito posėdžio. Kitas posėdis prasideda 15 valandą, aišku, galėtume tartis kitaip. Ar randame bendrą sutarimą? (*Balsai salėje*) Randame bendrą sutarimą dėl 15 valandos. G. Landsbergis. Nuomonė, prašau.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų pradedame matyti tą žaidimų sensą, kurio tikimės, bet turite galimybę nepamiršti vieno dalyko, kad balsų jūsų, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ir *socdarbiečių*, užtenka atmesti bet kokiai komisijai. Apginsit savo R. Karbauskį ir be Statuto išmanymo ir visokiausių vingrybių. Galite paprasčiausiai ateiti, balsuoti. Išsakysime argumentus jūs, mes, ir viskas, kam dabar žaisti šį žaidimą?

PIRMININKĖ. Kolegos, gal replikos?... Prašau. R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Buvo paminėta mūsų frakcija, mes labai dėkingi už dėmesį, bet prašau nepateikti išankstinių vertinimų, nes mes turime savo poziciją. (*Balsai salėje*) Ir neskaičiuokite, mes irgi mokame matematiškai skaičiuoti. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Kolegos, labai prašau ir nutraukiu diskusijas. Priimtas sprendimas, Seimas apsisprendė. 15 valandą mes pradėsime Seimo nutarimo pateikimą, o po to – Valstybės tarnybos įstatymo pateikimas.

Taip. (*Balsai salėje*: „Po pietų!“) Dabar jūs visi puikiai žinote nustatytą tvarką, kad dėl apkalto yra paskelbta valanda, jos keisti negalime – 12 valanda.

Dabar, gerbiamieji kolegos, mes galime priimti sprendimą – darome pertrauką iki 12 valandos. (*Šurmūlys salėje*) Bendru sutarimu darome pertrauką ar turite pasiūlymų? J. Olekas. Prašau.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Aš tai siūlyčiau frakcijos vardu tiesiog pateikti rezervinius klausimus. Mes dar turime daug rezervinių klausimų, kurie yra nepateikti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Pasiūlymų... tai rezervinių nėra tiek daug, aš prašyčiau, kad ateitų tada man padėti pirmininkauti... (Ar galime sutarti, kad rezervinius? (*Balsai salėje*) Galime.) ...padėti pirmininkauti A. Nekrošius, tada paskelbsime rezervinį, nes M. Adomėnas nori pateikti Seimo nutarimo „Dėl metų paskelbimo Lietuvos žydų metais“ projekto antrąją redakciją. Ar pasiruošęs? (*Balsai salėje*) M. Adomėnas – per šoninį mikrofoną. Prašau tada pasakyti dėl šio nutarimo.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Prašyčiau kol kas šio klausimo neteikti, registruosime antrąją redakciją.

PIRMININKĖ. Registruosite antrąją redakciją. Dėkoju.

Toliau posėdžiui pirmininkaus A. Nekrošius. Prašau, kolega.

11.08 val.

Seimo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo sveikos gyvensenos komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-1761 (pateikimas)

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF). Svarstome toliau – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo sveikos gyvensenos komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-1761. Pranešėja – R. Baškienė. Prašau, priėmimas.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, tokia jau tenka prievolė Seimo Pirmininkui ar Seimo Pirmininko pavaduotojams – Seniūnų sueigai pritarus, tiesiog yra prievolė pateikti vieną ar kitą siūlymą dėl komisijos sudarymo. Šiuo atveju buvo iniciatyva sudaryti Seimo sveikos gyvensenos komisiją. Išties mes puikiai žinome mūsų valstybėje esančią situaciją, sergamumą, poreikį tokios komisijos, kad ji būtų ir veiktų. Atitinkamai yra siūloma, kad proporcingumo pagrindu, atstovavimo normas atitinkamos galėtų visos frakcijos pasiūlyti savo narius ir prisidėti prie sveikos gyvensenos puoselėjimo mūsų Lietuvoje. Siūloma sudaryti komisiją iš devynių narių, tačiau jeigu frakcijos pareikš pasiūlymą ir jūsų pageidavimu bus daugiau Seimo narių, bet pagal frakcijų atstovavimo normas mes tiesiog Seniūnų sueigoje vėl pritarime didesniai skaičiui. O siekis, dėkoju gerbijamai A. Širinskienei, kad ji kaip teisininkė įvertino poziciją ir kartu yra šios iniciatyvos teikėja, siūlymas yra įgalinti Sveikos gyvensenos komisiją sudaryti palankias sąlygas sveikos gyvensenos veiksmingumui, integruoti tokią politiką. Pagal kompetenciją derinti ir kontroliuoti atsakingų už sveikos gyvensenos įgyvendinimą institucijų veiklą, užtikrinti bendradarbiavimą ir, aišku, vykdyti parlamentinę kontrolę, dėl ko mes iš esmės pasisakėme ir pažadėjome, kad dėmesys šios kadencijos metu ir ypač šios sesijos metu bus skiriamas parlamentinei kontrolei. Taip pat, kadangi komisijos nuostatuose reikia įtvirtinti kitus punktus, tai siūloma užtikrinti koordinuotus ir kryptingus teisėkūros veiksmus valstybės sveikos gyvensenos, sveikatos, subalansuotos mitybos, sveikatinimo, fizinio aktyvumo ir grūdinimosi, racionalios darbo ir poilsio kaitos, asmens higienos, kūno priežiūros, žalingų įpročių prevencijos, sveikos ir saugios aplinkos politikos srityje, atsižvelgiant į darnios visuomenės vystymosi ir „Sveikata visose politikose“ principus. Tiesiog daugiau nieko ir negalėčiau pridėti prie to, kas pasakyta pagrindiniais argumentais. Kviečiu gerbijamuosius kolegas pritari.

PIRMININKAS. Dėkojame pranešėjai. Nori paklausti A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbijamoji pavaduotoja, ar nemanote, kad vis dėlto atskiros komisijos sudarymas yra perteklinis ir finansiškai bus papildoma našta parlamentui dėl to, kad yra keletas komisijų ir komitetų, kurie rūpinasi būtent žmonių sveikata, sveikatingumu, sveika gyvensena, jaunimo reikalais?

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Ačiū, jūsų klausimas labai taiklus. Aišku, jaunimo reikalais besirūpinti komisija vadinasi Jaunimo ir sporto reikalų komisija, ji turi savo poziciją, savo veiklą. Jūs minite kitas komisijas, galbūt turėjote omeny, anksčiau vadinosi, pasakysiu tiksliai pavadinimą, Priklausomybių prevencijos komisija, ji taip pat turi savo kryptį. Čia būtų truputį kita kryptis. Ir atsakant į jūsų klausimą, kad tai labai didelė našta Seimui, tai būtų 80 eurų našta, jeigu taip galima pavadinti, toks būtų priedas prie atlyginimo tam žmogui, kuris būtų tos komisijos vadovas. Sekretoriatas, būtų tie patys žmonės, kurie šiandien sėkmingai aptarnauja sekretoriате. Naštos nebūtų. Aš manau, kad investicija į sveikatą visada yra labiau atsiperkanti, negu kad mūsų skaičiuojami 80 eurų.

PIRMININKAS. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū. Gerbijamoji pirmoji Pirmininko pavaduotoja, kaip jūs manote, kaip atsitiko, kad Lietuva per tuos 28 savo laisvo gyvenimo metus kasmet vis daugiau lėšų skiria gydymui ir kartu Lietuvoje vis labiau auga sergamumas. Kai Lietuva gimė, prieš 28 metus, laisva, buvo milijardas litų. Dabar jau būtų apie 7 mlrd. litų. Kas čia taip lemia, kodėl mes taip elgiamės? Ačiū.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Aišku, lemia labai daug faktorių. Aplinkos įtaka, mūsų sakyčiau, nesveikas gyvenimo būdas. O būtent tokios komisijos sudarymas galbūt ir bus ta kryptis ir tos krypties keitimas, kad požiūris į sveiką gyvenseną, propagavimas tos idėjos ir tų šviesių tikslų, kurių kaip tik ir siekia iniciatoriai, manau, pasiteisins. Galbūt ateityje galėsime sakyti, kad mes skiriame daugiau lėšų sveikatinimui.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbijamoji kolege, jūs taip teisinotės pradžioje pristatydamą šitą klausimą, aš pagalvojau, gal jūs apskritai esate prieš, nes darau tą išvadą, kad jūs labai skeptiškai visada pasisakydavote. Kai kokie nors socialdemokratai ar konservatoriai pasiūlydavo kokią nors komisiją, tai R. Baškienė visada būdavo viena iš tų, kurie kategoriškai sakydavo, kad jų per daug. Bet žmonės keičiasi.

Mano klausimas būtų ne iš šitos temos, o būtent, kaip mes darysime atranką, jeigu tai Sveikos gyvensenos komisija. Mes tikrinsime galimybę žmonių nubėgti 100 metrų ar 10 kilometrų ar panerti į šaltą vandenį? O gal reikėtų patikrinti jų dantis, pavyzdžiui, ar jie visada valė juos ir dabar neturi karieso? Arba vidaus organus – ar daug gerė, kokia kepenų būklė? Tai mano klausimas: kaip jūs numatote atrinkti tuos, kurie tikrai galėtų būti sveikos gyvensenos pavyzdžiu?

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Ačiū. Mielas kolega, jūs kaip visada esate šmaikštus ir aš jums labai dėjuosi. Atsakau į pirmą klausimą dėl komisijų. Iš tikrųjų noras yra, kad kas nors keistųsi mūsų Lietuvoje. Ir jūs puikiai žinote, iniciatyva. Savižudybių ir smurto prevencijos komisija. Buvo Tėvynės sąjungos iniciatyva, mes įkūrėme šią komisiją nepaisant to, kad skaičius jau buvo didesnis negu praeitoje kadencijoje. Buvo graži iniciatyva ir ji pasiteisino – Neįgaliųjų komisija. Ir vėlgi mes nesame tie, kurie sakome, kad nereikia keistis ir nereikia komisijos įkurti, jei toks poreikis būtų.

Dėl atrinkimo tai jūs puikiai žinote, kad tai yra frakcijoms atstovaujanti norma ir jūs, gerbiameji kolegos, frakcijoje išsirinksite. O pagal ką išsirinksite, pasiūlysite kolegas, patys pasisiūlysite, ką deleguoti į šią komisiją, – ar pagal dantis, ar pagal plaukus, ar pagal akių spalvą, arba gebėjimą nubėgti 100 metrų.

PIRMININKAS. Klausia A. Kirkutis.

A. KIRKUTIS (LVŽSF). Gerbiama pranešėja, norėjau paklausti. Neseniai svarstėme biudžetą ir tada mes paskyrėme 98 % sveikatos apsaugos biudžeto ligų diagnostikai ir gydymui ir tik 2 % buvo paskirti visuomenės sveikatai. Į visuomenės sveikatos dalį, į tuos 2 %, įeina būtent ir gyvensenos problematika. Ar neatėjo laikas kitaip pasižiūrėti? Iš tikrųjų kur kas svarbiau yra sveikatą tausoti, negu ligas gydyti.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Taip, gerbiamas Algimantai, tikrai pritariu ir dėkoju, kad jūs labai aktyviai veikiate Sveikatos reikalų komitete kaip šito komiteto narys, kaip tik propaguodamas ir sakydamas tą, ką pasakėte klausimu. Taip, iš tikrųjų reikia veikti aktyviai, sutelktai ir keisti situaciją. Ir aš manau, kad ši komisija taip pat prisidės prie to, kad mes keistume kryptį.

PIRMININKAS. Matau, užsirašęs E. Gentvilas, tačiau jo nematau. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama kolege, matėsi iškart, kai jūs atėjote, jūs teisinotės, kad jūs turite pateikti tą. Nematau didžiulio noro iš jūsų pateikiant, nes čia jau buvo minėta, kad jūs ne visada buvote ta, kuri pirmoji pritardavote komisijoms. Nežinau, jūs čia įvardinote daug komisijų. Iš tikrųjų kaip niekada daug buvo šioje kadencijoje komisijų sukurta. Norėčiau įvertinti ir tokias komisijas kaip Emigracijos. Emigracija iš tikrųjų nesumažėjo, nors komisija yra. Toliau. Negalėčiau pasakyti, kad ir Neįgaliųjų komisija turi didelių rezultatų, nes atsirado tik daugiau prieštaravimų ir tam tikrų nesutarimų tarp įmonių, institucijų, kurios įsteigtos, ir panašiai.

Ar nemanote, kad vis dėlto reikėtų kitos darbo formos, t. y. pakomitečių, kai prie komiteto yra tam tikra grupė žmonių, kurie domisi tuo reikalu, o ne tik tie, kurie nori užsitikrinti pareigas? Šiandien, aišku, neklausiu jūsų, kas bus tas komisijos pirmininkas, bet iš tikrųjų matyti tendencija, kad kam nors reikia pareigų. Ačiū.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Norėčiau prieštarauti. Iš tikrųjų ne dėl pareigų. (*Balsai salėje: „O, o!“*) Iš tikrųjų ne dėl... o dėl krypties keitimo. Ir „O“ ar „E“, bet iš esmės pasakant, kad keičiame situaciją. Taip, galbūt nuskambėjo mano, bet nesiteisinsiu, pozicija – kurti ar nekurti. Kūrimas komisijų turi kryptį, turi norą, kad viena ar kita pozicija išryškėtų. Jūs paminėjote komitetą. Komitete dirba frakcijų atstovai, ir jeigu sudarytume pakomitetį, tai būtų tik to komiteto nariai. Aš paklausiau ir aiškinausi ir su frakcijų atstovais. Yra noras, kad šioje komisijoje dirbtų ne tik Sveikatos reikalų komitete dirbantys atstovai, komiteto nariai, bet ir platesnis būrys kolegų, kurie sveiką gyvenseną mato kaip savo gyvenimo tikslą.

PIRMININKAS. Klausia R. Morkūnaitė-Mikulėnienė.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiama pranešėja, man tai irgi daug abejonių kelia, nes, viena vertus, tas pats pakomitetis, kita vertus, aš manau, kad Seimo nariai visi yra tokie gana visapusiški, domėjimosi laukas yra platus ir iš tikrųjų komisijos sukūrimas nėra vienintelė priemonė dirbti domimais, rūpimais klausimais.

Galima susiburti į neformalias grupes ir kitokius dalykus... Aš pati priklausau bent trims komisijoms, tai iš tikrųjų ypač sunku suderinti – dubliuojasi laikas, tada nėra kvorumo, tada lanksčiai liežuvį iškišęs iš vienos į kitą komisiją.

Kita problema dar yra ta, kad yra neužtikrinamas ministrų arba viceministrų dalyvavimas. Premjeras S. Skvernelis praeitame posėdyje sakė, kad trečiadieniais visi ministrai, viceministrai yra rezervuojami, ir prašė jų niekur nekviešti. Kai mūsų komisijos iš esmės dirba tik trečiadieniais, tai aš nelabai tada suprantu ir tikslingumo dažnu atveju, kai mes susiduriame su ta problema, kai negalime prisikviesti tų žmonių, su kuriais norėtume kalbėti.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Taip, jūs išsakėte problemas. Iš tikrųjų aktyvūs Seimo nariai dalyvauja ir dviejose komisijose, o kai kada ir trijose. Norisi, kad laikas būtų suderintas ir kad būtų galima suspėti visaip. Veiklos formų yra įvairių, taip, galima, kad komisijos susirinktų ir penktadienį ir norint pasikviesti vieną ar kitą pareigūną yra visos galimybės tai daryti. Manau, tiesiog reikia bandyti derinti veiksmus, o tikslas, dėl kurio aš čia šiandien ir šioje tribūnoje kalbu, manau, yra pagrįstas. Štai ir teikiamas siūlymas, o jūsų valia, aišku, apsispręsti.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Panašaus pobūdžio klausimas dėl praktinės šitos komisijos reikšmės. Formaliai ji galėtų būti sudaryta, siekis ir tikslas labai kilnūs, be abejo, reikia viską subalansuoti, suderinti, *sutarpžinybinti*. Tačiau ar jūs vis dėlto nesvarstėte, kokios komisijos gal reikia atsisakyti? Jau daugiau kaip metus dirbate valdančiojoje daugumoje ir žinote, kaip praktiškai veikia tam tikri sukūriai, tam tikri sukurti... Ar jie nėra vien tik formalūs? Na, iš praktinio ir netiesioginio bendravimo mes dažnai apie tai pakalbame, ir aišku, kad kai kurių komisijų reikėtų atsisakyti. Gal išdrįstumėte tą praktiškai paanalizuoti tam, kad likusios komisijos tikrai būtų veiksmingos, nes jų buvimas tik formaliąja prasme nėra tikslingas. Labai ačiū.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Dėkoju. Labai geras jūsų klausimas, nes išties mes turime 13 dabar veikiančių komisijų. Pasvarstykime kartu. Antikorupcijos komisija. Nagi, svarbi ir reikalinga. Energetikos komisija? Jos negalime atsisakyti taip pat. Etikos ir procedūrų komisija – tai nuolatinė komisija, tad apie atsisakymą kalbos negali būti. Jaunimo, sporto reikalų? Jaunimo temos svarbios? Svarbios. Konstitucijos komisija? Taip, iki šiol Konstitucijos komisija turėjo nedaug ką veikti, bet dabar gerbiamo J. Razmos pateiktas Konstitucijos pakeitimas, gali būti ir daugiau... Tai štai, jeigu būtų pasiūlymų, ji mažiausiai galbūt šiuo metu buvo apkrauta darbu. Kriminalinės žvalgybos parlamentinės kontrolės nuolatinė komisija privalo būti. Laisvės kovų komisija. Kas gali paneigti, kad šita komisija nereikšminga mūsų parlamente? Migracijos komisija taip pat pripažinta nuolat veikiančia, ir veikla vyksta, ir susitikimai, ir, duok Dieve, kaip ir sausio mėnesio statistika – į Lietuvą sugrįžo 3 tūkst. 307 mūsų... na, ne visi mūsų piliečiai, 69 % mūsų sugrįžo tautiečių, o kiti atvažiavo. Vadinasi, ryšys ir t. t. Čia galima apie Migracijos komisiją... Neįgaliųjų komisija reikalinga, Peticijų tikrai reikalinga, Priklausomybių prevencijos, ką tik kalbėjome ir apie savižudybes, ir smurtą. Matote, kiek daug temų šitose komisijose – ir smurto, ir t. t. Tai ko gi dabar atsisakyti? Ir galiausiai Valstybinės istorinės atminties komisija. Tikriausia prašysime jūsų pritarimo, kad ji taptų nuolatinė, nuolat veikianti. Ir visos komisijos. Ir visos apkrautos darbu, visos turi ką veikti. Manau, kad pažiūrėkime į rezultatą ir jo siekime. Labai ačiū, kolegos.

PIRMININKAS. Dėkojame pranešėjai. Daugiau klausiančių nėra. Laikas baigėsi. Pereiname prie motyvų. Dėl motyvų už užsirašė Z. Streikus.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, kadangi visur pabrėžiame, kad sveikata – pats brangiausias turtas, kad tai yra prioritentinė valstybės sritis, manau, net keista, kai mes diskutuojame, kad šita komisija yra nereikalinga. Tuo tarpu paliekame visišką tokį komisijoms... darbo atsiranda toms komisijoms, kurių problemos atsiranda iš sveikatos apleistumo srities. Net Otavos chartija 1986 metais pabrėžė pagrindiniame sveikatos stiprinimo dokumente, kad sveikatos stiprinimas yra daug platesnis dalykas negu sveikatos priežiūra, ir sveikatos sistema turi orientuotis į sveikatos stiprinimą, o ne vien tik į gydymo paslaugas. Kolega A. Kirkutis paminėjo, kad šiuo metu 98 % sveikatos biudžeto skiriame iš esmės ligoms gydyti, tuo tarpu prioritetų išdėliojimas, pakreipimas į sveikatos stiprinimą išspręstų ir daug finansinių problemų, padėtų ir medikams ligonių kiekį mažinti, nes vien gydymu nieko neišspręsi. Aš manau, kad ypač tikslinga šią komisiją steigti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (*LSF*). Ačiū. Bandau įsivaizduoti, kaip suklestės sveikos gyvensenos būseną Lietuvoje, kaip suaktyvės įstatymų leidyba tai komisijai atsiradus, ir t. t.

Gerbiamieji valstiečiai žalieji, man visiškai priimtina tai, kas parašyta jūsų programoje, kaip ir Liberalų sąjūdžio rinkimų programoje parašyta – spręsti sveikatinimo problemas pirmiausia per profilaktiką ir prevencinį darbą. Tam yra gausybė priemonių. Nežinau, ką ponas Z. Streikus yra pasiūlęs tais klausimais pagal savo programą. Laukiu, pritarsime. Laukiu bet kokių iniciatyvų, kurios skatintų sveiką gyvenseną, ir tai yra Seimo narių darbas.

Ar atsiradus šitai komisijai atsiras įstatymų leidyboje kokių nors poslinkių? Kaip sakoma: baikit, nemanau.

Dabar pasižiūrėkime kitus dalykus ir jūsų pažadus, kur irgi atrodė, kad galima pritarti: mažinsime biurokratiją, mažinsime komisijų skaičių, ir t. t. Jūs dabar jau didinate komisijų skaičių, lyginant su praėjusia kadencija, todėl tas atrodo sunkiai suprantamas dalykas. Žinome, kad Sveikatos reikalų komitete veikia pakomitetis, kuris artimomis temomis turi užsiimti, tikiuosi, kad ir užsiima. Negaliu komentuoti to pakomitečio darbo, nes viešumoje nedaug matau, tačiau tikiuosi, kad ten viskas gerai.

Galvokime apie Seimo administracinius resursus. Yra Seimo komisijų posėdžių sekretoriatas. Kiek didinate jame etatų didindami komisijų skaičių? Nedidinate. Jūs turbūt suprantate, kad Komisijų posėdžių sekretoriatas užsiima ir laikinųjų tyrimo komisijų aptarnavimu. Tada įvertinkite, ką jūs darote ir ar jūs užtikriniate geresnę sekretoriato darbo kokybę. Aš balsuoju ir raginu visus balsuoti prieš šitos komisijos steigimą.

PIRMININKAS. Dėkojame. Nuomonės išsiskyrė, todėl kviečiu balsuoti dėl šio Seimo nutarimo projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikykite.

Balsavo 90 Seimo narių: už – 48, prieš – 19, susilaikė 23. Seimo nutarimui po pateikimo pritarta.

Kadangi ryte Seimo Seniūnų sueigoje susitarėme dėl kvotų, frakcijos pateiks savo žmonių pavardes, kuriuos deleguoja į šią komisiją.

Kadangi klausimai kaip ir baigėsi, kviečiu daryti pertrauką iki 12 valandos.

Dar nori J. Varkalys. Prašau.

J. VARKALYS (*LSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui. Noriu paprašyti „ASU alumni“ klubo narius pasilikti septynetui minučių. Renkamės prie centrinės tribūnos. Ačiū visiems. „ASU alumni“ klubo nariai.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Sudėtį? (*Balsai salėje*) Aš dėl vedimo tvarkos. Mes dabar nutarimą priėmėme po pateikimo.

PIRMININKAS. Taip.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Ar sudaryti komisiją, ar nesudaryti?

PIRMININKAS. Sudaryti.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Bet po pateikimo.

PIRMININKAS. Taip.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Nutarimas dėl komisijos sudarymo dar nepriimtas?

PIRMININKAS. Taip, nes turi pateikti frakcijos savo deleguotus asmenis.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Gerai, gerai. Bet ar nebūtų tikslinga ir teisinga pirmiausia apsispręsti, ar sudarome tokią komisiją iš principo, o tada jau deleguojame asmenis ir balsuojame dėl tos komisijos sudėties? Nes mes dabar dar nebalsavome, ar ta komisija yra sudaryta. Reikėtų visų stadijų iš principo dėl komisijos sudarymo, o paskui jau dėl sudėties. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai, kai sulauksime pasiūlymų, tada vakariniame posėdyje, ko gero, ir pratęsime šį klausimą.

Dėkoju. Iki 12 valandos. Pasimatysime.

Pertrauka

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiamieji kolegos, tęsiame posėdį. Pradedame svarstyti darbotvarkės 1-6 klausimą – Seimo nario M. Basčio Seimo nario mandato panaikinimas. Registruojamės.

Užsiregistravo 68 Seimo nariai.

12.00 val.

Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo svarstymas

Vadovaudamasis Seimo statuto 241 straipsnio 10 dalimi, Seimo posėdžių sekretoriato vedėja V. Gureckienę skiriu posėdžio sekretore.

Gerbiamieji Seimo nariai, noriu jums priminti Seimo statute reglamentuotas apkaltos proceso taisykles.

Posėdžio pirmininkas sprendžia procesinius klausimus. Seimo nariai gali klausinėti proceso dalyvius tik posėdžio pirmininkui leidus. Kalbėti dėl bylos esmės ar kitaip bandyti paveikti proceso eigą Seimo nariams neleidžiama, tačiau jie gali užprotestuoti posėdžio pirmininko atsisakymą leisti klausinėti ar skubotą sprendimą nutraukti apkaltą ir balsuodami jį atmesti. Konstitucinio Teismo išvada bei kiti šio ir kitų teismų sprendimai nesvarstomi ir dėl jų teisėtumo bei pagrįstumo nediskutuojama. Sprendžiant asmens, kuriam taikoma apkalta, konstitucinės atsakomybės klausimą, remiamasi minėtuose sprendimuose nustatytais faktais ir pateikta jų juridine kvalifikacija, o šių klausimų tyrimas neatliekamas. Asmeniui, kuriam taikoma apkaltos procedūra, klausimus užduoda Seimo posėdžio pirmininkas ir advokatas. Šie asmenys savo kalbose gali remtis įrodymais, turinčiais reikšmės sprendžiant konstitucinės atsakomybės klausimą. Seimo nariai Seimo nariui, kuriam taikoma apkalta, ar vietoj jo kalbančiam advokatui pateikia klausimus tik posėdžio pirmininkui leidus.

Kartu atkreipiu Seimo narių dėmesį į tai, kad vakarykštis Seimo nario M. Basčio visiems Seimo nariams išplatintas laiškas neturi būti svarstomas. Byla Konstituciniame Teisme baigta ir pastarasis Seimo nario M. Basčio laiškas neturi jokios reikšmės apkaltos proceso tęstinumui bei negali būti traktuojamas kaip pagrindas stabdyti ar atidėti apkaltos procesą Seime. Šis kreipimasis į Konstitucinį Teismą traktuotinas kaip sąmoningas siekis nukreipti Seimo narių dėmesį į šalutines aplinkybes, kad būtų sutrukdyta sėkmingai apkaltos baigčiai.

Pagal Seimo statuto 241 straipsnio 4 dalį perskaitysiu pranešimą, kuriame išdėstoma Konstitucinio Teismo išvados esmė.

Konstitucinio Teismo išvada – šiurkščiai pažeista Konstitucija ir sulaužyta priesaika. Pagrindiniai argumentai.

Konstitucinis Teismas 2017 m. gruodžio 22 d. išvadoje pažymėjo, kad iš Konstitucijoje nustatytos Seimo nario priesaikos, įtvirtintos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“ 5 straipsnyje, konstitucinio Seimo nario statuso, įtvirtinto, be kita ko, Konstitucijos 59 straipsnio 2 ir 4 dalyse, kyla Seimo nario pareigos, be kita ko, būti ištikimam Lietuvos Respublikai, gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai vykdyti Tautos atstovo pareigas, veikti Tautos ir Lietuvos valstybės interesais. Šios konstitucinės Seimo nario pareigos lemia, be kita ko, pareigą saugoti valstybės paslaptį, kurią Seimo narys sužino vykdydamas Tautos atstovo pareigas. Iš šios pareigos, taip pat ir iš reikalavimo sąžiningai vykdyti Tautos atstovo pareigas kyla pareiga sąžiningai pateikti valstybės institucijoms, sprendžiančioms dėl teisės dirbti ar susipažinti su valstybės paslaptį sudarančia ar kita įslaptinta informacija, visą būtiną informaciją, be kita ko, apie savo ryšius su kitais asmenimis, su kuriais bendravimas gali turėti įtakos valstybės interesų, be kita ko, valstybės paslapties apsaugai. Šios pareigos nevykdymas gali būti pagrindas abejoti Seimo nario sąžiningumu (be kita ko, ir vykdant kitas Tautos atstovo pareigas), jo veikimu Tautos ir Lietuvos interesais, jo pagarba Konstitucijai ir įstatymams, taigi ir ištikimybei Lietuvos Respublikai. Nesąžiningas informacijos pateikimas valstybės institucijoms, sprendžiančioms dėl teisės dirbti ar susipažinti su valstybės paslaptimi sudarančia ar kita įslaptinta informacija, taip pat gali lemti tai, kad su valstybės paslaptimi galės susipažinti asmuo, kuris nėra patikimas ir lojalus Lietuvos valstybei, ir taip kelti grėsmę valstybės paslapties saugumui, taigi ir Konstitucijoje įtvirtintoms saugomoms vertybėms.

Šioje Konstitucijos justicijos byloje paminėtinos šios reikšmingos bylai aplinkybės ir jų vertinimas. Seimo narys M. Bastys nuo 2016 m. gruodžio 14 d. iki 2017 m. sausio 5 d. pildė ir 2017 m.

sausio 5 d. pasirašė klausimą, į kurio 55 punkto klausimą, ar pažįstate (pažinojote) asmenis, kurie dirba ar dirbo kitų valstybių žvalgybos, saugumo tarnybose ir su jomis susijusiose institucijose (jei taip, pateikite informaciją apie tai), atsakė ne. Taigi, M. Bastys nenurodė, kad pažįsta asmenis, kurie dirba ar dirbo kitų valstybių žvalgybos, saugumo tarnybose ir su jomis susijusiose institucijose.

Seimo narys M. Bastys 2017 m. vasario 15 d. apklaustas VSD pareigūnų parodė, kad pažįsta buvusį KGB darbuotoją P. Vojeiką, tikrai žino, jog P. Vojeika yra buvęs KGB pareigūnas, tačiau pamiršo tai nurodyti. Asmeninių Seimo nario M. Basčio santykių su P. Vojeika pobūdį VSD nusako apibūdinimu „bendraujama gana artimai“. Seimo Pirmininkui VSD pateiktoje informacijoje nurodyta, kad P. Vojeika yra dirbęs LSSR KGB ir SSRS KGB žvalgybą vykdančiuose padaliniuose, bendrauja su buvusiais LSSR ir SSRS KGB darbuotojais, gyvenančiais Lietuvoje ir Rusijoje. VSD, atlikęs Seimo nario M. Basčio patikrinimą, dėl jo patikimumo Seimo Pirmininkui pranešė prieštaraujantis, kad Seimo nariui M. Basčiui būtų išduotas leidimas dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „visiškai slaptai“. Kaip matyti iš VSD pažymos, be P. Vojeikos, Seimo narys M. Bastys palaiko ryšius, be kita ko, su kitais asmenimis, kurie yra susiję su Lietuvos Respublikos interesams priešingų Rusijos Federacijos interesų įgyvendinimu.

VSD taip pat informavo, kad Seimo narys M. Bastys dalyvauja kasmet Lietuvoje vykstančiame prie Rusijos švelniosios galios projektų priskiriamame tarptautiniame meno festivalyje „Atvira jūra“. Klausimą, skirtą asmenims, pretenduojantiems gauti leidimą dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija, Seimo narys M. Bastys pildė ne pirmą kartą, tačiau ir 2006 m. rugsėjo 4 d. pildytame klausime nebuvo nurodyti asmeniniai ryšiai su Rusijos diplomatais.

Vertindamas Seimo nario M. Basčio paaiškinimą, kad, pildydamas klausimą, jis esą pamiršo nurodyti buvusį KGB darbuotoją P. Vojeiką, Konstitucinis Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad M. Bastys gana gerai pažinojo P. Vojeiką, jie pažįstami jau ilgą laiką, Seimo nario M. Basčio teigimu, 16 metų gana artimai su juo bendravo, yra prašę vienas kito paramos. Seimo narys M. Bastys keletą kartų yra lankęsis P. Vojeikos namuose, pažįsta jo šeimos narius. Žinojo apie jo veiklą KGB, P. Vojeika jam pats apie tai buvo sakęs ir užsiminęs, kad jų bendravimas Seimo nariui M. Basčiui gali būti nepalankus. Pats Seimo narys M. Bastys paaiškinimuose teigė supratęs, kad bendravimas su P. Vojeika jam gali sukelti nepatogumų.

Vertindamas Seimo nario M. Basčio paaiškinimą, kad jis esą nesuprato klausimyno 55 punkto klausimo turinio, Konstitucinis Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad jis ne kartą yra išrinktas Seimo nariu, turi aukštąjį išsilavinimą ir mokslo daktaro laipsnį. Atsižvelgiant į tai, jam turėjo būti suprantama, kad klausimyno 55 punkte turimi omenyje bet kurių kitų valstybių, įskaitant SSRS žvalgybos, saugumo tarnybose ar su jomis susijusiose institucijose, kada nors dirbę asmenys, jam taip pat turėtų būti žinoma apie represinių SSRS vidaus reikalų ir saugumo struktūrų veiklą Lietuvoje ir šios veiklos istorines bei politines aplinkybes. Todėl jam neturėjo kilti abejonių, kad, vertinant asmens, pretenduojančio gauti leidimą dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija, patikimumą, gali būti aktualūs jo ryšiai su buvusiais SSRS saugumo tarnybų darbuotojais.

Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad, pildydamas klausimą, Seimo narys M. Bastys turėjo pakankamai laiko įsigilinti į jame išdėstytus klausimus, be to, jis nesikreipė į VSD pareigūnus, kad šie paaiškintų klausimą dėl pažinčių su kitų valstybių žvalgybos ar saugumo tarnybų darbuotojais. Taip pat nepasinaudojo numatytais papildomomis galimybėmis atsakyti į klausimą surašyti atskirame lape ir kartu su klausimynu pateikti už išlaptintos informacijos apsaugą atsakingam asmeniui. Be to, nei pirmą kartą, nei pakartotinai apklaustas VSD Seimo narys M. Bastys neteigė, kad nesuprato klausimo turinio. Šis argumentas pateiktas vėliau. Todėl jis vertintinas kaip gynybinė Seimo nario M. Basčio pozicija.

Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad klausimą, skirtą asmenims, kurie pretenduoja gauti leidimą dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija, M. Bastys pildė ne pirmą kartą ir ne pirmą kartą nenurodė visų asmeninių ryšių, turinčių įtakos sprendimo dėl leidimo dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija išdavimo priėmimui.

Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad jeigu VSD pareigūnai nebūtų turėję informacijos apie Seimo nario M. Basčio ir P. Vojeikos ryšius ir nebūtų apie tai paklause Seimo nario M. Basčio, o

būtų vadovavęsi vien klausimyne paties Seimo nario M. Basčio pateikta informacija, šie ryšiai būtų nepaaiškėję. Kaip matyti iš šios konstitucinės justicijos bylos medžiagos, jie atskleisti ne Seimo nario M. Basčio, bet VSD pareigūnų, kurie vadovavosi savo turimais duomenimis, o ne Seimo nario M. Basčio užpildytame klausimyne pateikta informacija, iniciatyva.

Atsižvelgdamas į šiai bylai reikšmingas aplinkybes ir jų vertinimą, Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Seimo narys M. Bastys, atsakydamas į klausimyno 55 punkto klausimą, nuslėpė savo ryšius su P. Vojeika, nesąžiningai siekdamas gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „visiškai slaptai“, ir taip pažeidė Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 11 punkto reikalavimą nenuslėpti duomenų apie savo ryšius, turinčius įtakos sprendimo dėl leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija išdavimo priėmimui.

Taigi M. Bastys nesilaikė iš Seimo nario priesaikos jam kylančios pareigos gerbti ir vykdyti Lietuvos Respublikos įstatymus.

Taip pat Konstitucinis Teismas konstatavo, kad tokiu veiksmu Seimo narys M. Bastys neįvykdė iš konstitucinės Seimo pareigos saugoti valstybės paslaptį, taip pat iš Seimo nario priesaikos, Seimo nario konstitucinio statuso kylančio reikalavimo Seimo nariui elgtis sąžiningai, pareigos sąžiningai pateikti valstybės institucijoms, sprendžiančioms dėl teisės dirbti ar susipažinti su valstybės paslaptį sudarančia ar kita įslaptinta informacija, visą būtiną informaciją, be kita ko, apie savo ryšius su kitais asmenimis, bendravimas su kuriais gali turėti įtakos valstybės interesų, be kita ko, valstybės paslapties apsaugai.

Taigi Seimo narys M. Bastys nesilaikė Konstitucijoje nustatyto Seimo nario priesaikos, įtvirtintos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“ 5 straipsnyje konstitucinio Seimo nario statuso, įtvirtinto, be kita ko, Konstitucijos 59 straipsnio 2 ir 4 dalyse, kylančios Seimo nario pareigos be kita ko būti ištikimam Lietuvos Respublikai, gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai vykdyti Tautos atstovo pareigas, veikti tautos ir Lietuvos valstybės interesais.

Vertindamas, ar šis Seimo nario M. Basčio padarytas Konstitucijos pažeidimas yra šiurkštus, ar juo sulaužyta Seimo nario priesaika, Konstitucinis Teismas atsižvelgė į konstitucinio valstybės paslapčių instituto reikšmę, Seimo nario M. Basčio veiksmą nuslepiant ryšių su P. Vojeika pobūdį ir galimą grėsmę su valstybės paslaptimi susijusioms pamatinėms ir kitoms konstitucinėms vertybėms.

Šiame kontekste Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad valstybės paslaptis pagal Konstituciją yra tokia neskelbtina, neskleistina informacija, kurią atskleidus galėtų būti padaryta žala valstybei bei bendram visos visuomenės gėriui, visos visuomenės politinei organizacijai, tai yra galėtų būti pažeisti svarbiausi Konstitucijos reguliuojami, ginami ir saugomi santykiai.

Pagal Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „visiškai slaptai“, yra valstybės paslaptį sudaranti informacija, kuriai reikalinga aukščiausio lygio apsauga, nes ją praradus arba neteisėtai atskleidus gali būti pažeistos pamatinės konstitucinės vertybės, gali būti sukelta grėsmė Lietuvos Respublikos suverenitetui ar teritoriniam vientisumui, atsirasti ypač sunkios pasekmės valstybės interesams arba sukeltas pavojus žmogaus gyvybei.

Konstitucinis Teismas taip pat pažymėjo, kad, kaip minėta, nesąžiningas informacijos pateikimas valstybės institucijoms, sprendžiančioms dėl teisės dirbti ar susipažinti su valstybės paslaptį sudarančia ar kita įslaptinta informacija, taip pat gali lemti tai, kad su valstybės paslaptimi galės susipažinti asmuo, kuris nėra patikimas ir lojalus Lietuvos valstybei, ir taip kelti grėsmę valstybės paslapties saugumui, taigi ir Konstitucijoje įtvirtintoms ir saugomoms vertybėms.

Konstitucinis Teismas pažymėjo ir tai, kad, kaip minėta, Seimo narys M. Bastys klausimą, skirtą asmenims, kurie pretenduoja gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, pildė ne pirmą kartą ir ne pirmą kartą nenurodė visų asmeninių ryšių, turinčių įtakos sprendimo dėl leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija išdavimo priėmimui. Taigi pakartotinai neįvykdė pareigos sąžiningai pateikti valstybės institucijoms, sprendžiančioms dėl teisės dirbti ar susipažinti su valstybės paslaptį sudarančia ar kita įslaptinta informacija, visą būtiną informaciją,

be kita ko, apie savo ryšius su kitais asmenimis, bendravimas su kuriais gali turėti įtakos valstybės interesų, be kita ko, valstybės paslapties apsaugai.

Šios bylos kontekste Konstitucinis Teismas konstatavo, kad sąžiningas atsakymas į klausimyno 55 punkto klausimą dėl pažinčių su kitų valstybių žvalgybos ar saugumo tarnybų darbuotojais vertintinas kaip ypač svarbus, atsižvelgiant į iš šios konstitucinės justicijos bylos medžiagos matomus Seimo nario M. Basčio ryšius, turinčius įtakos sprendimo dėl leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija išdavimo priėmimui. Kaip minėta, iš VSD 2017 m. kovo 8 d. pažymos Seimo Pirmininkui matyti, kad, be P. Vojeikos, Seimo narys M. Bastys palaiko ryšius su kitais asmenimis, kurie yra susiję su Lietuvos Respublikos interesams priešingų Rusijos Federacijos interesų įgyvendinimu.

Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Seimo narys M. Bastys, nuslėpdamas savo ryšius su P. Vojeika ir taip nesąžiningai siekdamas gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „visiškai slaptai“, šiurkščiai pažeidė Konstituciją, be kita ko, jos 59 straipsnio 2 ir 4 dalių, įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos išgaliojimo tvarkos“ 5 straipsnio reikalavimus ir kartu sulaužė priesaiką.

Kiti Seimo 2017 m. birželio 6 d. nutarime išdėstyta paklausime, ar Seimo nario M. Basčio konkretūs veiksmai, nurodyti Seimo specialiosios tyrimo komisijos pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Seimo nariui M. Basčiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadoje, prieštarauja Konstitucijai, nurodyti veiksmai netirti, nes jų nagrinėjimas yra nežyningas Konstituciniam Teismui.

Gerbiamieji kolegos, pagal Seimo statuto 241 straipsnio 5 dalį suteikiu žodį posėdžio sekretorei V. Gureckienei.

V. GURECKIENĖ. Gerbiamieji Seimo nariai, į apkaltos procesą Seime atvyko Seimo narys M. Bastys, taip pat Seimo nario M. Basčio advokatas J. Gaudutis.

PIRMININKAS. Gerbiamieji Seimo nariai, ar galime pasitarti dėl kalbėjimo ir atsakymų į klausimus trukmės? (*Balsai salėje*) Siūlome Seimo nariui arba jo prašymu advokatu 10 minučių. Galime pritarti? (*Balsai salėje*) Pritariame. Seimo narių klausimams Seimo nariui, kuriam taikoma apkalta, ar vietoj jo kalbančiam advokatu – iki 40 minučių. Pritariame. Seimo nario, kuriam taikoma apkalta, baigiamajam žodžiui – iki 10 minučių. Sutinkame.

Vadovaujantis Seimo statuto 241 straipsnio 7 dalimi, žodis suteikiamas asmeniui, kuriam taikoma apkalta, arba jo prašymu vienam iš advokatų.

Kviečiu Seimo narį M. Bastį į tribūną. Jums skiriama 10 minučių.

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamas Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, kadangi šioje procedūroje yra numatyta galimybė pasisakyti arba man, arba man atstovaujančiam advokatu, tai pradžioje aš prašau į tribūną, kad mano klausimu pasisakytų man atstovaujantis advokatas J. Gaudutis, o aš esu pasirengęs atsakyti į Seimo narių klausimus ir baigiamajam žodžiui. Dėkoju.

PIRMININKAS. Kviečiu į tribūną Seimo nario M. Basčio advokatą J. Gaudutį.

J. GAUDUTIS. Dėkoju, gerbiamas Pirmininke, už suteiktą galimybę atstovauti ir ginti žmogaus teises Lietuvos Respublikos Seime.

Gerbiamieji Seimo nariai, didelė garbė kalbėti iš šios tribūnos, o kartu man tenka didelė atsakomybė ginti vieną iš jūsų – Seimo narį M. Bastį. Šiandien išreiškdami savo politinę valią, galutinai nuspręsite M. Basčio likimą. Žengdami tokį atsakingą žingsnį, turite žinoti absoliučiai visą situaciją, žinoti visas faktines aplinkybes, kad nesuklystumėte.

Pasinaudosiu Lietuvos Respublikos Seimo apkaltos proceso praktika, kuri įtvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo statute ir 2010 m. lapkričio 11 d. plenarinio posėdžio Nr. 266 stenogramoje. Pasakyta, kad „Seimo posėdžio pirmininkas ir advokatas savo kalbose gali remtis įrodymais, turinčiais reikšmės sprendžiant konstitucinės atsakomybės klausimą“. Pateiksiu Seimui naujus duomenis, kurie charakterizuoja M. Bastį ir jo veiksmus.

Atkreipiu dėmesį į tai, kad Seimo statutas neleidžia man vertinti Konstitucinio Teismo išvados teisėtumo ir pagrįstumo.

Trumpai priminsiu problemos pagrindus. M. Bastys apkaltintas tuo, kad jis, siekdamas gauti leidimą dirbti su visiškai slapta informacija, kreipėsi į Valstybės saugumo departamentą ir jam buvo pateiktas klausimynas, kurį jis privalėjo užpildyti. Atsakydamas į 55 klausimą, ar pažįsta

asmenis, kurie dirbo kitų valstybių žvalgybos saugumo tarnybose ar su jomis susijusiose institucijose, M. Bastys prie 55 klausimo nurodė, kad nepažįsta, o vėliau, apklausiamas Valstybės saugumo departamento darbuotojų, žodžiu patvirtino, kad pažįsta tokį asmenį kaip P. Vojeiką.

Valstybės saugumo departamentas toliau tyrimo neatliko ir apsiribojo tokiu atsakymu: M. Basčio atsakymas juos tenkino. Manė, kad M. Bastys turėjo suprasti klausimo esmę, tačiau negalėdami patikrinti ir paneigti M. Basčio paaiškinimų, pasirėmė bendra teismų praktikos nuostata, kad nepaneigus negalima teigti, kad meluoja ir sako netiesą. Valstybės saugumo departamentui pakako, kad patikrinus žodžiu M. Bastys nenuslėpė savo pažinties su KGB darbuotoju P. Vojeika, toliau nebuvo reikalo M. Bastį tikrinti poligrafu. Valstybės saugumo departamento veiksmai šioje dalyje visiškai atitinka įstatymus, teismų praktiką ir yra teisėti.

Kilo kitas klausimas, reikšmingas M. Basčiui kaip politikui, ar M. Bastys, užpildęs klausimyno 55 klausimą, suprato, suvokė ir tyčia melavo įrašydamas neteisingą įrašą, kad kitų valstybių specialiųjų tarnybų darbuotojų nepažįsta.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išvadą girdėjote – M. Basčiui ji yra nepalanki. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas tokią išvadą padarė iš jam pateiktos Seimo komisijos medžiagos. M. Basčio teiginys, kad jis nepagalvojo, neprisiminė ir nesuprato 55 klausimo, liko toliau netirtas ir neįvertintas.

Valstybės saugumo departamentas nepasinaudojo galimybe patikrinti M. Basčio parodymus melo detektoriumi, nes tai jiems jau buvo nereikalinga, o nesutikimą, kad M. Basčiui leidimas būtų neišduotas, motyvavo kitais pagrindais: jog M. Basčio aplinkoje yra asmenų, kurie Valstybės saugumo departamentui kelia abejonių, ir daro prielaidą, kad per juos galėtų nutekėti visiškai slapta informacija. Konstitucinio Teismo posėdžių metu minėti darbuotojai pasakė, kad M. Bastys apie savo pažintį su KGB darbuotoju galėjo užmiršti. Specialiųjų tarnybų praktika žino metodus, kaip patikrinti, ar žmogus nemeluoja apie praeitą įvykį. Tuo tikslu naudojamas poligrafas su specialiąja programa. Jo principas yra toks pat kaip ir širdies kardiogramos. Niekas neabejoja tokio žmogaus širdies darbo tikrinimo rezultatais. Šioje Seimo nario byloje buvo pasinaudota tyrimo poligrafu. Parinkau tokiam tyrimui atlikti žinomą visoje Europoje Krokuvos akademijos Poligrafinių tyrimų centrą. Tai pirmaujanti mokslo įstaiga šioje srityje Europoje. Minėtas Lenkijos akademijos Poligrafinių tyrimų centras priklauso Jungtinių Amerikos Valstijų Poligrafinių tyrimų asociacijai. Pateikiau klausimą, ar, užpildydamas klausimyno 55 klausimą, M. Bastys sąmoningai melavo, kad jis negalvojo ir nesuvokė, kad klausimas apima ir buvusios valstybės SSRS KGB darbuotojus.

Krokuvos akademija, atlikusi tyrimą, nustatė: remiantis gautais tyrimo rezultatais, tiriamasis reagavo į kritinius klausimus, susijusius su klausimynu (klausimo numeris 55), kaip įprasta žmogui, atsakinėjančiam nuoširdžiai į tokio pobūdžio klausimus. Darytina išvada, kad į testo klausimus atsakė ir nesiekė suklaidinti tyrėjo. Visa tai reiškia, jog M. Bastys, užpildydamas klausimyno 55 klausimą, nesuvokė, kad klausimas susijęs ir su nesančios valstybės KGB darbuotojais. Visa tai reiškia, jog M. Bastys sąmoningai, tyčia nenuslėpė nuo... savo pažinties su buvusiu KGB darbuotoju. Be to, Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Lietuvių kalbos katedros specialistas, ištyręs klausimyno 55 klausimą, padarė išvadą, kad klausimas parašytas dviprasmiškai ir jį galima suprasti taip, kaip suprato M. Bastys.

Lietuvos teismai jau naudojo poligrafus tirdami sunkius nusikaltimus. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo kasacinėse nutartyse jau pripažino, kad tyrimas poligrafu yra reikšmingas ir turi orientacinį pobūdį. Vilniaus apygardos teismas dėl kompozitoriaus T. Dobrovolskio nužudymo pritaikė poligrafą. Daugumoje valstybių nustatant subjektyvinę veikslių pusę ir ar asmuo sąmoningai suvokė veikslių pasekmes, ir kokius turėjo motyvus, atliekami tyrimai poligrafu. Atsiskaitoma formuoti išvadą dėl subjektyvinės pusės nustatymo ar spėjimo iš visos bylos aplinkybių, tai yra jau vakarykštis metodas. Atrodo, kad galima dėti tašką dėl 55 klausimo. Moksliškai pagrįsta, kad M. Bastys elgėsi teisingai ir sąmoningai neklaidino Valstybės saugumo departamento.

Liko neatsakytas dar vienas klausimas, kuris labai svarbus šioje situacijoje, t. y. ar M. Bastys buvo verbutas užsienio žvalgybos darbui prieš Lietuvą? Tyrimas turėjo būti atliktas pagal programą, skirtą tokiam klausimui patikrinti, ir tikrinant asmens, turinčio supratimą apie politinę

žvalgybą ir jos metodus. Tokį specialistą Lietuvoje suradome, tai specialistas, ilgą laiką dirbęs Vadovybės apsaugos departamente. Tyrimui buvo pateiktas klausimas, ar M. Bastys kitų valstybių specialiųjų tarnybų nuo 1990 metų iki 2018 metų buvo verbuotas žvalgybiniam darbui Lietuvos valstybėje? Specialistas šitą klausimą išskaidė į kitus klausimus ir patikrino melo detektoriumi M. Basčio atsakymus.

Buvo pateikti tokie klausimai: kiek kartų buvote susitikęs su Rusijos ir Baltarusijos žvalgybininkais nuo 1990 metų? M. Basčio atsakymas – ne. Antras klausimas. Kiek kartų perdavėte slaptą informaciją Rusijos ir Baltarusijos žvalgybininkams po 1990 metų? M. Basčio atsakymas – ne. Kokių šalių žvalgyboms ir specialiosioms tarnyboms esate pardavęs slaptą informaciją? Ar bendradarbiaavote nuo 1990 metų? Nurodomos aštuonios valstybės. Dėl tam tikrų sumetimų aš jų nevardinsiu. M. Basčio atsakymas buvo ne. Į klausimą, kokios šalies žvalgyba yra užverbavusi ir paveikusi koku nors būdu, atsakė neigiamai.

M. Bastys buvo tiriamas ir dėl savo ryšio su P. Vojeika. Nustatyta, kad nuo 2015 metų iki 2018 metų jis nėra bendravęs su P. Vojeika, taip pat P. Vojeikai nėra perdavęs Lietuvos Respublikos svarbios informacijos. Tokios informacijos jis nėra perdavęs ir J. Kostinui, V. Pachomovui, E. Mackevičiui, S. Dubininkui. Į klausimą, ar turite informaciją, kad kuris nors iš minėtų asmenų yra susijęs ir bendradarbiauja su Rusijos, Baltarusijos žvalgybomis ar specialiosiomis tarnybomis, M. Bastys atsakė, kad tokios informacijos neturi. Į klausimą, kiek kartų jūs Lietuvos Respublikos Seime bandėte paveikti įstatymo priėmimą ne Lietuvos Respublikos naudai, atsakė, kad nė karto. Poligrafologas, atsižvelgdamas į toninio bei fazinio odos laidumo, judesio daviklio kreivių eigą ir į kitus duomenis, teigia, kad M. Bastys į jam pateiktus klausimus atsakė atvirai ir nemelavo. Esant šiems įrodymams, Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Lietuvių kalbos katedros mokslų daktaro išvadai, Lenkijos Respublikos Krokuvos akademijos ekspertizės išvadoms ir buvusių Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos departamento specialistų išvadai, nebeliko pagrindo M. Bastį apkaltinti ir padaryti nepalankų jam politinį sprendimą.

Konstitucinio Teismo išvada yra tik vienas iš įrodymų apkaltos procese. Priimant politinį sprendimą, lemia visuma įrodymų, tiek kaltinančių, tiek teisinančių, kurie formuoja Seimo nario vidinį įsitikinimą. Konstitucijos 107 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, remdamasis Konstitucinio Teismo išvadomis, Konstitucijos 105 straipsnio 3 dalyje nurodytus klausimus galutinai sprendžia Seimas. Seimas nėra saistomas Konstitucinio Teismo išvados tiesiogiai. Kaip bausti Seimo narį, ar iš viso jį bausti, sprendžia tik Seimas. Išvadoje tai nėra dėstoma. Taigi tik jūs ir niekas kitas šiandien neturi teisės ir pareigos spręsti dėl Seimo nario M. Basčio konstitucinės atsakomybės. Aš prašau jūsų priimti sprendimą nepanaikinti Seimo nario M. Basčio mandato. Manau, kad jūs sąžiningai padarysite politinį sprendimą.

Baigdamas noriu padėkoti jums, kad išklausėte mano argumentus, palinkėti elgtis taip, kaip liepia širdis ir leidžia sąžinė. Tai prieš tūkstantį metų išsakyta paprasta tiesa.

Baigdamas savo kalbą, pacituosiu V. Šekspyro žodžius: „Tepadeda jums Dievas nepadaryti klaidos.“ Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiamieji Seimo nariai, dabar bus užduodami klausimai asmeniui, kuriam taikoma apkalta, t. y. Seimo nariui M. Basčiui. Klausimus užduoda posėdžio pirmininkas ir advokatas. Aš klausimų neturiu. Ar advokatas?.. Advokatas taip pat neturi.

Pagal Seimo statutą dabar gali klausti Seimo nariai. Seimo nariai gali klausti Seimo nario M. Basčio ir advokato J. Gaudučio. Klausimams, kaip ir buvo informuota, yra sutarta, kad mes skiriame 40 minučių. Pirmiausia klausimai užduodami tų Seimo narių, kurie užsirašė klausti frakcijos vardu, o toliau – pagal sąrašą.

Kviečiu Seimo narį M. Bastį į tribūną.

Klausia Seimo narys V. Bakas.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Ponas Bastys, galėtumėte suformuluoti pats klausimą, į kurį jums būtų atsakant aišku, kad jūs žinojote, jog ponas P. Vojeika buvo KGB pareigūnas? Kaip tas klausimas turėjo skambėti?

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamasis kolega, už klausimą. Gerbiamieji kolegos, iš tiesų šis klausimas buvo klaidinantis ir kai prasidėjo visas procesas mano atžvilgiu, aš šią mintį išdės-

čiau ir advokatui gerbiamajam J. Gaudučiu. Būtent jis pasiūlė kreiptis į lietuvių kalbos ekspertą mokslų daktarą, kad būtų išaiškintas tas klausimas, ar iš tiesų aš galėjau jo nesuprasti. Taigi, kalbant atvirai ir norint suprasti konkrečiai, kaip turėtų būti suformuluotas klausimas, mano supratimu, turėtų būti įrašyta skliausteliuose, kad tai apima ir buvusias valstybes, kurių jau šiandien nėra, KGB darbuotojus, žvalgybininkus, saugumo darbuotojus ir panašiai. Būtų viskas labai paprasta ir aišku. Kada yra klausiama, ar pažįstate esamą, buvusį žvalgybininką, aš suprantu konkrečiai apie dabar esančias valstybes ir man nesuponuoja, net į galvą neateina ir net negalvoju apie tai, kad aš turėčiau galvoti ir mąstyti apie buvusias valstybes. Tai, galų gale, kada buvo pateikta lietuvių kalbos eksperto išvada ir kada aš sutikau, paprašytas advokato J. Gaudučio, kad būtent šiuo klausimu būčiau patikrintas poligrafu, taip pat yra aiškiai parodoma. Taigi tikrai nebuvo man jokio pagrindo galvoti kitaip. Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Kubilius. Ruošiasi N. Puteikis.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Pone Basty, mano klausimas, aišku, ne apie privačius poligrafus ir ne apie, kaip jūs nesupratote, kad jums būtina yra nurodyti tokioje anketoje savo ryšius su P. Vojeika. Mano klausimas bendresnis.

Jūsų veiklą praeitais metais tyrė V. Bako vadovaujamas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas ir balandžio 18 dieną Seimas patvirtino išvadą dėl jūsų ryšių su įvairiais Kremliaus atstovais. Šiuo metu Jungtinių Amerikos Valstijų Kongresas tiria galimus Kremliaus santykius su D. Trampo, JAV prezidento, rinkimų kampanija. Aš noriu priminti, kokią išvadą patvirtino Lietuvos Respublikos Seimas (cituoju): „Seimo narys M. Bastys, tarpininkaudamas „Rosatom“ ir su ja susijusiomis įmonėmis, žvalgybos ir saugumo struktūrų pareigūnams, Kremliui artiems žurnalistams ir buvusiems ar esamiems nusikalstamo pasaulio atstovams, siekia daryti įtaką politiniams procesams ir aukščiausiems valstybės pareigūnams Lietuvoje, kurie galėjo pakeisti Lietuvos geopolitinę kryptį ir padaryti žalos Lietuvos valstybei.“

Gerbiamas Basty, jūs turbūt suprantate, kad jeigu JAV Kongresas patvirtintų tokią išvadą apie savo prezidentą, tai prezidentas tris kartus jau būtų pats atsistatydinęs. Mano klausimas: ar jūs nesiruošiate pats atsistatydinti?

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą. Tai, be abejo, nėra susiję su Konstitucinio Teismo išvada, tačiau, be abejo, praeitais metais buvo priimta tokia išvada, kurią pateikė Lietuvos Respublikos Seimui Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas.

Visų pirma, į kokius dalykus norėčiau atkreipti gerbiamų kolegų dėmesį? Aš manau, kad ir Valstybės saugumo departamentas bent jau iki 2013 metų turėjo pareigą ir prievolę perspėti Seimo narius, tarp jų ir mane, apie asmenis, su kuriais aš bendrauju, kad jiems tie asmenys kelia tam tikrų įtarimų. Tokių perspėjimų, tos prievolės, nors Valstybės saugumo įstatymas tai ir numatė iki 2013 metų, Valstybės saugumo departamentas nepadarė. Beje, aš norėčiau atkreipti gerbiamų kolegų Seimo narių... kad ši nuostata, kuri įsigaliojo... ta prievolė, kuri neįpareigoja perspėti Seimo narių, kad ji būtų pakeista, nes mes kiekvienas galime papulti į nepavydėtiną situaciją. Bendrai tai visi puikiai žinote ir suprantate, kad aš šiuo atveju bendravau su Lietuvos Respublikos piliečiais ir man nekilo jokių abejonių dėl šių piliečių, nes kitokios informacijos aš neturėjau. Tą informaciją gali turėti ir ja disponuoti tik Valstybės saugumo departamentas.

Taigi, kalbu apie tai, ar jau tada, kada buvo priimta tokia išvada, aš neturėjau dėti savo mandato. Iš tiesų aš galvojau iš pat pradžių, kad man būtų geriausia ir lengviausia to mandato atsisakyti, tačiau aš, grįžęs į savo apygardą, Zonavų 64-ąją rinkimų apygardą, rinkėjų, kurie mane kėlė, kurie mane rėmė, kurie už mane agitavo, klausiau, kaip man dabar elgtis? Jie man vienareikšmiškai... Aš noriu pabrėžti, kad mano rinkėjai manimi pasitikėjo keturias kadencijas iš eilės. Tas klausimas, kuris yra keliamas dėl kitų valstybių... Taip pat mano rinkėjai jau 2016 metų rinkimų kampanijos metu buvo gana gerai apie tai informuoti, išskyrus, žinoma, ten kai kuriuos asmenis, kurie yra įvardijami Valstybės saugumo departamento pažymoje. Taigi rinkėjai man aiškiai davė suprasti, kad mes, Mindaugai, tavimi pasitikime ir visiškai nematome jokio pagrindo, dėl ko tu turėtum dėti savo mandatą ar atsisakyti jo. Tuo labiau kad ir Generalinė prokuratūra, į kurią aš pats kreipiausi, kad būtų atliktas mano atžvilgiu tyrimas, ar aš padariau kokius nors veiksmus, ar

aš veikiu prieš Lietuvos Respublikos valstybę... Tokių duomenų visiškai nebuvo. Taigi tai aš vertinu kaip būdą, galimybę, na, tam tikros politinės kovos, ir tiek. Dėkoju.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys N. Puteikis. Ruošiasi R. Juknevičienė.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš „15min“ perskaičiau, kad jūs atlikote poligrafo tyrimą Lenkijoje. O kodėl Lenkijoje? Toje publikacijoje neaiškiai suformuluota, ką vis dėlto parodė tas poligrafo tyrimas?

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą. Gerbiami kolegos, aš jau buvau užsiminęs apie tai, kad aš sutikau, kad būčiau patikrintas poligrafu ir Lietuvoje Valstybės saugumo departamente. Tačiau jie nematė reikalo. Į kitas institucijas, pavyzdžiui, kaip Vidaus reikalų ministerija ar Krašto apsaugos ministerija aš nenorėjau kreiptis, nes tai būtų priešinimas institucijų. Viena institucija atsisako, kitos institucijos lyg ir būtų statomos į nepatogią situaciją. Aš priėmiau sprendimą pasitikrinti valstybėje, kuri yra mums draugiška, kur ekspertas yra pripažintas pasauliniu lygiu, kuris skaito paskaitas, kuris naudoja Jungtinių Amerikos Valstijų pagal „Juta“ programą poligrafo sistemą, ir taip priėmėme būtent tokį sprendimą, kad kuo mažiau būtų sukelta abejonių.

O dėl klausimo, tai ir yra ta esmė, ar aš tą klausimą suvokiau taip, kaip suvokiau, ar aš norėjau nusišypsoti sąmoningai. Kitaip tariant, kaip ir yra parašyta Konstitucinio Teismo išvadoje, kad aš sąmoningai tai dariau. Mano tikslas ir yra parodyti jums, gerbiami Seimo nariai, kad jokio tikslo sąmoningai nusišypsoti tos informacijos aš neturėjau, kadangi klausimas buvo toks, kuris man nesuaponavo, kad aš galvočiau apie buvusios valstybės buvusius darbuotojus. Čia belieka tik jums spręsti. Dėkoju.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė R. Juknevičienė. Ruošiasi S. Jakeliūnas.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Aš matau, kad jūs tikrai įsisavinęs kai kuriuos žvalgybų metodus ir primetate Seimui tokius antraeilus dalykus apie poligrafą, pasitikrinęs kažkur privačiai, veliate mus į smulkmenas, antraeilus dalykus. Bet mano klausimas ne apie tai.

Jūs buvote įspėtas VSD dar jums pradėdant dirbti G. Kirkilo Vyriausybėje, kad jūs bendraujate ar bendravote su Rusijos interesus vykdančiais žmonėmis, jums buvo palikti VSD kontaktai, tačiau jūs mezgėte kitus kontaktus toliau, niekaip neinformuodamas Valstybės saugumo departamento. Todėl mano klausimas yra toks.

Kodėl apie „Rosatom“ atstovų prašymus surengti susitikimus su tuometiniu premjeru A. Butkevičiumi, Seimo Pirmininku V. Gedvilu ir apie savo perduodamą informaciją jiems neinformavote Valstybės saugumo departamento, Lietuvos institucijos, bet perduodavote medžiagą priešiškos valstybės struktūroms, nors dar dirbdamas, kaip sakiau, buvote įspėtas ir žinojote, ir šiandien žinote, kas yra „Rosatom“, kieno interesams atstovauja „Rosatom“ ir kad jie atstovauja iš esmės priešingais ir priešiškiems Lietuvos Respublikai interesams.

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiama kolege, už klausimą. Visų pirma reikia pabrėžti, kad aš nebuvau perspėtas Valstybės saugumo departamento, ir jūs tai puikiai žinote, kad aš nebuvau perspėtas. Tai liudijo ir Konstituciniame Teisme Valstybės saugumo departamento darbuotojas gerbiamas A. Bložė, kad nebuvo jokio perspėjimo. Jūs žinote, kada yra oficialus perspėjimas ir kaip jis skamba. Šiuo atveju gerbiamas A. Bložė atsakė, kad buvo tikrai operatyvinis pokalbis ir buvo kalbama apie tai, kad mano buvo du susitikimai Rusijos ambasadoje dėl karių kapų tvarkymo.

Aš nenorėčiau čia per daug plėstis šituo klausimu, nes tai nėra susiję su apkaltos išvada. Tiesiog norėčiau galbūt tuo ir apsiriboti. Tuo labiau kad tie asmenys, kurių jūs čia tiesiogiai neįvardijate, bet iš tos pažymos reikia suprasti, kad jūs apie tai kalbate, yra Lietuvos Respublikos piliečiai. Jūs suprantate? Jeigu jie veikia kitos valstybės interesams ir pažeidžia Lietuvos Respublikos įstatymus, turėtų tam tikros institucijos atitinkamai ir elgtis. Dėkoju.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys S. Jakeliūnas. Ruošiasi Z. Jedinskis.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Gerbiamas Mindaugai Basty, čia mes svarstome Konstitucinio Teismo išvadą, tačiau jau ir užduoti klausimai rodo, ir šiaip viešojoje erdvėje yra pasklidusi ta informacija, susijusi su Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto vertinimu, tyrimu ir išvada, todėl neišvengiamai Seimo narių sprendimą lems, matyt, visos šitos informacijos visuma.

Aš noriu paklausti, ar jūs, žvelgdamas dabar atgal ir įvertindamas tai, kas čia vyksta šiandien Seime ir prieš tai komitete, pripažįstate padaręs galbūt kokių nors klaidų, turėjęs netinkamų

kontaktų ar netinkamai ką nors interpretavęs ir vertinęs? Man tai padėtų apsispręsti balsuojant ir dėl apkaltos, nes man rūpi tokie dalykai kaip ne tik Konstitucinio Teismo išvada, bet ir protingumo, ir proporcingumo kriterijai, kuriuos deklaruoja ir pats Konstitucinio Teismo pirmininkas. Kol kas aš neturiu susidaręs nuomonės, kaip vertinti jūsų mandato atėmimą. Ar jūs pripažįstate ką nors ne taip padaręs? Jeigu taip, kaip jūs galėtumėte galbūt ateity kitaip elgtis?

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą. Iš tiesų aš apie tai daug esu galvojęs. Taip, aš, kaip ir visi mes, esu žmogus, žmogus, kuris daro ir klaidų. Be abejo, kaip Seimo narys, kaip atstovaujantis tautai, aš iš savęs reikalauju daug ir iš tiesų noriu kuo mažiau daryti tų klaidų priimant sprendimus. Šiuo atveju, jeigu mes kalbame apie praeitį, taip, aš manau, kad man reikėjo pagalvoti tinkamai apie tai, kaip turi būti visuomenė informuota apie neformalų susitikimą pas Seimo Pirmininką. Iš tiesų aš sau širdyje tai pripažįstu. Taip, iš tiesų aš tai pabrėžiau ir Konstituciniame Teisme, kad reikėtų, esant tam tikriems klausimams, kurie yra sudėtingi mūsų valstybei, daugiau konsultuotis ir tartis su Valstybės saugumo departamentu ir kitomis institucijomis, kurios operuoja informacija. Sutinku su tuo, kad šiandieną galbūt būtų mažiau tų abejonių. Dėkoju jums už klausimą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys Z. Jedinskis. Ruošiasi A. Anušauskas.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamas Mindaugai, ar teko jums matyti tuos buvusių įtariamųjų, bendradarbiavusių su KGB, sąrašus, kurie paskelbti laikraštyje „Respublika“? Ir ar teko jums bendrauti su tais asmenimis, kurie įtariamai bendradarbiavimu su KGB?

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamasis kolega už klausimą. Be abejo, aš skaičiau tą informaciją ir, be abejo, jūs puikiai suprantate, kad aš bendrauju – ir čia tarp mūsų yra kolegų, kurie yra įvardinti. Ar tai reikia vertinti rimtai, ar ne, manau, kad tai yra atskiras klausimas, sudėtingas klausimas, manau, kad dar mes ilgai apie tai diskutuosime. Dėkoju jums už klausimą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Anušauskas. Ruošiasi P. Gražulis.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Aš suprantu, kad jūs (nežinau, kieno patariamasis, gal atsakysite į klausimą) sugalvojote tą tariamą tikrinimą poligrafu, nežinau koku, nes poligrafų yra įvairiausių. Yra rusiškų „Alfa“, „Delta“, „Epos“, „Korsar“, „Rif“, „Barjer“. Šiaip jau Krokovoje veikiantis centras, turintis poligrafą, jį naudoja moksliniams tyrimams. Šiuo atveju jūsų patikrinimas jiems tikrai, matyt, kokiai disertacijai pravers, nes poligrafų rezultatus kompetentingai gali vertinti tik tie žmonės, kurie žino, kaip buvo iš tikrųjų.

Deja, apie tuos žmones, kurie jus tikrino, to pasakyti negalima, ir vis dėlto norėčiau užbaigdamas paklausti, ar jums žinoma, kad jus tikrino poligrafo istorikai, poligrafo naudojimo istorikai, o ne tikraja ta žodžio prasme specialistai? Istorijos rašymas, aišku, irgi labai svarbi veikla, bet vis dėlto...

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą ir už išsakymą nuomonę. Kaip jau aš minėjau, pasitikrinti poligrafu pasiūlė mano advokatas J. Gaudutis, aš su tuo sutikau. Ir jau kalbėjau apie argumentus, kodėl aš pasirinkau šiuo atveju neutralią pusę, kad nesukelčiau jokios nereikalingos įtampos mūsų valstybėje esančioms institucijoms, kurios turi teisę tokius tyrimus daryti. Dar kartą pasikartosiu kalbėdamas apie profesorį J. Vidavskį: jis yra pripažintas pasaulinio lygio ekspertas, skaito paskaitas, ir man nekilo jokių abejonių dėl jo profesionalumo. Dėkoju.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys P. Gražulis. Ruošiasi S. Jovaiša.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamasis Mindaugai, noriu paklausti. Yra didžiausias nusikaltimas bendrauti su buvusiais VSD pareigūnais, ne VSD, bet Lietuvos saugumo darbuotojais. Jums žinoma, kad D. Arlauskas pats prisipažino, kad yra buvęs saugumo struktūrų darbuotojas. Aš noriu paklausti, ar jūs deklaravote tai, ar deklaravo tai savo deklaracijoje nors vienas Seimo narys, kuris dabar turi pažymą dirbti su slapta informacija?

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamasis kolega, už klausimą. Iš tiesų asmeniškai aš pažįstu D. Arlauską. Yra tekę su juo keletą kartų kalbėtis, be abejo, lygiai taip pat reikėtų šiuo atveju ir apie jį kalbėti. Ir jis taip pat turėtų būti toje anketoje nurodytas. Kaip kiti kolegų Seimo nariai elgėsi šiuo atveju, aš nežinau, tokios informacijos neturiu, bet manau, kad čia galėjo būti visko. Dėkoju jums už klausimą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys S. Jovaiša. Ruošiasi G. Landsbergis.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Aš pirmiausia norėčiau advokatui tokią trumpą repliką dėl to poligrafo veikimo. Jeigu bus klausimai užduodami: ar tu tą darei nuo 1990 metų, ar 1999 metų, tai nereiškia, kad tie įvykiai galėjo vykti ir 1989 metais ar dar anksčiau, todėl tie atsakymai gali būti labai lengvai šaltai atsakyti. Gerbiamasis kolega, aš nebuvo toje tyrimo komisijoje, čia mes dalyvaujame tarsi kokiam detektyve. Man vis tiek iš tos komisijos darbo išskyla į viešumą toks nagrinėjimas, kodėl jums reikėjo derinti su kažkuo iš jūsų bylos subjektų jūsų susipažinimo ar susitikimo, ar iš viso kažkokių darbų toki alibi? Kodėl šito jums reikėjo? Vadinasi, jeigu jūs rengėtės su kažkuo iš anksto sutarti, tai nebuvo tiesa.

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamasis kolega, už klausimą. Iš tiesų vėl tai nėra susiję su šios dienos klausimu, tai yra susiję su praeitimi, ko Konstitucinis Teismas iš esmės nenagrinėjo. Paprasčiausiai žmogiškas dalykas, aš gerbiu profesoriaus vardą ir šiuo atveju, kai žiniasklaida uždavė klausimus, aš į tuos klausimus atsakiau galbūt ne visai tiksliai ir neįvardindamas šiuo atveju profesoriaus, kad būtent jo iniciatyva aš buvau supažindintas. Tiesiog aš jį diplomatiškai, gražiai informavau, kad, gerbiamasis profesorius, gali būti jums galbūt ir netikėta, bet aš turiu pasakyti, koku būdu aš susipažinau, rodos, su Ukrainos piliečiu A. Mertenu.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys G. Landsbergis. Ruošiasi L. Kasčiūnas.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Ponas Mindaugai, norėčiau paklausti tokio klausimo. Jūs kalbate apie tai, kad Lenkijoje jums teko tikrintis poligrafo aparatu. Mano klausimas būtų toks: kadangi Lietuvoje jūs turėjote keblumų suprasti apklausos 55 klausimą, dėl jo kreipėtės į Vilniaus universiteto Lietuvių kalbos fakultetą, tai kokia kalba jūs atlikote poligrafo patikrinimą Lenkijoje? Ar tai buvo lenkiškai, ar tai buvo verstas tekstas iš lietuvių arba į kitą kokią kalbą? Jeigu Lietuvoje jums sekėsi sunkiai suprasti lietuvišką tekstą, ar nekilo tokių keblumų Lenkijoje?

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamasis kolega, už klausimą. Iš tiesų klausimynas buvo sudarytas lenkų kalba ir tyrimas buvo atliekamas su vertėjo pagalba, verčiant į lietuvių kalbą. Beje, aš noriu pabrėžti, kad aš kažkada visai neblogai mokėjau lenkų kalbą. Aš esu skaitęs ir knygas. Šiandieną, kadangi aš mažiau vartoju tą kalbą, tai yra sudėtingiau susikalbėti. Tačiau šiuo atveju, dar kartą aš pabrėžiu, tai buvo daroma per vertėją. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys L. Kasčiūnas.

M. BASTYS (MSNG). Gerbiamieji kolegos, iš tiesų gal nereikėtų juokauti tokiais dalykais...

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Ačiū. Ponas Mindaugai, nenutolkime nuo esmės ir nepaskandinkime Seimo tose detalėse. Aš noriu jūsų paklausti vieno labai paprasto klausimo: koks jūsų požiūris į Rusijos kompaniją „Rosatom“? Ar jūs sutinkate su teiginiu, kad „Rosatom“, kaip kompanija, atstovauja Kremliaus interesams ir kad jos interesai Baltijos šalyse ir konkrečiai Lietuvoje iš esmės prieštarauja Lietuvos nacionaliniam saugumui? Ar sutinkate su tuo, kad „Rosatom“ yra ta kompanija, kuri daro viską, kad užkirstų kelią Lietuvos sinchronizacijai su Vakarų Europos, kontinentinės Europos elektros tinklais, kad norėjo sukurti platformą Lietuvoje, iš kurios galėtų plėstis į kitas Europos Sąjungos valstybes? Pasakykite savo požiūrį į šią kompaniją būtent tais klausimais, kuriuos aš paminėjau? Ačiū.

M. BASTYS (MSNG). Dėkoju, gerbiamasis kolega, už klausimą. Iš tiesų „Rosatom“ yra valstybės įmonė ir, be abejo, „Rosatomas“ atstovauja, net neabejoju, visų pirma Rusijos Federacijos valstybės interesams, tai nekyla jokių abejonių. O dėl to, ar ši įmonė, ši kompanija, kaip veikia Lietuvos interesus ar Pabaltijo valstybių interesus, čia jau yra sudėtingiau, atsakymas yra gana sudėtingas, nes ši kompanija dirba ir veikia legaliai, šiandien, pabrėžiu, legaliai uždarant Ignalinos atominę elektrinę, tai yra faktas. Šiuo atveju ar ta kompanija gali uždarinėti atominę elektrinę, ar negali uždarinėti, kol kas tas klausimas yra nekvestionuojamas. Europos Komisija tuo klausimu yra ne kartą pasisakiusi. Aš esu kalbėjęs apie tai ir Konstituciniame Teisme dėl mūsų Lietuvos Respublikos veiklos... Ignalinos atominės, Ignalinos veiklos, tam tikrų nepadarytų darbų, 17 mėnesių atominė nebuvo uždarinėjama tinkamai, vadinasi, už tai turėjome mokėti pinigus mes visi – mokesčių mokėtojai, o ne Europos Sąjunga. Jei mes kalbame apie Energetikos strategiją, kuri

yra patvirtinta Lietuvos Respublikos Seime ir šioje kadencijoje jau buvo peržiūrima, tai, be abejo, šiuo atveju mes turime pasirinkę savo kelią ir tuo keliu turime ir vadovautis. Čia suprantama.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė D. Šakalienė.

D. ŠAKALIENĖ (*LSDFP*). Aš noriu paklausti labai paprastai. Visos tos diskusijos, semantinės ir lingvistinės, apie klausimo formuluotę iš tikrųjų nukreipia nuo esmės. Aš norėčiau suprasti, kodėl jūs, žinodamas, kad asmuo turi ryšių su KGB, vis tiek toliau su juo bendravote? Kaip galima bendrauti su KGB struktūrai priklausančiu asmeniu?

Tada kitas klausimas. Ar jūs tikite, kad yra buvusių kagėbistų?

M. BASTYS (*MSNG*). Dėkoju, gerbiama kolege, už klausimą. Iš tiesų Seimo nario mandatas yra laisvas. Tai pabrėžia ir Konstitucinis Teismas. Ir šiuo atveju visi Lietuvos Respublikos piliečiai, visi, pabrėžiu, Lietuvos Respublikos piliečiai, šiuo atveju ir buvęs KGB darbuotojas, ir paminėtas D. Arlauskas, taip pat buvęs KGB darbuotojas, visi yra Lietuvos piliečiai, jie čia gyvena, jie čia dirba. Todėl man, kaip Seimo nariui, nėra galimybės atsisakyti ar ignoruoti.

Kita vertus, jeigu jūs atkreipsite dėmesį, aš ir nebendravau nuolatos. Tai buvo epizodiniai keli susitikimai, tai parodo ir tyrimas, kad aš pats asmeniškai tų susitikimų neieškojau. Supranta, šie žmonės, kurie dirbo sovietų laikais, yra mūsų Lietuvos Respublikos piliečiai, ir čia vertinimai, ką jie darė ir kaip darė, jau yra visų pirma istorikų dalykas. O aš, kaip Seimo narys, turintis laisvą mandatą, turiu atstovauti visiems. Galų gale net ir kaip Žmogaus teisių komiteto narys galiu pasakyti ir taip, kad aš turiu bendrauti ir su esamais, ir su buvusiais nusikaltėliais. Aš taip pat turiu žinoti jų nuomonę vienais ar kitais gyvenimo klausimais.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Masiulis. Ruošiasi I. Degutienė.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Norėčiau jūsų paklausti. Jūs esate žmogus, turintis politinę patirtį. Kaip manote, koks sprendimas bus priimtas? Kas jus iš frakcijų parems ir nebalsuos už apkaltą?

M. BASTYS (*MSNG*). Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą. Iš tiesų aš tokių duomenų nerinkau, nežinau. Tikiuosi Seimo narių supratimo ir prašysiu visų Seimo narių, kad mane palaikytų. Tarp jų, gerbiamas kolega, ir jūsų prašau, kad jūs mane palaikytumėte. Dėkoju.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė I. Degutienė.

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, iš tikrųjų jūs ne pirmą kadenciją Seime, turite jau, matyt, ir politinės nuovokos apie procesus, kurie yra ne tik Lietuvos viduje, bet ir geopolitinius procesus. Kaip jums dabar retrospektyviai atrodo, kodėl kai kurie Lietuvai nepalankūs žmonės norėjo būtent su jumis susitikti? Jūs tuo metu nebuvote nei komiteto pirmininkas, nei Seimo vadovas, tuo metu netgi nebuvote ir Seimo Pirmininko pavaduotojas. Jeigu ne šita pozicija, tai, ko gero, mes su jumis šia tema ir nekalbėtume, taip užmaršty ir liktų tas jūsų susitikimas. Kaip jums retrospektyviai atrodo, kodėl taip įvyko? Ačiū.

M. BASTYS (*MSNG*). Dėkoju, gerbiama kolege, už klausimą. Iš tiesų man į šį klausimą yra sudėtinga atsakyti. Jis, ko gero, yra adresuojamas tiems asmenims. Aš dar neturėjau progos jų paklausti, tiesiog vadovaujuosi Valstybės saugumo departamento darbuotojų siūlymu nebendrauti su šiais asmenimis. Taigi aš ir negaliu į tą klausimą atsakyti. Dėkoju.

PIRMININKAS. Paklausė 14 Seimo narių. Daugiau nėra užsirašiusių, visi, kurie norėjo, paklausė. Pagal Seimo statuto 241 straipsnio 8 dalį dabar kviečiu Seimo narį M. Bastį, kuriam taikoma apkalta, tarti baigiamąjį žodį. Jums skiriama 10 minučių.

M. BASTYS (*MSNG*). Dėkoju, gerbiama kolegos, gerbiamas Seimo Pirmininke. Iš tiesų šitas procesas man yra labai sudėtingas žmogiškąja prasme ir tikrai galvojau apie tai, kaip reikėtų atsisakyti mandato, tačiau rinkėjai, mano rinkėjai, kurie manimi pasitiki, kurie jau mane renka ne pirmą kadenciją, vis dėlto prašė manęs, kad aš savo noru nedėčiau mandato. Jie išreiškė visišką pasitikėjimą manimi. Na, visų, žinoma, neapklausė, visų balsavusių už mane bent jau šioje kadencijoje. Noriu tik tiek pasakyti, kad tas pasitikėjimas manimi kiekvienoje kadencijoje augo, aš antroje ture vis gaudavau didesnę ir didesnę balsų skaičių.

Mano pažiūras jūs žinote, esu kairiųjų pažiūrų. Jeigu taip vaizdžiai pasakyčiau, be abejo, aš gerbiu ir dešiniąsias, ir centristines, ir kairiųjų pažiūras. Taip vaizdžiai sakant, jeigu mes tikime Dievą, kiekvienas tikėjimas veda į tą vienintelį Dievą, kitaip tariant, yra skirtingi keliai, taip ir po-

litikoje yra skirtingi keliai – kairės, dešinės, centro ar dar kitokie, sakykime, formatai. Bet tikėjimas visos tautos gerove, visos valstybės gerove, visos valstybės sėkme, kiekvienas kelias, ar tai būtų kairės, ar dešinės, yra prasmingas ir reikalingas. Iš tiesų aš bendrauju su daugeliu žmonių ir čia paminėtoje Valstybės saugumo departamento pažymoje... Mane mokė tėvai, mano mokytojai rodyti pagarbą kiekvienam žmogui, kad ir kas ji būtų. Tokiu būdu aš tomis vertybėmis vadovavausi.

Kalbėdamas iš esmės apie Konstitucinio Teismo sprendimą, aš puikiai suprantu, kad jis yra nekvestionuojamas. Ir ar jūs pritarсите Konstitucinio Teismo sprendimui, ar pritarсите mano asmenybei, tai viskas, gerbiami kolegos, yra jūsų rankose. Aš prašau jūsų palaikyti mane, atsiprašau tų kolegų Seimo narių, kuriuos kada nors esu įžeidęs ar savo kitą nuomonę pasakęs per aštriai. Tačiau jeigu kalbėčiau iš esmės, aš vadovavausi tikrai bendražmogiškais vertybėmis, konstitucinėmis vertybėmis, priesaikos vertybėmis ir tikiuosi toliau jomis vadovautis. O jūs, gerbiami kolegos, priimsite sprendimą. Dėkoju. Ir tepadedą jums Dievas!

PIRMININKAS. Dėkoju M. Basčiui.

Gerbiami kolegos, dabar pagal Statuto 107 straipsnyje nustatytą tvarką žodis suteikiamas Seimo nariams už ir prieš ne daugiau kaip po keturis iš vienos ir iš kitos pusės Seimo narius. Kiekvienam kalbančiam Seimo nariui skiriamos dvi minutės. Pirmenybė kalbėti skiriama frakcijų seniūnams arba kalbantiems frakcijos vardu.

Nuomonė už – kalbės Seimo narė R. Juknevičienė.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, Seimo nario mandatas nėra laisvas, kad Seimo narys atstovautų Kremliaus interesams Lietuvoje. Sunkiai įsivaizduoju pasekmes, jei Seimas paneigtų ne tik savo kolegų iš Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto, tikrai sunkiai ir atsaikingai dirbusių, bet ir ilgametį Valstybės saugumo departamento darbą siekiant užkardyti agresyvų Kremliaus ardomąjį darbą. Mes balsuojame ne tik dėl M. Basčio mandato, bet ir dėl to, kiek esame pajėgūs prisidėti prie atgrasymo užkardinti hibridines grėsmes mūsų kraštui. Šis balsavimas parodys, ar Lietuva sugeba apsiginti nuo išorės daromų įtakų, ar mes esame pajėgūs pasakyti, kad netoleruosime, jog „Rosatom“ atstovai būtų vedžiojami po Lietuvos Respublikos Seimą lyg po savo kiemą, o Rusijos specialiųjų tarnybų atstovai darytų įtaką Lietuvos politikai per Seimo narius. Tai daryti mus įpareigoja jau šio Seimo priimta Nacionalinio saugumo strategija.

Beje, cituoju šios Vyriausybės programą: „Daug dėmesio skirsime pasirengimui atsakyti į hibridines grėsmes, sieksime, kad visuomenė sugebėtų efektyviai reaguoti į pasikėsinimus į Lietuvos suverenitetą, vidaus politiką, mūsų piliečių laisves ir teises.“ Jei paneigsime savo pačių patvirtintus tikslus, būsime pralaimėję. Tai būtų labai bloga žinia. Visa Tėvynės sąjungos frakcija balsuos už tai, kad priesaiką sulaužęs Seimo narys M. Bastys netektų mandato ir kad Lietuvos Seimas duotų aiškų atsakymą – Kremliaus interesams čia nebus atstovaujama.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – Seimo narys P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiami Seimo nariai, jeigu paimsime gerbiama Seimo narį M. Bastį, ne mūsų frakcijos narys, aš neturiu jokio intereso, bet yra pasakyta – ne žodžiais, o darbais mes tėvynę mylim. Iš tikro gal ir aš esu ne kartą su koku nors susitikęs žmogumi, kurį pažįstu, o jis yra KGB agentas. To ne kartą klausė, kiek supratau, ir ponas M. Bastys. Jis pasakė: pažįstu P. Vojeiką, bet kad agentas, tai jis nežino. Ar galima žinoti? Taigi agentai yra visi slapti. „Respublikoje“ paskelbtas sąrašas, bet kiek jis tikras? Tai mes išvis vienas su kitu negalėtume bendrauti.

Kitas dalykas. Aš iškėliau klausimą. D. Arlauskas – buvęs KGB darbuotojas. Ar jūs, kurie gavote pažymą dirbti su slapta informacija, deklaravote, kad jūs jį pažįstate, ar sakėte, kad nepažįstate, ar apskritai apie jį nekalbėjote? Pamažtykite kiekvienas.

Kitas dalykas. Jeigu būtų nuveikti kokie nors konkretūs darbai prieš Lietuvą, šiandien pirmas agituočiau, kad būtų apkaltintas ponas M. Bastys, bet jokių konkrečių darbų neįvardijo. Niekas nėra įvardyta. Susitiko. Aš galiu ir su velniu susitikti vardan Lietuvos. Kodėl nesusitikti? Dabar kaltinamas „Rosatom“, bet ar jums žinoma, kad „Rosatom“ stato atominę elektrinę Švedijoje, taip pat stato Suomijoje, atsiprašau, stato Vengrijoje elektrinę – Europos Sąjungos šalyse? Jų padalinys uždarinėja mūsų atominę elektrinę. Taip, Rusija turi savo interesų, kaip ir kiekviena valsty-

bė turi savo interesų, bet spęskime pagal darbus. Kol kas aš nematau jokio nuveikto, net užregistruoto įstatymo projekto ar ko. Tuo labiau ar eilinis Seimo narys gali daryti įtaką valstybės geopolitinei raidai? Kažkokia nesąmonė!

Pažiūrėkite, gerbiamieji Seimo nariai, kas uždarė Ignalinos atominės elektrinę? Taigi konservatoriai – jūs. O kam tai naudinga? Rusams, tai pačiai „Rosneft“, kad galėtų pastatyti Astrave atominę elektrinę.

PIRMININKAS. Laikas!

P. GRAŽULIS (TTF). Tai jūs žiūrėkite į savo darbus. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Nuomonė už apkaltą – Seimo narys V. Bakas.

V. BAKAS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, iš tiesų Lietuvos Konstitucinis Teismas nustatė, kad Seimo narys sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Konstituciją. Ir tai nėra vienas iš įrodymų, kaip sako advokatas, tai yra teisinis M. Basčio elgesio vertinimas Konstitucijos požiūriu, todėl dabar teismas pasakė savo sprendimą. Komisijos surinko įrodymus. Buvo nagrinėjami įrodymai, buvo nagrinėjamos daugybinės versijos, jos paneigtos. Medžiagoje, kuri yra išslaptinta, šimtai lapų, paneigtos šešios panašios versijos, kurias šiandien čia vėl kuria ponas M. Bastys.

Apie pažįstamus iš KGB – ponui P. Gražuliui. Kolegos, šiuo atveju svarbūs ne bet kokie ryšiai, tą pasakė ir Konstitucinis Teismas, o tokie ryšiai, kurie susiję su Lietuvos Respublikos interesams priešingų interesų įgyvendinimu. Kitaip tariant, šiuo atveju J. Vojeika atstovavo „Rosatom“ interesams. Jis nebuvo paprastas žmogus, kaip sako, paprastas pilietis. Čia yra fikcija. Jis atstovavo „Rosatom“ interesams. M. Bastys tą žinojo ir padėjo jam ir kitiems įgyvendinti šiuos interesus.

Aš jau minėjau, nustatyti šeši atvejai, kai M. Bastys klaidino, maskavo savo veiklą, tai patvirtina išslaptinta informacija. Buvo kuriamos versijos, kaip pateisinti savo pažintį su tais žmonėmis, tai taip pat matyti iš medžiagos. Apie netinkamus ryšius jį įspėjo ne tik VSD, kaip jau čia buvo minėta, bet jį įspėjo ir ponas A. Butkevičius, kad nesusitikinėtų, nedarytų. Kitaip tariant, surinkti įrodymai, kad M. Bastys suprato savo ryšių pavojingumą ir kūrė planus netgi, kaip juos nuslėpti. Vėliau siekė aukščiausių postų valstybėje, siekė susipažinti su valstybės paslaptimis ir slėpė tuos ryšius nuo sprendimų priėmėjų, nuo Seimo Pirmininko, nuo Seimo, nuo visuomenės.

Kolegos, šitas balsavimas yra mūsų atsparumo testas. Ir šiandien, siekiant pakeisti Lietuvos geopolitinį pasirinkimą, išnaudojamos mūsų pačių silpnybės...

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (LVŽSF). ...mūsų asmeninės silpnybės, įvairios landos, abejonės. Ir šiandien balsuodami turime progą įrodyti, kad nepaisant nesutarimų galime susitelkti ir pademonstruoti politinę valią apsaugoti mūsų visuomenę, valstybę tada, kai to reikia. Aš kviečiu balsuoti už tai, kad būtų panaikintas M. Basčio mandatas. Kviečiu frakcijų vadovus, visus kolegas...

PIRMININKAS. Laikas, kolega!

V. BAKAS (LVŽSF). ...padidinti mūsų šalies atsparumą.

PIRMININKAS. Nuomonė už – Seimo narys N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Čia nuskambėjo argumentas, kad „Rosatom“ dirba ir kitose Vakarų Europos valstybėse. Dirba, bet prieš tai „Rosatom“ atstovai susitinka su tos valstybės Vyriausybe, o ne su Seimo nariu, priklausančiu valdančiajai koalicijai. Kitaip tariant, aš manau, kad gerbiamasis M. Bastys neturėjo susitikinėti ir puikiai suprato, su kuo susitikinėja. Jeigu kas nors, pavyzdžiui, jo politiniai vadovai, tuometinis premjeras A. Butkevičius norėjo, tai jis turėjo priimti „Rosatom“ atstovus Vyriausybės rūmuose ir nežaisti šitų žaidimų. Kadangi gerbiamasis M. Bastys sako, kad čia tik jo iniciatyva, nors man asmeniškai atrodo, kad tai yra vis dėlto tuometinės Vyriausybės komandos iniciatyva, bet šiuo atveju tada gerbiamasis M. Bastys vis tiek turi prisiimti atsakomybę, nes negali būti europinėje praktikoje tokių dalykų, kad „Rosatom“ paslapčiomis užkulisuose susitikinėja ne su pirmaisiais valstybės asmenimis.

O dėl išsakytų argumentų, dėl to Lenkijos melo detektoriaus, tai vis dėlto man vis tiek liko neaišku. Yra pakankamai plačiai žinoma, kad geriausi melo *detektoristai* dirba KAM'o kontržvalgyboje. Tai aš išgirdau gerbiamojo M. Basčio pasakymą, kad jis pamastė kreiptis, bet nusprendė į lietuvių kontržvalgybą nesikreipti. O ten yra ne tik geriausia aparatūra, bet ir geriausi specialistai, beje, tų pačių amerikiečių, kuriuos jis minėjo, pripažįstami kaip lygiaverčiai.

Taigi, kolegos, aš raginu balsuoti už apkaltą.

PIRMININKAS. Ir nuomonė už – Seimo narys R. Karbauskis.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, iš tikrųjų mes priimame labai svarbų sprendimą.

Kiekvienas tikriausiai galime pasakyti, kaip mes patys balsuosime. Pavyzdžiui, aš balsuosiu už Konstitucinio Teismo sprendimą jį palaikydamas. Bet aš niekaip nesuprantu, kaip galima pradėti iš šitos tribūnos, per Seimo narių pareiškimus šnekėti apie tai, kad visa frakcija? Visi žmonės turi savo sąžinę, turi savo žinojimą, priima savo sprendimus. Kiekvienas mes esame Seimo nariai, atsakingi savo sąžinei, žmonėms, kurie mus rinko. Ir visi šie pareiškimai apie tai, kad viena ar kita frakcija visa balsuos už sprendimą, palaikantį arba nepalaikantį, yra nekorektiški, kai mes kalbame apie Seimo nario likimą. Ir aš kviečiu kolegas laikytis savo sąžinės ir moralės. Kaip sakiau, pats savo sprendimą padariau, siūlau kitiems tą patį padaryti.

PIRMININKAS. Kolegos, pagal Seimo statuto 242 straipsnio 1 dalį, pasibaigus Seimo nario mandato panaikinimo svarstymui, dėl kiekvieno konkretaus veiksmo, kuriuo asmuo, kuriam taikoma apkalta šiurkščiai pažeidus Konstituciją ir sulaužius duotą priesaiką, Seimo Pirmininkas ar Seimo Pirmininko pavaduotojas pateikia atskirą Seimo nutarimo projektą. Projekte nurodoma Konstitucinio Teismo išvados esmė, sprendimas asmeniui, kuriam taikoma apkalta, panaikinti jo Seimo nario mandatą.

Balsavimas slaptas, todėl mums reikia pasitvirtinti balsų skaičiavimo grupę. Vadovaujantis Seimo statuto 115 straipsnio 1 dalimi, balsavimas slaptas. Perskaitysiu balsų skaičiavimo grupės sudėtį: R. Andrikis – frakcija „Tvarka ir teisingumas“, P. Čimbaras – Lietuvos socialdemokratų darbo partijos frakcija, A. Gelūnas – Liberalų sąjūdžio frakcija, A. Kubilius – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija, M. Mackevič – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija, R. Popovienė – Lietuvos socialdemokratų darbo partijos frakcija, S. Tumėnas – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija, G. Steponavičius – Mišri Seimo narių grupė.

Ar galime balsų skaičiavimo grupę patvirtinti bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. Anksčiau išvardintą grupę patvirtinome.

13.22 val.

Seimo nutarimo „Dėl Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo“ projektas Nr. XIII-1767 (priėmimas)

Perskaitysiu Seimo nutarimo „Dėl Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo“ projektą. Prašau dėmesio! „Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. išvadą, kad „Lietuvos Respublikos Seimo nario Mindaugo Basčio veiksmas – atsakydamas į Klausimyno, skirto asmenims, pretenduojantiems gauti leidimą dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija, 55 punkto klausimą „Ar pažįstate (pažinojote) asmenis, kurie dirba (dirbo) kitų valstybių žvalgybos, saugumo tarnybose ir su jomis susijusiose institucijose? Jei taip, pateikite informaciją apie tai“ nusiėmė savo ryšius su buvusiu KGB darbuotoju Piotru Vojeika ir taip, pažeisdamas Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapties įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 11 punkto reikalavimą nenuslėpti duomenų apie savo ryšius, turinčius įtakos sprendimams dėl leidimo dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija išdavimo priėmimui, elgdamasis nesąžiningai, siekė gauti leidimą dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija, kurį įgijęs dėl savo ryšių galėjo sukelti grėsmę valstybės paslapties saugumui, – prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, kad „šiuo veiksmu Lietuvos Respublikos Seimo narys Mindaugas Bastys šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją ir sulaužė priesaiką“, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 242 straipsniu, nutaria:

1 straipsnis. Panaikinti Seimo nario M. Basčio mandatą.

2 straipsnis. Nutarimas įsigalioja nuo paskelbimo visuomenės informavimo priemonėse.“

Gerbiamieji kolegos, noriu dar informuoti, kad nutarimas laikomas priimtu, jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip trys penktadaliai visų Seimo narių, t. y. ne mažiau kaip 85 Seimo nariai. Da-

bar, kadangi jau informavau, kad balsavimas pagal Statutą yra slaptas, mums reikia pasitvirtinti slapto balsavimo biuletenį.

Slapto balsavimo biuletenis dėl Seimo nutarimo „Dėl Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo“ (projektas Nr. XIII P-1767) priėmimo. Yra trys langeliai: „už“, „prieš“, „susilaikoma“. Jeigu norite, kad būtų panaikintas Seimo nario M. Basčio mandatas, paliekate neužbrauktą langelį „už“ – užbraukiate du langelius „prieš“ ir „susilaikoma“. Jeigu turite kitokią nuomonę, t. y. priešingą, kad nebūtų panaikintas Seimo nario M. Basčio mandatas, užbraukiate langelį „už“ – paliekate arba „prieš“, arba „susilaikoma“. Taigi kaip visada langeliai „prieš“ ir „susilaikoma“ yra kaip „prieš“ langelis, už yra langelis „už“. Dar kartą sutrumpintai sakau, kad paliekame neužbrauktą tą teiginį, kuriam pritariame, kitus du užbraukiame. Ar galime patvirtinti? Dėkoju.

Gerbiamieji kolegos, slapto balsavimo biuletenio apačioje yra tai, ką dabar sakiau žodžiu, – parašytas paaiškinimas.

Balsavimo pradžia 13 val. 30 min., pabaiga – 14 valandą.

Pertrauka

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDDF). Gerbiami kolegos, baigiame rytinį posėdį. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IV (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 143 STENOGRAMA

2018 m. kovo 13 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
G. KIRKILAS ir A. NEKROŠIUS*

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDDF). Gerbiamieji kolegos, pradedame vakarinį posėdį. (*Gon-gas*) Registracija. Registracija. Kolegos, nutraukiame registraciją, nes ateina dar nemažai Seimo narių, tuoj pradėsime iš naujo.

Dar kartą registruojamės. Registracija.

15.01 val.

Seimo nutarimo „Dėl Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo“ projektas Nr. XIIIIP-1767 (priėmimo tęsinys)

Gerbiamieji kolegos, užsiregistravo 73 Seimo nariai. Gerbiamieji kolegos, leiskite perskaityti balsų skaičiavimo protokolą „Dėl Seimo nutarimo dėl Mindaugo Basčio Seimo nario mandato panaikinimo“ projekto Nr. XIIIIP-1767 priėmimo.

Iš viso išduota 128 biuleteniai, rasta – 128, galiojančių – 117, negaliojančių – 11: už – 72, prieš – 21, susilaikė 24. Balsų skaičiavimo grupės pirmininkas P. Čimbaras. Taigi nutarimas nepriimtas. Aš noriu dar pacituoti jums Statuto 242 straipsnio „Nutarimo pašalinti asmenį iš pareigų arba panaikinti Seimo nario mandatą priėmimas“ 4 punktą: „Jei balsuojant šiame straipsnyje nustatyta tvarka nutarimas dėl asmens pašalinimo iš pareigų (ar Seimo nario mandato panaikinimo) nepriimamas, laikoma, kad Seimas apkaltai nepritarė. Tai Seimo posėdyje viešai paskelbia posėdžio pirmininkas ir tai įrašoma posėdžio protokole.“

15.02 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo ir pavedimo jai atlikti parlamentinį tyrimą dėl nerimą keliančios padėties Lietuvos žemės ūkio sektoriuje“ projektas Nr. XIIIIP-1727 (pateikimo tęsinys)

Kolegos, grįžtame prie mūsų darbotvarkės, 1-5 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo ir pavedimo jai atlikti parlamentinį tyrimą dėl nerimą keliančios padėties Lietuvos žemės ūkio sektoriuje“ projektas Nr. XIIIIP-1727. Pra-nešėjas – G. Landsbergis. Kviečiu į tribūną, kolega.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Ačiū už progą pasisakyti. Negalėčiau praleisti šios progos neatkreipdamas dėmesio į ką tik Seime vykusį egzaminą, kurio, paklausę R. Karbauskio pasiūlymo, valstiečiai neišlaikė.

Matau kai kurių šypsenas. Matau A. Skardžiaus patenkintą veidą, matau P. Gražulį nenusiminusį (*Balsai salėje*) ir suprantu, kad šiandien bus iššautos taurės šampano, galbūt kokio ir stipresnio gėrimo. Tiesiog puiki šventė. Galima susitikti su KGB agentais, galima su jais bendrauti, taigi, Petrai, tikrai turėsite nemažai galimybių savo veiklą plėtoti ir toliau.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, prašom kalbėti apie esmę.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, man dar liko 9 minutės, manau, kad aš atrasiu galimybę pasakyti ir tai, ką noriu, ir apie esmę, ir dar daugiau ką.

Dabar mūsų laukia antrasis egzaminas, irgi lygiai taip pat panašus. Kai kurie kaip ir pirmojo egzamino atveju NSGK pirmininkas V. Bakas pasisakė labai principingai, kai kurie jūsų kolegos,

aš norėčiau juos įvardinti, tai Seimo Pirmininkas V. Pranckietis, žemės ūkio ministras B. Markauskas, Kaimo reikalų komiteto pirmininkas A. Stančikas yra pasisakę lygiai taip pat principingai, tačiau klausimas yra tas, ar to principingumo užteks iki galo. Šie trys žmonės iš Valstiečių frakcijos yra pasakę, kad jie palaikys šios komisijos steigimą. Pažiūrėsime, ar tai atsitiks iš tikrųjų.

Pakalbėkime apie komisijas apskritai. Aš esu tos nuomonės ir jos buvau principingai visą laiką, kad Seimas turi teisę kelti klausimus ir pradėti komisijas visais visuomenei rūpimais klausimais, nepriklausomai nuo to, kokia ten parašyta pavardė, įmonė, įstaiga, valstybinė institucija ar bet koks kitas klausimas. Seimas užtikrina parlamentinę kontrolę ir komisijos yra vienas iš būdų tai padaryti.

Per paskutinį pusmetį iškilo ištis labai nemažai klausimų, susijusių su žemės ūkiu. Tiek daug, kad daugelis mūsų, buvę labai labai toli nuo žemės ūkio klausimų, staiga tapome daugiau ar mažiau bent jau besidomintys, jeigu ne žinovai.

Man pačiam istorija prasidėjo labai paprastai. Viena Lietuvos miestelyje prie manęs priėjo žmogus ir paklausė, ar mes ketiname ką nors daryti dėl perimamų žemės sklypų. Tikrai turiu pripažinti, kad tokią istoriją išgirdau pirmą kartą. Jis pasakė, jo situacija tokia, kad kelių šimtų hektarų ūkis buvo perimtas už skolas. Tiesą sakant, ne visas ūkis buvo perimtas – jiems buvo palikta truputį daugiau negu 10 hektarų, kadangi viso ūkio kainos neužteko skolai padengti. Šiandien žmogus turi atidirbinėti tame 10 hektarų ūkyje ir gražinti skolas vienam iš Lietuvoje didžiausių koncernų, kurio įvardinti nenorėčiau, bet, manau, jis ne sykį jau buvo skambėjęs.

Tie, kurie esame šiek tiek susidūrę su istorijos mokslais, daugiau ar mažiau žinome tokį reiškinį kaip baudžiava, kuri buvo organizuojama labai panašiu principu – atidirbinėjimas pono dvaru, gražinimas skolų. Šiandien, gerbiamieji, tai vyksta Lietuvoje lygiai tokiu pačiu principu.

Pradėjus eiti informacijai, pirma mes išgirdome apie perimtus žemės sklypus, vėliau uždaviau sau klausimą, kokių būdu įmanoma perimti žemės sklypus, jeigu įstatymas taip griežtai nurodo, kokio dydžio didžiausias žemės ūkio sklypas gali būti. Paaiškėjo, kad įmanoma: per susijusius asmenis, per dukras, per brolius, per įvairiausias giminaičius, susijusias įmones, galima visais būdais pasididinti sklypus. Bet ši informacija nesustojė. Sužinojome apie ekskavatorius, sužinojome apie trąšas – maišomas, permaišomas, kad būtų galimybė išvengti įstatymų, galų gale sužinojome apie penkis danielius, belakstančius aptvertoje teritorijoje.

Tie, kurie sako, kad reikėtų pirmiausia ištirti ir paklausti institucijų, galbūt praleido faktą, kad mes kreipėmės į institucijas. Kreipėmės į Žemės ūkio ministeriją, kreipėmės ir į Ūkio ministeriją (ačiū ministru, kad šiandien atėjo išklaudyti), kreipėmės ir į tą pačią Konkurencijos tarybą, klausdami jų nuomonės. Aš galėčiau pacituoti tik vienos ministerijos atsakymą, kuris turbūt labiausiai ir įkvėpė pradėti eiti komisijos keliu. Tai buvo būtent Žemės ūkio ministerijos atsakymas, kai ministras pasakė, kad jis tirti neturi galimybių – nei techninių, greičiausiai ir politinių. Na, žinoma, jeigu išėini į kovą prieš koncerną, tai net drąsiausias ministras turbūt gali praskysti, ypač jeigu pats turi šiek tiek ryšių su tuo pačiu koncernu arba su jo atstovaujama frakcija Seime.

Mieli kolegos, vienas jūsų padarytas žingsnis rytinėje sesijoje suteikė šiek tiek vilties. Tai, kad jūs paprašėte frakcijos vardu pertraukos, reiškia, kad šiek tiek bijote, reiškia, kad šiek tiek nerimaujate, kad komisija gali būti įkurta, ir ji gali būti įkurta tik jūsų balsais. Jeigu jūs bijote saviškių, vadinasi, tarp jūsų yra žmonių, kurie turi sąžinės, kurie supranta, kad komisijos yra pradedamos ne tik tais klausimais, kurie yra valdantiejiems patogūs, kad tai yra demokratijos įrankis užtikrinti parlamentinę kontrolę. Šiandien jūs turite įtikinti visuomenę, kad jūs į demokratiją žiūrite rimtai ir atsakingai, o į parlamentinį darbą – ne kaip į vykdomosios valdžios arba valdančiosios daugumos įrankį, skirtą sutramdyti mažuosius, bet kaip į instrumentą, kuris turėtų didinti skaidrumą.

Baigdamas aš norėčiau pacituoti gerbiamą A. Širinskienę. Ji kalbėjo, trumpa citata, apie kitą komisiją. Citata: „Komisija reikalinga, nes Seimas turi ne tik problemas konstatuoti, bet ir rengti teisės aktus, kurie padėtų spręsti probleminius klausimus, o teisėsaugos institucijos (pridedame – ir kitos institucijos) to daryti negali.“

Gerbiama A. Širinskienė kalbėjo apie kitą komisiją, tačiau buvo įsitikinusi, kad į klausimus turi atsakyti būtent Seimas. Pažiūrėsime, kiek ši kartą standartų turės valstiečiai.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas pranešėjau. Prašom nepabėgti. Jūsų nori paklausti labai nemažai Seimo narių. Pirmasis klausia A. Anušauskas. Prašau, kolega.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Ką tik minėjome Lietuvos valstybės šimtmetį. Kaip žinome, vienos iš socialinių reformų, beje, darytos prieš šimtą metų, buvo nepaprastai svarbios. M. Krupavičiaus žemės reforma – išdalyti dvarai, palikta po 80 hektarų *maximum* (ne 500, kaip dabar) – reišė tokį didžiulį socialinį lūžį ir Lietuva iš atsilikusio baudžiavinio krašto virto vis dėlto savarakiškų ūkininkų karta. Kur link einama, jūsų nuomone, koncentruojant didžiulius žemės plotus vienoje ar keliose, keliolikoje rankų? (*Skambinama varpeliu*) Kur tai gali atvesti?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Pirmiausia tai yra didelė veidmainystė rinkėjų atžvilgiu. Aš atsimenu, kaip R. Karbauskis ironiškai šypsodamasis į kameras teigė, kad sakantys, kad įstatymas yra apeitas, nesupranta, kaip yra vykdomi įstatymai. Neva jis turi teisę ieškoti įstatymų spragų ir tą žemę koncentruoti. Aš pagalvojau, kiek cinizmo turi žmogus prikaupęs, paskelbęs, kad jam rūpi regioninė politika, žmogus, gyvenantis kaime, iš principo per savo įmones vykdomas visiškai priešingą dalyką. Akivaizdu, kad, sukonzentravus didžiulius, milžiniškus žemės ūkio plotus („Agrokonzernas“ ten turi galimybių, kiti didieji koncernai irgi taip pat turi tam galimybių), žmonės bus nuvaryti nuo žemės. Tai yra priešingas dalykas, negu buvo skelbiama per rinkimus, negu... ciniškai yra meluojama iš šitos tribūnos sakant, kad rūpi kaimo žmogus. Tai yra priešingi veiksmai. Aš manau, kad tai ir bus pagrindinis politinis šios komisijos vertinimas, ar yra valia vykdyti regioninę politiką, ar yra valia priimti įstatymus, kurie atitiktų rinkimų programas, ar vis dėlto tai buvo tiesiog tušti žodžiai.

PIRMININKAS. Klausia kolega K. Masiulis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Čia specialiai taip daroma.

PIRMININKAS. Kortelę pabandykit... Gal ne iki galo?..

K. MASIULIS (TS-LKDF). A, ne iki galo vėl įdėjęs. Atsiprašau. Gerbiamas pranešėjau, čia buvo jau paminėta krikdemo M. Krupavičiaus pavardė ir 1919 metų jo reforma, kai iš dvarponių buvo atimtinėjama žemė ir dalinama dirbantiesiems. Dabar mes turime situaciją, kad iš tikro susidarė du žemę dirbančiųjų tipai: tai latifundijos – galingi koncernai ir pavieniai smulkūs gamintojai. Aišku, kad rinkoje sąlygos jiems konkuruoti yra absoliučiai nelygiavertės. Ar nereikia sugrįžti prie M. Krupavičiaus idėjų?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš norėčiau patikslinti jus, kolega, nes tai nebuvo atimtinėjama. Valstybė nacionalizavo, bet ji kompensuodavo už tas žemes. Čia yra labai svarbus demokratinės ir teisinės valstybės principas. Niekas žemės tiesiog neatėmė. Čia kita partija, okupavusi valstybes, taip elgėsi.

Aš manau, kad pirmiausia mes, ši komisija turėtume nustatyti problemos mastą. Mes matome turbūt ledkalnio viršukalnę, suprantame, kad dalis žmonių kreipėsi į mane, į kitus Seimo narius, į žiniasklaidą vardindami problemas, bet nustačius, kiek daug yra tokių atvejų, kokio masto tai yra problema, būtų galima spręsti, kokių įstatymo pataisų reikia. Kai ateitume su įstatymo pataisomis po to, kai komisija tai nuspręs, mes vėlgi matytume, kokia yra Valstiečių frakcijos pozicija, ar ji yra už regioninę politiką, tai reiškia, už smulkesnio, vidutinio žemės ūkio išsaugojimą Lietuvos regionuose, ar vis dėlto jie palaiko savo lyderio poziciją, kad turi būti palikta spragų ir tiesiog tie ūkiai turi būti koncentruojami. Gal tai yra nauja programa? Gal besirengdami savivaldos rinkimams, gal kitiems, gal čia tokią jie programą bandys – efektyvus, milžiniškas ūkis Lietuvai.

PIRMININKAS. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, girdėjome valstiečių ir žaliųjų lyderių poziciją dėl šios iniciatyvos. Tiek premjeras S. Skvernelis, tiek R. Karbauskis pasisakė prieš. Kaip jūs galėtumėte paaiškinti tokią poziciją, nes jeigu yra klausimų, kuriuos net ne politikai pirmi iškėlė, turbūt žurnalistai pirmi iškėlė, kas ne kas, o kaip tik jie galbūt turėtų būti labiausiai suinteresuoti atsakymų gavimu. Ir pagaliau, jeigu komisiją sukuriame, jie priklauso valdančiajai daugumai, gali nuspręsti, kas bus komisijos pirmininkas, gali visada užsitikrinti balsavimą komisijoje dėl kokių nors jautrių nuostatų. Tai kas čia tą baimę sukelia, kad pasisakoma prieš tą iniciatyvą, kaip jums atrodo?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš turbūt vertinčiau plačiau. Aš manau, kad valdantieji valstiečiai, dabar remiami ir *socdarbiečių*, buvusios nomenklatūros, manau, kad pirmiausia žiūri į parla-

mentą kaip į savo galios įrankį, ne kaip į priemonę atstovauti rinkėjams, bet kaip į galią priversti kitus paklusti jų valiai. Šiuo atveju aš manau, kad baimė pirmiausia ir yra iš to, kad demokratija veikia abiem pusėmis ir klausimai yra keliami kartais valstiečiams, kartais kitoms frakcijoms, kartais galbūt kitiems, nesusijusiems asmenims, bet tai sudaužo galios monopolį ir tai kelia nepaprastai didelę baimę, todėl aš manau, kad yra toks nuogąstavimas.

Kolegos, aš tikrai pridurčiau žiūrėdamas į jus, kviesdamas balsuoti ir palaikyti, kad tiesa išlaisvins. Galbūt atsakymai bus palankūs ir jūsų frakcijos lyderiui.

PIRMININKAS. Klausia...

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Galbūt palankūs ir kitoms įmonėms, pažiūrėsime.

PIRMININKAS. Klausia J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamasis kolega, jūs ką tik dabar pasakėte, kad galbūt atsakymai bus palankūs, bet jūs žinote, kad bet kuri komisija sudaroma taip, kad valdantieji turi daugumą. Tikrai atsakymai ir sprendimai bus tokie, kaip nuspręs valdančioji dauguma. Ar jūs nemanote, kad mes, kaip Seimo nariai, turime ir kitų priemonių, ne tik parlamentinėmis komisijomis, kurių... Neatsimenu kito Seimo, kur būtų sudaryta tiek komisijų kiekvienu klausimu. Mes turime didelę pareigą priimti Lietuvos žmonėms ir valstybei reikalingus įstatymus, o ne tik komisijų formatu aiškintis? Ar mes tikrai negalime tų atsakymų sulaukti per kitas institucijas? Mes kreipėmės į valstybės banką, į kitus ir kai kuriuos atsakymus gavome. Tam nereikia papildomų komisijų, aš tikrai noriu paklausti, kokia jūsų pozicija šiuo klausimu?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamasis Juozai, aš įžanginėje kalboje atsakiau į šį klausimą sakydamas, kad mes kreipėmės į institucijas. Tiesą sakant, institucijų atsakymai ir paskatino eiti komisijos kūrimo keliu. Mus labai sudomino, kodėl B. Markauskas, atsakydamas į opozicinės frakcijos pateiktus klausimus, pasirinko pasakyti, kad jis negali pateikti informacijos. Tuo tarpu kalbėdamas televizijos laidoje pasisakė, kad jis yra už komisiją. Tai vertinti galima keliais būdais. Vienas iš jų yra tai, kad gerbiamasis Bronius iš tikrųjų būdamas ministro kailyje bijo atsakyti, nes jis žino, kad informacija bus tiesiogiai jo atsakomybė. Tačiau jau paklaustas komisijos, jis nebeturės galimybės išvengti to atsakymo. Būtent todėl jis renkasi šį kelią.

Jūs esate teisus, kad išvados gali būti palankios valstiečiams, kurie turės didesnę daugumą balsų, ir turbūt to, na, niekaip... demokratija suponuoja tokias taisykles. Tačiau informacijos paviešinimas jau bus svarbus žingsnis. Visuomenė, žiniasklaida, mes opozicijoje padarysime didelę darbo dalį, kad ta informacija taptų vieša. Ją būtų galima analizuoti, ją būtų galima svarstyti, o jau išvadas valstiečiai pasirašys, be abejonės, jau čia mes mažai ką padarysime. Bet sukurti visuomenėje bangą, kuri būtų už skaidrumą, kuri būtų už atsakymus, nesvarbu, kur tu esi, valdančiojoje daugumoje, opozicijoje ar nacionaliniame transliuotojume, bet kur kitur, bet klausimai, kurie ky-la visuomenei, turi būti atsakyti.

PIRMININKAS. Klausia kolega A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, iš tikrųjų gana keista padėtis, nes pati komisija yra ne tik tai padėčiai tirti, bet ir pasiūlyti sprendimus, kurie iki šiol Lietuvoje nebuvo pasiūlyti. Mes čia galime vieni kitus badyti pirštais, kodėl nebuvo vienas ar kitas dalykas padarytas, kodėl nėra sprendžiama, ką daryti su žeme, kurios įsigyta gerokai daugiau, bet matyti, kad asmeniškai R. Karbauskis bijo šitos komisijos. Ir aš nesuprantu kodėl? Galbūt iš tikrųjų kai kurie klausimai suponuoja ponui R. Karbauskiui mintį, pavyzdžiui, trąšų įvežimo tyrimas ar kombainų pardavimas, kad gali būti paliesti kokie nors santykiai su Kremliumi. Kaip parodė rytinis posėdis, šitie klausimai Seime šiandien negali būti svarstomi. Gal mes dabar galime iš jūsų išgirsti įsipareigojimą, kad klausimų, kuriuose galėtų kilti kokių nors nuogąstavimų, kad išaiškės Kremliaus įtakos per trąšų įvežimą ar kombainus, mes kategoriškai atsisakysime svarstyti šitame Seime, nes yra kitų problemų, kurias reikia spręsti.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamasis Andriau, puikus klausimas. Aš siūlau netgi iš karto įregistravus komisiją, komisijai pradėjus darbą arba prieš pradėdant, per svarstyimo stadiją papildyti komisijos pavadinimą, kad ši komisija yra skirta tirti tik žemės ūkio arba su žemės ūkiu siejamoms problemoms, tikrai ne su Kremliumi. Manau, kad tai turėtų atšildyti netgi šalčiausias širdis ir įtikinti netgi griežčiausius oponentus.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamasis pranešėjas, jūs per skirtą laiką atsakėte į visus klausimus. (*Balsai salėje*) Gerbiamasis Jaroslavai, atsiprašau, bet laikas baigėsi, jau net viršijome. Labai atsiprašau. Toks griežtas Statutas, kurį mes patys patvirtinome.

Už norėtų kalbėti E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamieji kolegos, iš tikrųjų vėl eilinis išbandymas šiandieną, vieno išbandymo neatlaikėme. Galime tik prognozuoti, ar ne todėl buvo paimta pertrauka prieš svarstant klausimą, susijusį su šia komisija, vien todėl, kad išgirstume rezultatus, kaip buvo nubalsuota už M. Basčio apkaltą. Manau, balsavimas pasmerktas, tačiau nedarykime klaidos – darome komisiją. Nes vėlgi pagrindiniai klausimai bus nagrinėjami, kaip sutvarkyti žemės ūkio įstatyminę bazę, kad iš tikrųjų tokių nukrypimų, kaip dabar yra, kurie susiję su žemės įsigijimu, kurie susiję su tam tikru žemės ūkio sektoriaus užvaldymu per paskolų dalinimą, ką turėtų bankai daryti... Tai yra didžiulė mūsų problema, su kuria mes susidursime nepriklausomai nuo to, ar ten R. Karbauskis veiks, ar „Agrovila“, ar kitos kompanijos. Maniau, turėtume pritarti, sėsti prie darbo ir kurti įstatymus, susijusius su didžiausia Lietuvos problema, tai yra žemės ūkio užvaldymu.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš – A. Palionis. Prašom, kolega.

A. PALIONIS (*LSDDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Visų pirma pranešėjui noriu pasakyti, kad nors ir esu vyresnis už jį, bet nomenklatūros privilegijomis nesu naudojėsis, ko negalėčiau pasakyti apie jį. O dabar kyla klausimas, argumentai, kad turime sudaryti komisiją, kad nustatytume mastą šitos problemos, – ar komisija nustatinės? Komisija kreipsis į Žemės ūkio ministeriją, į kitas institucijas. Kas trukdo dabar Seimo nariams kreiptis į tas institucijas ir nustatyti mastą? Ar tam reikia komisijos?

Kitas svarbus aspektas yra, mes visi puikiai žiname, kad jeigu yra pažeidimai ir prokuratūroje vykstantis tyrimas nustatys, ar buvo pažeistas įstatymas įsigyjant žemę, ar nebuvo, tada reikia galvoti, ką mes Seime turėsime daryti: ar kurti komisiją, ar keisti įstatymus. Manau, tą darbą, kurį mes pasiryžę atlikti Seime, padarys tam skirtos institucijos. O aš, mieli Seimo nariai, siūlyčiau mums susikoncentruoti į mūsų tiesioginį darbą, o ne komisijų kūrimą.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl vedimo tvarkos – A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Išties buvo paminėta pavardė ne tik mano, ir kitų Seimo narių, kalbant jaunajam konservatorių lyderiui. Man nesuprantamas dalykas, kai žmogus per pusantrų metų, vos Seime apšilęs kojas, staiga pradeda egzaminuoti. Štai pirmas egzaminas, štai antras egzaminas, jūs neišlaikėte, jūs išlaikėte. Gerbiamasis Landsbergi, norėčiau, kad jūs šiandieną, siūlydamas šią komisiją, tiesiog susimąstytumėte, nuo kada nepriklausomoje Lietuvoje prasidėjo žemės problemos? Nuo tada, kai vienas politikas užsinorėjo savo tvartelį perkelti ir nekilnojami daiktai tapo kilnojami.

Antras dalykas, problema – ne žemės ūkio paskirties žemė, o miestų žemė, kurios laukia Vilniuje 6 tūkst. negaunančiųjų atsiimti jos natūra. O, pasirodo, ponas G. Landsbergis nori savo šeimos verslą Gervėčių g. 4 vystyti ir ten susiplanavęs didžiulį kompleksą. Tai gal mes imkime ir iki galo išstirkime, kas šiandien naudojasi didžiulėmis lengvatomis, gauna pusvelčiui „Lietuvos energijos“ turtą ir dar investavęs į „Lietuvos energijos“ turbūt 600 tūkst., į tą jo projektą.

O dėl kagėbistų aš norėčiau paklausti: gal jūs galėtumėte, pone Landsbergi, paklausti, pavyzdžiui, pono A. Anušausko ar kito žinovo, kieno gi slapyvardis buvo Dėdulė?

PIRMININKAS. Kolegos, aš nutraukiu šitas diskusijas. Mes turime balsuoti. (*Balsai salėje*) Trumpą repliką. Prašom. G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis Artūrai, kai aš pasakiau, kad turbūt buvo atidarytas šampanas, aš, matyt, nesupratau, kad iš tikrųjų pataikiau. Gerbiamasis Artūrai, man atrodo, kad jūs paprasčiausiai esate girtas.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, balsuojame dėl Seimo... Po balsavimo, gerai, Petrai? Balsuojame dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo ir pavedimo jai atlikti parlamentinį tyrimą dėl nerimą keliančios padėties Lietuvos žemės ūkio sektoriuje“ projekto Nr. XIIIIP-1727 po pateikimo. Palaiko, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Kolegos, balsavimas pradėtas. Po pateikimo balsuojame.

Gerbiamieji kolegos, balsavo 111 Seimo narių: už – 63, prieš – 25, susilaikė 23. Pritarta po pa- teikimo.

Gerbiamieji kolegos, kaip pagrindinis komitetas siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Papildomų reikia? (*Balsas salėje: „Reikia! Kaimo reikalų!“*) Kaimo reikalų. Gerai. Galime pritarti Kai- mo reikalų komitetui? Galime.

Siūloma svarstyti kovo 20 dieną. Gal per šoninį mikrofoną pasakykite, ką norite pasakyti. A. Palionis. Petrai, aš matau. Prašom.

A. PALIONIS (*LSDDF*). Aš siūlyčiau palikti tik Teisės ir teisėtvarkos komitetą.

PIRMININKAS. Kolegos, nuomonės išsiskyrė. Balsuojame, ar reikia Kaimo reikalų komiteto dar kaip papildomo, nes yra vieni už, kiti... Balsuojame alternatyviai. Kas mano, kad reikia Kai- mo reikalų komiteto kaip papildomo, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš. Susilai- kiusieji neskaičiuojami.

Gerbiamieji kolegos, už – 67, prieš – 37. Papildomas – Kaimo reikalų komitetas. Siūloma svarstyti kovo 20 dieną.

Dėl replikos po balsavimo – P. Gražulis. Prašom.

P. GRAŽULIS (*TTF*). Gerbiamieji Seimo nariai, dažnai konservatoriai kalba apie kerštą. Tai aš šiandien noriu parodyti, kad jų yra viena iš galimybių atkeršyti, nes Seimas sudarė komisiją dėl LRT, t. y. konservatorių ruporo, kaip jie švaisto pinigus, išsiaiškinti ir pateikti visuomenei. Jie gi- na kiek galėdami, kad būtų *pakavotos* visos šios vagystės.

Noriu paklausti, kas sudarė galimybę įsigyti daugiau kaip 500 hektarų žemės? Valstiečiai? Konservatoriai. Jūs tik dabar pamatėte problemą – po 27 metų! Kodėl jūs nepritarėte įstatymo pa- taisai, kai aš ne kartą siūliau, kad tie, kurie turi daugiau kaip 300 hektarų žemės, negautų lėšų iš Europos Sąjungos ir iš biudžeto? Kodėl jūs nepritarėte įstatymo pataisai, visiškai neseniai teiktai, nes visiškai neribojamas miškų įsigijimas? Šiandien vienas, net ir Rusijos agentas, per konservato- rių rankas gali supirkti visus Lietuvos miškus. Ir jūs tos spragos nematote!? O jeigu kiek nors miškų žemės įsigytų valstiečiai, jūs sudarytumėte komisija! Kodėl jūs nematote tų problemų!?

PIRMININKAS. Trumpiau, kolega!

P. GRAŽULIS (*TTF*). Jūs patys sukūrėte šitas problemas ir kuriate toliau. Teikite įstatymo pa- taisas, lopykime tas spragas ir pritarkite mano įstatymo...

PIRMININKAS. Ačiū, Petrai.

P. GRAŽULIS (*TTF*). ...pataisoms, kurias esu aš pateikęs. Ponai konservatoriai, mažiau veid- mainystės! (*Šurmulyš salėje*)

PIRMININKAS. Ačiū. J. Narkevičius. Prašau.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aišku, tokios ir kitų komisijų sudarymas – tai politinis procesas, ir turbūt visi mes čia suprantame, norime tai žaisti vietoj kokių nors konkretesnių darbų. Ką gi, žaiskime, bet žaiskime sąžiningai. Gerbiamas Gab- rieliau, aš tikiuosi, kad jūs turėsite progą išlaikyti šitą egzaminą, nes į komisiją įtrauksite įvertini- mo klausimą, tai, kas buvo kalbėta – žemės iš nekilnojamojo į kilnojamąjį turtą padarymą ir kaip atsitiko, kad Lietuvos viduryje atsirado laisvų, ne nuosavybės žemių, tuo tarpu Vilniaus krašte buvo labai daug tų žemių perkeliama. Matyt, įvertinsite, kokias pasekmes tai turėjo teisingumui ir žemės ūkio vystymuisi. Taigi, gerbiamas Gabrieliau, dabar taip, o toliau žiūrėsime, kaip jūs tą egzaminą laikysite. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, aš kviečiu sakant replikas minėti mažiau pavardžių, nes mes nebaigsime. A. Anušauskas. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Kadangi buvo užduotas man klausimas, tai aš atsakysiu. Aš vi- sada kalbu tik apie tai, ką išmanau ir žinau, be jokių užsakymų. Bet aš tikrai žinau iš mūsų tyri- mo ir Antikorupcijos komisijos veiklos, kas yra „Gazpromo“ banko rezidentas.

PIRMININKAS. Ačiū. P. Urbšys.

P. URBŠYS (*LVŽSF*). Nuoširdumu politikoje tikėti yra be galo sunku. Bet įsiklausyti į tuos ar- gumentus, kad už susidariusią situaciją žemės ūkyje, kai dabar kelia tuos klausimus, vis dėlto turi prisiimti visų pirma tie, kurie inicijavo tuos klausimus. Be abejo, čia egzaminas yra Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai, kiek ji pajėgs vis dėlto pademonstruoti, kiek politiniame gyvenime ji

taiko vienodus standartus sau ir kitiems. Aš tikiuosi, kad frakcija svarstymo metu vienaip ar kitaip įrodys, kad ji yra ta kita politinė jėga ir neprisims atsakomybės už ankstesnių politinių jėgų padarytas klaidas.

PIRMININKAS. Ačiū. G. Landsbergis. Prašom, kolega.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Ačiū, Povilai, už tikrai įkvepiančius žodžius. Tai tik tiek. Aš norėjau atsiprašyti Lietuvos lenkų rinkimų akcijos kolegų neteisingai priskyres jiems būsimą balsavimą, tikrai padariau klaidą ir dėkoju, džiaugiuosi, kad buvau neteisis.

O dėl klausimų apie koki nors konservatorių dalyvavimą, tai mes turime frakcijoje pasiūlymą tiesiog steigti nuolatinę konservatorių klausimų komisiją, kuri nuolat tirtų tuos pačius klausimus, jų spektras yra ganėtinai ribotas, kokie trys, keturi, penki klausimai, man atrodo, nuolat kartojasi. Tai tikrai nematome problemos, jeigu tik yra poreikis, traukiam, tiriam ir mes tikrai esame pasiruošę atsakinėti ir jums asmeniškai, ir bet kuriam kitam kolegai, tik ranka mostelsiu, kuriems na, nuolat viena tema galvoje sukasi.

15.33 val.

Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1596, Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 6, 22, 26, 29¹, 30 ir 31¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1597, Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1598, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 38 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1599, Dokumentų ir archyvų įstatymo Nr. I-1115 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1600, Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 3, 5, 6, 7, 9, 12, 14, 15, 17 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1601, Privачios detektyvinės veiklos įstatymo Nr. XII-1615 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1602, Nacionalinės teismų administracijos įstatymo Nr. IX-787 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1603, Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedelio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1604, Statistikos įstatymo Nr. I-270 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1605, Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 19, 29 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1606, Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-856 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-1607, Prezidento įstatymo Nr. I-56 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1608 (*pateikimas*)

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, kitas 2-1a darbotvarkės klausimas – Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1596. Kviečiu į tribūną ministrą E. Misiūną. Pateikimas. Ministre, gal iš karto pateiksite ir lydimuosius? Kartu lydimuosius pateiksite?

E. MISIŪNAS. Taip.

PIRMININKAS. Visus lydimuosius, tai yra 2-1a, ar atskirai norite pateikti?

E. MISIŪNAS. Tai jų 28 yra.

PIRMININKAS. Taip. Visus? Ir lydimuosius. Tai čia iki... Jūs galite viską kartu iki... Prašom, ministre. Jūs pristatote visus iki 2-2a, gerai? Ten toliau Statutas kaip tik ir eina. Prašom, ministre. Atsiprašau, dabar, Kęstuti, nori iš karto? Bet tikrai dėl vedimo tvarkos? Prašau.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Dėl vedimo. Gerbiamas pirmininke, jeigu mes visą tą paketą čia svarstysime, kas, manau, prasminga, tai gal tada nereikėtų dėl kiekvieno įstatymo už, prieš, o kokius keturis, penkis... daugiau leisti, ar dėl kiekvieno mes?

PIRMININKAS. Ačiū už pasiūlymą. Prašau, ministre.

E. MISIŪNAS. Ačiū, gerbiamas pirmininke. Laba diena, gerbiami Seimo nariai. Tikrai pas jus šiandien labai karštos diskusijos vyksta. Malonu klausyti, bet norėčiau, kad dabar susikauptumėte ir sutelktumėte dėmesį į Valstybės tarnybos įstatymą, į viešąjį administravimą, į svarbias pertvarkas, kurias reikėtų padaryti. Šių pertvarkų priežastis yra kaip tik teikiamas Valstybės tarnybos įstatymas, lydimieji teisės aktai. Pristatymą demonstruoju skaidrėmis. Aš nežinau, ar gerai matyti.

Šios pertvarkos esminis siekis. Siekiame efektyvesnio, kokybiškesnio viešųjų paslaugų teikimo gyventojams ir taip pat siekiame, kad Valstybės tarnybos įstatymas būtų kaip teisinis pagrindas sudaryti prielaidas turėti modernią valstybės tarnybą, patrauklią valstybės tarnybą naujiems valstybės tarnautojams, naujiems žmonėms, nes, kaip žinome, turime gana daug problemų valstybės tarnyboje.

Štai keletą skaidrių norėčiau pademonstruoti, kokių bėdų yra valstybės tarnyboje. Matome, kad vien nuo 2014 metų ir 2016 metais vos ne du kartus yra mažiau norinčių būti valstybės tarnautojais. Taip pat puiki skaidrė, kuri iliustruoja mažą motyvaciją būti valstybės tarnautojais, yra valstybės tarnautojo darbo užmokesčio pateikimas. Mus lenkia ir Latvija, ir Estija, jau nekalbant apie kitas šalis.

Štai ką mes turime ydingo valstybės tarnyboje ir ką mes norėtume iš esmės keisti.

Aišku, galima daug kalbėti apie ydingą praktiką, apie ydingas nuostatas. Aš išskyrčiau tikrai keletą pagrindinių. Valstybės tarnautojų rezervas užkerta kelią rotacijai ir jauniems, gabiems specialistams pritraukti. Kritikuojamas valstybės tarnautojų materialinės atsakomybės reglamentavimas, nes šiuo metu yra nustatyta, kad atsako tik vidaus administravimą vykdančios valstybės tarnautojai.

Taip pat turime tipinę situaciją, kad valstybės tarnyba yra orientuota į procesą, o ne į rezultatą, nes iš esmės Valstybės tarnybos įstatyme nėra galimybės įvertinti valstybės tarnautoją už pasiektą gerą rezultatą. Mes turime metinius vertinimus. Apie metinius vertinimus vėlgi yra įvairių nuomonių: apie jų objektyvumą, jų naudingumą. Labai gerų apčiuopiamų priemonių vertinti valstybės tarnautoją šiuo metu mes stokojame.

Kalbame apie motyvacinę sistemą. Dabar teikiame įstatymo projekte sudaromos prielaidos augti darbo užmokesčiui, darbo užmokesčio sistema orientuota į veiklos rezultatus. Štai įstatymo projekte yra nemažai straipsnių, kuriuose yra numatyta galimybė skatinti valstybės tarnautoją už pasiektus rezultatus. Taip, šis įstatymas numato trumpesnės valstybės tarnautojo atostogas – tokias pačias, kaip ir Darbo kodekse įtvirtintos, bet mes turime skatinimo priemonę: du kartus per metus galime suteikti valstybės tarnautojui penkias darbo dienas atostogų už gerus rezultatus.

Taip pat numatome, kad aukščiausių kategorijų tarnautojams taikoma fiksuota pareiginė alga siekiant išvengti subjektyvumo ir neskaidrumo. Siūlome, kad darbo užmokestis būtų formuojamas iš pareiginės algos, atsisakoma priedų ir priemokų.

Kuo egzistuojanti sistema yra ydinga dėl darbo užmokesčio?

Jūs puikiai žinote, daug esate skaitę straipsnių ir patys tikriausiai turite patirties, kad ateina valstybės tarnautojas dirbti į tarnybą ir iš karto jam skiriami iš esmės maksimalūs priedai, norint jį pritraukti į tas pareigas. Turime daug pavyzdžių. Dar neižengė koja į darbą, o jis jau gauna 50 % darbo užmokesčio priedą.

Ką tai rodo? Tai rodo stoką motyvacijos. Vadinasi, dabartinis plikas darbo užmokestis nemytuoja valstybės tarnautojų dirbti valstybės tarnyboje, todėl šita situacija iš esmės keistina ir mes naujajame Valstybės tarnybos įstatyme sakome, kad vis dėlto iš esmės turi būti... valstybės tarnautojas gauti tinkamą darbo užmokestį, o priedai, kurie dabar yra numatyti įstatyme, priedas už pavadavimą – ne ilgiau kaip šeši mėnesiai, ir už stažą, kitokių priedų nėra, tai yra motyvavimo sistema, darbo užmokesčio pagrindinė sistema. Tai yra normalus darbo užmokestis, be jokių priedų, be jokių papildomų išmokų, be jokių dar kokių nors... neaišku, šiandien gal kartais nevisiškai ir skaidrių priemokų.

Taip pat siekiame valstybės tarnybą padaryti lankstesnę, siūlome nuotolinio darbo galimybes. Šiandien tai yra labai svarbu. Ministerijoje, Vidaus reikalų ministerijoje, taip pat turime pasitvirtinę tvarką, bandome įgyvendinti nuotolinio darbo galimybes. Na, jeigu būtų tokia įstatymo nuostata, tai palengvintų šią nuostatą įgyvendinti.

Atrankos ir vertinimo sistema. Taip, tai visiškai naujas pobūdis, naujas požiūris į valstybės tarnautojų atranką. Žinome, kad šiuo metu mes turime tokias atrankas, kokias turime. Organizuoja kiekviena įstaiga. Vakar Prezidentė pasakė, kad savivaldybėse dirba apie 20 % giminaičių ir t. t. Ką mes siūlome? Mes siūlome centralizuotą valstybės tarnautojų atranką, kuri bus vykdoma naudojant moderniausius metodus. Taip pat siūlome keisti veiklos vertinimo tvarką. Ką mes šiandien

turime? Turime tiesioginio vadovo vertinimą, turime komisiją – klausimas, kiek jinai objektyviai vertina? – ir turime jau darbdavio galutinį vertinimą. Tai mes atsisakėme vienos tarpinės grandies, kad nebūtų komisijos, tačiau, įvertinę kai kurias pastabas, numatėme įstatyme galimybę, kad jeigu valstybės tarnautojas norėtų arba įstaigos vadovas norėtų, kad būtų sudaryta komisija pervertinti valstybės tarnautoją, tokia galimybė būtų sudaryta. Bet šiaip aš tikiuosi, kad 90 % atvejų tokios komisijos nereikės ir vertinimai bus tinkami, objektyvūs ir sąžiningi.

Atsisakome valstybės tarnautojo privalomo mokymo. Žinote, tokia nuostata Valstybės tarnybos įstatyme yra, kad yra privalomas valstybės tarnautojų mokymas. Tikrai turime šiandien tokią patirtį, tikriausiai esate dalyvavę jūs ne vienas, aš irgi esu dalyvavęs kaip tarnautojas, esu dalyvavęs ir kaip dėstytojas, ir tikrai turiu patirtį apie tų mokymų efektyvumą ir naudingumą. Štai dabar turėsime šio įstatymo straipsnio redakciją, kad mokymai valstybės tarnautojams bus, tačiau turi būti išreikštas aiškus poreikis paties valstybės tarnautojo ir jo interesas, t. y. privalomai išsiųsti valstybės tarnautojus mokytis tikrai nebus jokio pagrindo.

Aukščiausių vadovų kadencija. Jau nėra vadovų, kurie neturėtų nustatytų kadencijų. Valstybės tarnybos įstatyme taip pat nustatome vadovams kadencijas – ketveri metai ir dvi kadencijos. Vyriausybės įstaigų vadovai būtų laikomi valstybės tarnautojais, įstaigos vadovais, įstaigų vadovams įvedamos kadencijos, kaip ir minėjau, dvi kadencijos po ketverius metus. Kadencijos įvedamos ir ministerijų kancleriams, Respublikos Prezidento kanceliarijos kancleris būtų politinio, asmeninio pasitikėjimo valstybės tarnautojas, reikia suvienodinti jo teisinę padėtį su Vyriausybės kanclerio.

Štai daugiausia galbūt klausimų ar įdomumo sukėlusį tiek skaidrė, tiek informacija. Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į darbo užmokesčio sistemą. Štai yra pirmos lentelės dalys pagal dabar galiojantį valstybės tarnautojo darbo užmokesčio dydį tiek specialistui, tiek patarėjui, tiek, pavyzdžiui, departamento direktoriui ir štai yra pagal Valstybės tarnybos įstatymo projektą numatytas darbo užmokestis. Ką mes matome? (*Skambinama varpeliu*) Matome tai, kad specialisto, t. y. žemiausios grandies darbo užmokestis didėja iš esmės, yra galimybė padidinti iš esmės jam darbo užmokestį. Mes šiandien turime pliką darbo užmokestį nuo 583 eurų iki 636 eurų su priedais, štai iki 800–900 eurų, o mes pagal naująjį įstatymo projektą ir darbo užmokesčio sistemą turėtume galimybę žirkutes didinti faktiškai iki 1 tūkst. 400 eurų. Tai vėlgi iš esmės galime sakyti, kad atsiranda gera motyvacija pritraukti žmones dirbti į valstybės tarnybą ir siekti, kad darbas valstybės tarnyboje būtų prestižinis ir gerbiamas. Šiandien turime...

PIRMININKAS. Gerbiamasis ministre, aš atsiprašau, aš jus pertraukiu, nors neturėčiau taip daryti. Kolegos nori dėl vedimo tvarkos, gal nesimato lentelių ar kas yra. Prašom, I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Labai nuostabu, kai svarstome tokį svarbų klausimą ir niekam Seime nekelia jokios frustracijos, kad prezentacijos ekranuose nėra, o per televizorių, atsiprašau, žydrą lauką mes dar matome, bet jau skaičių, kurie ten nupiešti, tai tikrai nematome. Arba kažkaip technines priemones Seimo nariams parūpiname, kad jie galėtų sekti, ką ministras kalba, arba nežinau, kaip mums dabar tą klausimą išklausti.

PIRMININKAS. Pastaba teisinga, būtų gerai, kad iš tikrųjų būtų mūsų ekranuose. Prašom, ministre, tęsti, pabandydysime ištaisyti tą padėtį.

E. MISIŪNAS. Čia tik ta viena skaidrė, kurios aš suprantu, kad nesimatė, dėl darbo užmokesčio. Bet šiaip tekstas matėsi? (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Pamėginsime perkelti į mūsų ekranus.

E. MISIŪNAS. Ta skaidrė iš principo... (*Balsai salėje*) Aš galėsiu atsakyti į klausimus, galiu visus skaičius pasakyti. (*Triukšmas, balsai salėje*) Gerai, jeigu leistumėte...

PIRMININKAS. Galime atsidaryti savo ekranuose, pabandykite. Atsidaro, mes pabandėme, jau dabar gal atsidarys. Ingrida, pabandykite. Dabar turi atsidaryti. Prašom, ministre, tęsti.

E. MISIŪNAS. Man nesudėtinga, man jūsų laiko gaila.

PIRMININKAS. Prašom tęsti.

E. MISIŪNAS. Mes buvome prie šitos skaidrės, galbūt daugiausia kilo... Tikrai fonas netinkamas, pataisyčiau, kitą kartą tokių klaidų daugiau nedarysime. Bet dėl darbo užmokesčio štai ką matome. (Dabar matosi, turite, gerbiamieji Seimo nariai? Tai labai gerai.)

Štai pirmas stulpelis yra pagal dabar galiojančią Valstybės tarnybos įstatymą specialistas, patarėjas, departamento direktorius su visais numatytais galimais priedais ir priemokomis, ir trečias stulpelis yra numatytas pagal Valstybės tarnybos įstatymo projektą, koks gali būti darbo užmokestis, t. y. šakutės nuo–iki. (*Balsai salėje*)

Jeigu leisite toliau, aš vėliau, klausimų, manau, tikrai bus, turiu paruošęs atsakymus.

Dar viena skaidrė. Štai gavome 107 pastabas. (*Balsai salėje*) Taip, sutikčiau su ta nuomone. Štai kokios pastabos. Pažiūrėkite, 50 % yra tokių pastabų. Cituoju: 74 pastaba. „Siekiant teisinio aiškumo, keičiamo įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje 3 punkte vietoj skaičiaus „1–2“ įrašyti skaičius ir žodžius „1 arba 2“. Labai esminė pastaba. 93 punktas. „Keičiamo įstatymo 48 straipsnio 8 dalyje vietoj santrumpos „MMA“ įrašyti „minimalių mėnesinių algų“. Labai esminė pastaba.

Štai grįžkime prie tos skaidrės, tokių pastabų yra 44 %. Čia akivaizdžiai rodoma, kad norima parodyti, kad šitas įstatymas yra nekokybiškas, o taip nėra. Štai pažiūrėkite, mes turime, atsižvelgiama į 36 % pastabų, mes jau išanalizavome, turiu visas išrašytas pastabas, į kurias atsižvelgėme, ir ką galima toliau diskutuoti. Turime tik 4 % pastabų. Politinis apsisprendimas, dėl ko iš principo tikrai galime kalbėti, diskutuoti ir apsispręsti Seime. 44 % – tai būtent tokios pastabos, kurias aš jums rodžiau. Ar čia yra pastabos? (*Balsai salėje*) Taip, faktas, tai yra pastabos, bet tokios pastabos ir rodo nenorą priimti arba netgi sužlugdyti įstatymo pateikimą Seime. Čia yra ne pastabos. Galbūt pasakykite, kad yra linksnis blogas, ir įrašykime „1001 pastaba“, nes čia yra milijonas raidžių.

PIRMININKAS. Ministre, ar jau galėtume pereiti prie klausimų?

E. MISIŪNAS. Taip, galime pereiti prie klausimų.

PIRMININKAS. Ačiū už pristatymą. Pasiginčysime dėl pastabų. Dar komitetui svarstys. Jūs dėl vedimo tvarkos ar vėl apie praeitį kalbėsite? Ne. Prašom, A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamasis pirmininke, jūs neginate Seimo svarbios institucijos – Teisės departamento, kuris yra pareiškęs dėl įstatymo pastabų, o ministras sako, kad tokiu būdu yra bandoma sužlugdyti ministro darbą. Aš tai vertinu kaip nepagarbą labai svarbiai Seimo institucijai.

PIRMININKAS. Visko pasitaiko, bus čia visokio pasipriešinimo. Įstatymas labai svarbus, liečia daug žmonių, galime visi įvairiai vertinti. Pastabos yra pastabos, net ir redakcinės. Vis tiek reikės į jas atsižvelgti, kolegos. Bet dabar aš pereinu prie klausimų.

Pirmoji klausia M. Navickienė.

O toliau Seimo posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotojas A. Nekrošius.

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF). Klausimams skiriame pusvalandį. Pirmoji klausia Monika.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, iš tiesų iš jūsų pristatymo aš taip ir nesupratau, kur yra jūsų siūlomo projekto ir reformos tikslas. Manau, kad visi sutinkame, kad valstybės tarnybos reforma yra būtina, reikalinga reforma. Mes matome statistiką, mes matome demotyvuotus žmones, atlyginimus, klestinčią korupciją ir visus kitus dalykus. Tikrai sutinkame, kad reformos reikia. Bet tai, ką jūs kalbate šiandien, kaip jūs pristatote savo projektą, tai yra atrankos, atostogos, priedai, priedeliai, departamento funkcijų perskirstymas, labai panašu į blogos sistemos nosies pudravimą.

Kas yra viešasis sektorius apskritai? Jūs nieko nekalbėjote apie viešąją vadybą, jūs nieko nekalbėjote apie paslaugas, kurias viešasis sektorius suteikia Lietuvos žmonėms, kokios tos paslaugos turi būti, kokios kokybės paslaugos, kaip dirbantys žmonės tas kokybiškas paslaugas galėtų suteikti. Tada jau kalbėti apie tai, koks galėtų būti jų atlyginimas, kokie vertinimo kriterijai. O dabar panašu, kad siekis yra įgalinti labiau departamentų vadovus daryti įtaką savo pavaldiniams.

PIRMININKAS. Laikas!

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Aš manau, kad tikrai turėdamas mandatą ir dar trejus metus darbo priešakyje galėtumėte suformuoti ryškesnę reformos viziją.

E. MISIŪNAS. Ačiū už labai gerą klausimą, turiu puikų atsakymą. Tikriausiai nestebite, ką mes Vyriausybėje veikiame. Štai Vyriausybėje yra patvirtinta, jau ir vykdoma viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimą. Tai yra visoms įstaigoms įpareigojimas iki liepos peržiūrėti

administracines ir viešąsias paslaugas, kaip tik, ką jūs ir sakėte. Vidaus reikalų ministerija pati pirmoji tai padarė, pasižiūrėjo, kiek turime iš viso paslaugų. Nustatėme, kad turime 188 viešąsias paslaugas, teikiame apie 70 pasiūlymų, kaip savo paslaugas modernizuoti, kaip patobulinti, kaip pagerinti priėmimus.

Visa tai yra pateikta Vyriausybei, Vyriausybė protokoliniu nutarimu pavedė ministerijoms ir įstaigoms tą patį padaryti. Viešųjų paslaugų reforma vyksta ir iki įstatymo. Jeigu būtų priimtas Valstybės tarnybos įstatymas, įsigaliojusių sausio 1 dieną, ta reforma jau viešajame sektoriuje turėtų būti padaryta dėl viešųjų paslaugų ir administracinių paslaugų.

Taip pat išsiūsta derinti visoms įstaigoms ir jau yra faktiškai suderinta, tuoj bus ir Vyriausybės posėdyje Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepcija. Kaip žinote, Valstybės tarnybos įstatymas tiesiogiai tokių dalykų nereglamentuoja, dėl to aš ir nepasakiau. Bet vėlgi Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepcijoje, kuri yra parengta, mes kalbame apie biudžetines įstaigas, apie viešąsias įstaigas, kokios jos turėtų būti, kiek jų turėtų būti, kaip turėtų atrodyti valdymas, kiek turėtų būti darbuotojų, kokios turėtų būti *Front Office*, *Back Office* funkcijos. Šitas dokumentas taip pat yra parengtas, ir įstaigos turės pasidaryti tokius namų darbus iki dar Valstybės tarnybos įstatymo įsigaliojimo. Dėl to sakyti, kad Valstybės tarnybos įstatymas nesudaro prielaidų apskritai viešajam sektoriui kaip nors daryti pakeitimus, nėra pagrindo.

Taip, aš, pristatydamas Valstybės tarnybos įstatymą labai... galbūt tiksliai kalbėjau tik apie Valstybės tarnybos įstatymą, nekalbėjau apie visą viešąjį sektorių, bet dabar, atsakydamas į klausimus, sakau, kad viešajame sektoriuje vykdome permainas, atliekame viešųjų paslaugų ir administracinių paslaugų tobulinimą, darome viską, kad kuo daugiau būtų geresnių viešųjų paslaugų, kad kuo daugiau būtų elektroniniame erdvėje ir jos būtų kokybiškesnės.

PIRMININKAS. Gerbiamas ministre, aš norėčiau tik priminti, kad jūs turite atsakymui tik tris minutes. Aš suprantu, kad jūs norite viską išsamiai pasakyti, bet laikas ribotas.

E. MISIŪNAS. Gerai.

PIRMININKAS. Kitas klausia A. Strelčiūnas.

A. STRELČIŪNAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, norėčiau užduoti vieną esminį klausimą dėl centralizuotos asmenų atrankos. Kadangi jūs iš esmės norite panaikinti dabar veikiančią Valstybės tarnybos departamentą – vieną iš pagrindinių institucijų, dabar atliekančią vieną iš bendrųjų gebėjimų atranką... Dabar aš matau, kad jūs įstatyme įrašote, kad Vyriausybės nustatyta tvarka. Gal jūs turite kokių nors gerųjų pavyzdžių Europos Sąjungos, kur tokia sistema veikia?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Tikrai nenorime panaikinti Valstybės tarnybos departamento. Jeigu to pavadinimo nelieka teisės aktuose, tai nereiškia, kad mes jį panaikiname. Tai yra bendra nuostata, kur yra nustatyta... vėlgi teisės aktuose neįrašyti įstaigų pavadinimų. Mes laikomės tokios bendrinės nuostatos ir šiuo atveju tokio departamento pavadinimo neįrašome. Bet vizija numatyta, kad Valstybės tarnybos departamentas bus prie Vidaus reikalų ministerijos ir atliks būtent centralizuotas atrankas. Kaip jūs sakėte, kokiose valstybėse taip yra? Aš turiu padaręs tokią trumpą apžvalgą: Airijoje, Belgijoje, Kipre, Graikijoje yra centralizuotos atrankos, kitose valstybėse yra mišrios atrankos, nuo tam tikro lygio yra centralizuojama atranka į valstybės tarnybą. Taigi čia nieko naujo ir nėra, o patirtis Europos Sąjungos valstybėse tokia yra.

PIRMININKAS. Klausia G. Skaistė.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Sveiki. Sveikintinas, ko gero, jūsų noras, kad būtų kuo platesnės šakutės, kad vadovai galėtų skirti didesnę atlyginimą tiems darbuotojams, kurie geriau dirba. Bet ar žinant Lietuvoje susiklosčiusią situaciją, kaip dabar naujais duomenimis yra, kad savivaldybių administracijose per 18 % yra giminių, dar panašus skaičius yra susijusių partiniais ryšiais. Tai ar nebijote, kad suteikimas galių tiesioginiam vadovui sudarys sąlygas, kad tam tikri lojalūs asmenys ar giminytės ryšiais susiję asmenys gaus geresnę atlyginimą ne todėl, kad jie geriau dirba, o tiesiog bus lengviau paskirti geresnius atlyginimus lojaliems asmenims?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Matote, vis dėlto mes norime judėti į priekį ar norime stovėti vietoje ir gal net grįžti atgal? Jeigu mes preziumuosime visada ir sakysime, kad visi vadovai yra nesąžiningi, sakykime... Yra daug visokių pavyzdžių. Taip, galbūt reikėtų tada pasakyti, kad turi būti taip ir ne kitaip. Mes rengdami įstatymo projektą susitikome su privataus verslo atsto-

vais, kalbėjome, kaip jie sugeba motyvuoti darbuotojus. Viena iš motyvacinių priemonių ir buvo vadovo diskrecija. Vadovas priimdamas į pareigas turi turėti teisę nustatyti vienokį ar kitokį darbo užmokestį. Jeigu jam reikia IT specialisto, kuris baigė universitetą, ir jis žino, kad jis puikus ir jam išspręs daug problemų, ir pagal dabartinį įstatymą mes galime jį priimti į 12 arba 14 kategoriją, vadinasi, atlyginimas bus be priedų 600 eurų. Niekas neateina dirbti. Dabar vadovas sakys: taip, man jo reikia. Aš geriau aukosiu teisininką, kurių yra du, bet turėsiu gerą *aitišniką* ir jam mokėsiu pagal aukščiausią šakutės galimybę atlyginimą, ir jis man daug darbų padarys. Vadovas yra atsakingas. Mes pagalvokime ir apie tai. Pakelkime atsakomybę, reikalaukime iš vadovo atsakomybės. Jeigu vadovas prisiima giminaičius ir jis neįgyvendina įstaigos tikslų, atleiskime tokį vadovą su visais jo giminaičiais. Aš tikrai nematau problemos dėl diskrecijos. Yra mechanizmų, kaip stebėti. Mes turime įstatyme numatytų mechanizmų, kaip tai kontroliuoti, kad nebūtų giminaičiai. Yra centralizuota atranka. Bet mes turime suteikti vadovams diskreciją nuspręsti, kaip jis galėtų tą naują darbuotoją motyvuoti. Mano giliu įsitikinimu, tai yra puiki priemonė vadovui pasirinkti darbuotoją, bet ir pareikalauti iš jo atsakomybės.

PIRMININKAS. Klausia R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, visa, ką jūs šiandien sakėte, yra visiškai priešingai, negu yra jūsų parašyta. Jūs kalbėjote apie kažkokius žingsnius į priekį, tai tokį įstatymą, tokią tvarką mes jau turėjome praėjusiam tūkstantmetyje, kai (...) reorganizuojant patarėjai vadovavo departamentams, kai vadovas galėjo skirstyti kokius nori priedus, kurie buvo 3–4 kartus didesni negu atlyginimai, kai nebuvo perkvalifikavimo sistemos, kai nebuvo centralizuoto departamento. Tai buvo visų tarptautinių institucijų ir mūsų įvertinta kaip blogas ir korupciją skatinantis valdymo modelis, nuo kurio mes atsitraukėme. Kodėl jūs grįžtate į praeitį, kas jau seniai buvo visiems aišku, kad taip daryti negalima?

E. MISIŪNAS. Matote, jūs kalbate tikriausiai... Aš nežinau, kokia jūsų patirtis, prieš kiek čia metų? Galbūt. Galbūt prieš 20 metų buvo vieni vadovavimo metodai. Dabar gyvenimas juda kitokia linkme. Šiandien yra tokie iššūkiai, kad mes negalime tų iššūkių spręsti neturėdami vadovui suteiktos diskrecijos. Galbūt prieš 20 metų buvo daugiau statinės pozicijos gyvenime, dabar yra labai daug dinamikos. Šiandien mes turime iššūkius su IT specialistais, turime daug iššūkių su ekonomistais, turėsime daug problemų su teisininkais, o mes norime viską įdėti į lenteles ir tam tikras linijas, kad būtų specialistas ir gautų ne daugiau, ne mažiau, bet būtent tiek. Aš nežinau jūsų patirties, bet, mano giliu įsitikinimu, ta diskrecija labai naudinga vadovams. Jeigu mes reikalausime iš vadovo atsakomybės už rezultatus ir jeigu vadovas nepasieks tų rezultatų, jis praras savo darbą, jis pats bus suinteresuotas turėti pačius geriausius darbuotojus. Suteikime mes jam įrankius pasikviesti tokius darbuotojus ir motyvuoti tokius darbuotojus dirbti. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Iš tiesų darbuotojų vertinimas – nepaprastas dalykas. Čia daugiau... Vienu žodžiu, pagal pažintis gali įvertinti – savas, nesavas, partinis, nepartinis. Iš tikrųjų turi būti tam tikros metodikos.

Bet klausimas ne apie tai. Nustatant biudžetą šiems atlyginimams, kokiais kriterijais bus vadovaujama: ar viršutiniu, ar tuo vidutiniu, ar žemuuju, nes iš tikrųjų, jeigu norite, kad sausio mėnesį įsigaliojusių įstatymų, vėlgi kieno nors sąskaita, net jeigu ir atsiras papildomų pinigų, turės būti sutaupyta? Arba jūs turėsite masiškai atleidinėti žmones, kad jau nuo sausio 1 dienos užtikrintumėte atlyginimus, kuriuos žadate pagal tas lenteles.

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Labai geras klausimas. Labai laukiau, kad paklaustumėte tokio klausimo kas nors. Iš principo tai, ką aš sakiau, kad darome tas reformas dėl viešojo sektoriaus, viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimo, viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepcijos, jau tos pertvarkos duoda rezultatus. Pavyzdžiui, Vidaus reikalų ministerijoje mes 2017 metais turime 10 % darbuotojų mažiau nei 2017 metų pradžioje, 2018 metų pradžioje vėlgi keletas darbuotojų išėjo iš ministerijos. Šiandien aš paklausiau kanclerės, ar mes galime, pavyzdžiui, nuo balandžio 1 dienos mokėti pagal naujojo įstatymo patvirtintą darbo užmokesčio sistemą? Buvo atsakyta, kad taip, galime, nes įstaigos turi pasidaryti namų darbus. Įstatymo įsigaliojimas nėra startas namų darbams daryti. Tiek premjeras, tiek ir finansų ministras yra daug

kartų pabrėžę įstaigoms: darykite reformas, darykite struktūrinius pokyčius, darykite ministerijoje valdymo pertvarkas, kad nereikėtų papildomo darbo užmokesčio įsigaliojus Valstybės tarnybos įstatymui. Visos įstaigos žino tą žinutę ir visos įstaigos vienaip ar kitaip daro. Juolab, kaip aš ir sakau, yra pavedimai dėl administracinių ir viešųjų paslaugų peržiūrėjimo, yra nustatyti pavidimai dėl viešojo sektoriaus įstaigų veiksmų tobulinimo.

Mano giliu įsitikinimu, jeigu įstatymas bus priimtas liepos 1 dieną ir įsigalios 2019 m. sausio 1 d., papildomų lėšų valstybės tarnybai nereikės. Mes namų darbus būsime pasidarę ir, manau, dabar patvirtintas įstaigų biudžetas bus pakankamas mokėti didesniai darbo užmokesčiui.

PIRMININKAS. Klausia K. Masiulis. Nėra. S. Šedbaras.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Gerbiamasis ministre, jūs jau paminėjote, kad Valstybės tarnybos departamentas kaip toks niekur nedings, bet vis tiek tam tikrą klausimą kelia. Valstybės tarnyba, pagrindinis valstybės tarnybos blokas, sakykim, yra karjeros, arba, tarptautine prasme kalbant, civilinė tarnyba. Tai yra ministerijų tarnautojai, departamentų ir tai yra ne politinio lygmens valstybės tarnautojai. Politinio asmeninio pasitikėjimo yra labai nedidelis skaičius ir yra speciali jų atrankos ir priėmimo tvarka.

Aš pažiūrėjau dabar projektą. Jame parašyta, kad už valstybės tarnybos tvarkymą atsakinga Vyriausybė ir ministras. Nuo pat 1999 metų buvo parašyta: valstybės tarnybos funkcijas vykdanči institucija. Vadinasi, ministras prisiima atsakomybę, nes Vyriausybė kas yra? Tai yra 12, 13, 14 ministrų vieną kartą per savaitę. Tai politikas. Ar iš tiesų, jūs manote, teisinga, kad būtent politikas, kuris keičiasi, na, duok Dieve, kas ketverius metus, kartais ir dažniau, vis dėlto formuoja politiką ir paskui ją įgyvendina? Nebelieka tos grandies, institucinės grandies.

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Kaip jums dabar geriau pasakyti? Aš iš principo vėlgi galbūt pasikartosiu, gerbiamasis docente, kad Valstybės tarnybos departamentas nebus naikinamas. Jeigu nelieka pavadinimo Valstybės tarnybos įstatyme, tai dar nereiškia, kad jis yra naikinamas. Aš pasakiau, kad Valstybės tarnybos departamento ateitis, vizija – tai įstaiga prie Vidaus reikalų ministerijos, kuri vykdys centralizuotas atrankas. Ten yra tikrai sukaupta daug kompetencijos, ten yra padaryta daug gerų mokslinių tyrimų. Tokią įstaigą, nežinau, kaip jūs galvojate, uždaryti ar kaip nors ją dabar eliminuoti iš valstybės tarnybos politikos įgyvendinimo būtų tikrai neatsakinga.

O dėl ko įrašyta tikrai Vyriausybė ir ministerija? Dėl to, kad mes kalbame apie politikos formavimą. O dėl įgyvendinimo – faktas, kad įgyvendins ir Valstybės tarnybos departamentas, ir kitos įstaigos, kurios yra institucijos, įgyvendinančios valstybės politiką. Aš nematau dėl to jokios problemos. Jeigu aš atsakiau į jūsų klausimą.

PIRMININKAS. Klausia R. Martinėlis.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamasis ministre, projekte siūloma nustatyti, kad valstybės tarnautojai privalo atlyginti žalą, jeigu ją padarė atlikdami viešojo administravimo veiklą. Norėčiau paklausti. Siūloma, kad neteismine tvarka būtų organizuojamas tas procesas. Norėčiau paklausti, kas priimtų sprendimus ir kokia tai būtų procedūra?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Valstybės tarnybos įstatymo projekto 36 straipsnyje yra numatytos materialinės atsakomybės sąlygos ir žalos atlyginimo tvarka. 36 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad valstybės tarnautojas atlygina visą šio straipsnio 1 dalyje numatytą žalą, jeigu ji buvo padaryta vykdanč viešojo administravimo veiklą, bet neviršijant šešių mėnesių valstybės tarnautojo darbo užmokesčio, išskyrus atvejus, kai žala padaryta tyčia. Taip pat yra numatyta naujovė, kai valstybės tarnautojas savo noru gali atlyginti padarytą žalą, o kitu atveju yra numatyta galimybė kreiptis į teismą civilinio proceso tvarka. 36 straipsnyje yra labai aiškiai numatytos visos sąlygos ir tvarkos. Esminis skirtumas yra tas, kad, jeigu prisimenate, pagal dabar galiojantį Valstybės tarnybos įstatymą yra įtvirtinta, kad už padarytą žalą atsako vidaus administravimą vykdančios valstybės tarnautojai. O kas yra vidaus administravimas? Tai tie, kurie dažniausiai nepriima sprendimų. Čia esminis pakeitimas būtų šios žalos reglamentavimo 36 straipsnyje.

PIRMININKAS. Klausia Č. Olševskis.

Č. OLŠEVSKI (LLRA-KŠSF). Gerbiamasis ministre, įstatymo projektu siūloma įtvirtinti centralizuotą asmenų atranką į valstybės tarnybą, kuri leistų užtikrinti maksimalų proceso skaidrumą ir nešališkumą. Jūs atsakėte, kokia konkrečiai Vyriausybės įgaliota institucija, centrinė įstaiga vyk-

dytų atranką iš naujo. O koks konkrečios įtaigos vaidmuo ir dalyvavimas atrankoje? Iš anksto ačiū už atsakymą.

E. MISIŪNAS. Taip, mes jau turime dėl centralizuotos valstybės atrankos Vyriausybės nutarimo projektą. Iš principo, kaip ar ir minėjau, centralizuotą valstybės tarnautojų atranką vykdytų Valstybės tarnybos departamentas. Yra numatyta, kad, pavyzdžiui, atrenkant specialistus, būtų sudaroma 5–7 asmenų komisija įstaigoms prie ministerijų, vadovams ir ministerijų kancleriams būtų 7–9 šiuo atveju komisijos atstovai. Kokie vėlgi galėtų būti sudėlioti etapai? Mes turime tokį projekcinį atrankos reglamentavimą, kaip tai galėtų atrodyti. Faktas, kad yra įvairių idėjų organizuoti atranką, įvairių metodikų taikoma. Tai vėlgi, kalbant apie patį geriausią atrankos organizavimo variantą, yra toks tikslas, kad vis dėlto laimėtų atranką patys geriausi valstybės tarnautojai, kad nebūtų subjektyvumo, kad nebūtų galimybių priimti ne tuos valstybės tarnautojus, kurie yra patys geriausi, o kad vis dėlto atranką laimėtų tie, kurie yra gambiausi, nori dirbti ir gerbia valstybės tarnybą.

PIRMININKAS. Klausia R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Ačiū. Gerbiamas ministre, norėčiau, kad išsklaidytumėte abejonę. Kiekviena reforma, be abejo, sukelia tam tikrų įtampų ir jūs, kalbėdamas apie struktūrinius pokyčius, lyg ir siekiate kokybės savo reforma, bet vis minite mažinimą. Tai noriu pasakyti, kad nebūtinai kokybiniai pokyčiai yra mažinimas, gali būti net labai didelis didinimas, kaip atsitiko socialinės apsaugos srityje, kai supratome, kad reikia didinti paslaugų prieinamumą gyventojams. Yra dabartinė visa armija valstybės tarnautojų, nuo pirmos iki trečios klasės, nuo 12 iki 19 kategorijos. Kas su jais bus, dabartiniais tarnautojais, kurie turi garantijas ir t. t.? Mano pirmas klausimas.

Ir antras klausimas dėl mentorystės. Jūs siūlote jau 65 metų tarnautojams apleisti tarnybą, o kaip alternatyvą siūlote etatą, aš taip supratau, mentorius. Tai bus naujas valstybės tarnautojas ir plius senjoras mentorius. Tai čia bus du etatai, ar taip aš supratu?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Jeigu kalbėtume skaičiais, tai šiandien Valstybės tarnybos įstatymas reglamentuoja apie 50 tūkst. valstybės tarnautojų, kartu ir statutinių valstybės tarnautojų darbą. Mes norime, kad naujajame Valstybės tarnybos įstatyme neliktų statutinių. Štai po kurio laiko pristatysiu naująją Statuto redakciją, kurioje bus tik statutiniai. Tai iš principo Valstybės tarnybos įstatymas tiesiogiai palies apie 20 tūkst. valstybės tarnautojų. Taip, kaip jūs sakote, kas su jais bus. Taip, keičiasi dabar, kaip yra 20 iš principo kategorijų, tai dabar bus 10 atitinkamai pareigybių su trimis įstaigų grupėmis. Buvo penkios įstaigų grupės. Iš esmės galima būtų pasakyti, kad visos pareigybės, kurios šiandien yra galiojančiame įstatyme, visos jos yra įrašytos ir įstatymo projekte, tik mes padarėme 10 grupių ir nustatėme tam tikras, kaip aš ir minėjau, šakutes. Tai yra, jei žiūrėtumėte labai matematiškai, galėtumėte atrasti, kad štai 12 pareigybės, sakykime, teisininkas naujajame įstatyme atsirastų vėl atitinkamai, sakykime, 7 arba 8 pareigybės grupėje ir jo darbo koeficientas, šiuo atveju jo darbo užmokestis būtų toks, koks yra dabar, sakykime, ar 1, ar 2, ar 3 grupėje. Tai būtų toks pat, koks praktiškai yra. (*Balsai salėje*) Buhalteriai taip, jie yra valstybės tarnautojai ir pagal dabartinį įstatymo projektą jie ir lieka valstybės tarnautojais. Mes tik šiuo atveju sakome, kad ūkinės ir technines funkcijas vykdantys valstybės tarnautojai, kurių faktiškai jau galbūt ir nėra daug, nes ministerijose, kitose įstaigose tokių faktiškai nėra, galbūt kur nors dar savivaldybėse vienas kitas yra, tai tie neturėtų būti valstybės tarnautojai. Apie ką mes kalbame? Sakykime tie, kurie galbūt registruoja dokumentus, tie, kurie galbūt spausdina ką nors, suriša. Tie, kurie galbūt sėdi kaip sargas ar asmuo, kuris kontroliuoja patekimą į įstaigą ir t. t. Tai yra technines ir ūkinės funkcijas vykdantys asmenys. Tokių šiandien pagal galiojančią įstatymą yra galbūt kelios dešimtys, ne daugiau.

PIRMININKAS. Klausia A. Armonaitė.

E. MISIŪNAS. Atsakysiu apie mentorių, taip. Kodėl mes mentorių įrašome į naująjį Valstybės tarnybos įstatymą? Dabartinė, sakykime, galiojanti įstatymo redakcija numato galimybes pratęsti, vieną kartą pratęsti sulaukus pensinio amžiaus, kitą kartą pratęsti sulaukus pensinio amžiaus. Naujo įstatymo redakcija numato taip: žmogus sulaukia pensinio amžiaus, jis yra atleidžiamas iš darbo, bet yra numatoma galimybė jį priimti pagal darbo sutartį kaip mentorių. Mes tikrai turime

įvertinti sukauptą patirtį, sukauptas žinias, kuriomis galima pasidalinti su jaunesniais kolegomis. Ir jeigu yra toks žmogus, norintis, galintis, turintis pakankamai energijos ir žinių, mes siūlome tokią sąvoką, kad atsirastų kaip mentorius, kurio tikslas būtų perduoti savo įgūdžius ir žinias jaunajai kartai.

PIRMININKAS. Vis dėlto, Aušrine, prašom paklausti.

A. ARMONAITĖ (LSF). Dėkoju. Išties labai daug darbo įdėta į įstatymo projektą ir yra tikrai daug dalykų, kuriems aš pritariu, yra dalykų, kurie kelia klausimų. Bet šiandien noriu užduoti du. Pirmas dalykas, vis dėlto ar galėtumėte pasakyti, kaip konkrečiai šis įstatymo projektas sudarys prielaidas darbo užmokesčiui augti valstybės tarnyboje, ypač kalbant apie vidutinio lygmens valstybės tarnautojus, nes mes, na, norime, kad ta tarnyba taptų konkurencinga ir kad joje savo kelią daug profesionalų, ar ne, atrastų. Tai pirmas klausimas – atlyginimai.

Ir antras klausimas visai kitoks. Pastebėjau, kad pirmenybė bus teikiama tam pretendentui į valstybės tarnybą, kuris yra atlikęs privalomąją karo tarnybą. Kaip manote, ar tai nėra vis dėlto diskriminuojanti nuostata moterų atžvilgiu, nes mes žinome, kad kariuomenėje tarnauja vyrai. Jei bus du lygiaverčiai tarnautojai, vadinasi, pirmenybė bus teikiama vyrui?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą ir ačiū už pirmus tikriausiai gerus žodžius pasakytus dėl Valstybės tarnybos įstatymo redakcijos. Tikrai maloniai nuteikė.

Dėl atlyginimų. Štai ta skaidrė, kurios galbūt nelabai jūs matėte, kuri rodė, dar kartą pakartosiu, pavyzdžiui, specialistas. Štai pagal galiojantį įstatymą specialistas šiandien, jeigu tai yra 12 arba 14 kategorija, gali gauti darbo užmokestį nuo 583 eurų iki 636 eurų. Čia yra plikas atlyginimas. Ateina žmogus, baigęs universitetą, neturintis nei stažo, neturintis jokių priedų nei priemokų, va toks yra jo atlyginimas. Pagal galiojantį įstatymą su maksimaliais priedais ir priemokomis jo atlyginimams gali būti 874 eurai arba 954 eurai. Bet čia jau reikia turėti 20 metų stažą, reikia turėti valstybės tarnautojo pirmą kategoriją ir t. t.

Ką mes siūlome? Štai darbo užmokesčio sistema pagal naują Valstybės tarnybos įstatymo projektą. Šakutės galėtų būti nuo 609 eurų iki 1 tūkst. 457 eurų. Čia yra be priedų, čia yra bazinis darbo užmokestis, kuris motyvuotų valstybės tarnautoją dirbti valstybės tarnyboje. (*Balsai salėje*) Taip, jūs turite blogą patirtį, gerbiamas Seimo nary, viršininko. Aš nežinau, man labai gaila, kad jūs tokią patirtį turite, aš tokios blogos patirties neturiu. (*Balsai salėje*) Aš manau, kad nebus tokių piktnaudžiavimų, o jeigu bus, tai tikrai, manau, bus įstaigų vadovai, kurie sąžiningai dirbs ir motyvuos savo darbuotojus pasiekti geriausio rezultato.

Jeigu kalbėtume toliau, negaliu, man labai norisi atsakyti į tokį klausimą. Jeigu kalbame apie aukštesnes pareigas departamento direktoriaus, tai dabar galiojančio įstatymo nuostatos departamento direktoriui leidžia mokėti nuo 1 tūkst. 285 eurų iki 1 tūkst. 400. Su priedais yra nuo 1 tūkst. 900 iki 2 tūkst. Šiuo atveju pagal įstatymo projektą įstaigos vadovo darbo užmokestis būtų nuo 1 tūkst. 500 iki 1 tūkst. 300... Faktiškai mažėjimas... didėjimas yra labai nedidelis. Darbo užmokesčio sistema leistų ženkliai didinti darbo užmokestį specialistams, vadovams, pavyzdžiui, departamentų direktoriams, kancleriams tas darbo užmokestis didėtų labai nedaug, labai nedaug, bet nebūtų nė vieno valstybės tarnautojo, kuriam tas darbo užmokestis sumažėtų.

Dabar dėl pozityviosios diskrecijos. Taip, buvo diskusijų, taip, čia yra politinė nuostata. Aš negaliu pasakyti, ar tai yra gerai, ar blogai, bet šiandien aš girdėjau ir žinau, kad krašto apsaugos ministras kalba ir apie galimybę moterims tarnauti kariuomenėje. Čia pozityvioji diskriminacija. Ar jos reikia, tikrai galėtume apsispręsti komitetuose diskutuodami, bet, na, mes skatiname eiti jaunuolius tarnauti Lietuvos kariuomenėje ir įrašėme tokią nuostatą pozityviai diskriminuodami asmenis, kurie neatliko karinės tarnybos.

PIRMININKAS. Kadangi laikas beveik į pabaigą, tai leisiu paskutiniam dar paklausti. (*Balsai salėje*) S. Gentvilo nėra. Klausia E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Klausė jūsų jau R. Tamašunienė dėl mentorystės, tai aš irgi noriu paklausti. Jeigu manote, kad valstybės tarnyboje yra reikalingas žmogus, kuris auklėtų, paruoštų tarnybai jaunesnius specialistus, kodėl tas mentorius gali tapti mentoriumi tik tada, kai sulaukia 65 metų? Pagal tai taip išeina. Vadinasi, jeigu jam 50 metų, labai patyręs ir kvalifikuotas darbuotojas, jis negali būti mentorius, prižiūrėtojas ir t. t.

Tai taip ir pripažinkime, kad mentorius įvedamas tik tam, kad sulaukus pensinio amžiaus nereikėtų jo išmesti, ir pavadinamas mentoriumi. Čia tas yra akivaizdu. Jūs man pasakykite, kodėl 64 metų negali būti geras mentorius? Jūs čia sukuriate nišą apeidami pensinį amžių ir pavadinate mentoriais. Čia R. Tamašunienė teisingai sako, tą patį darbą dirbs du etatai. Jeigu reikia mentorystės valstybės tarnyboje, tai nediskriminuokite pagal amžių, nes tampa aiškūs jūsų tikrieji tikslai.

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Taip, geras specialistas ir nesulaukęs pensinio amžiaus gali būti puikiu mokytoju, puikiu mentoriumi. Bet mes kalbame apie tą amžiaus ribą, kada jau įstatymas nurodo asmenį atleisti. Bet yra atveju, kada tikrai žmogus yra energingas, turi puikios patirties, nori ir įstaigos vadovas nori, kad toks asmuo dirbtų, bet įstatymas to neleidžia daryti. Todėl šiuo atveju mentorystės institutas mums leistų pasiimti tokį asmenį ir pasinaudoti jo sukaupta patirtimi ir praktika. Aš manau, tai labai gera nuostata, nes jeigu įstatymas sako, kad viskas – sulaukus pensinio amžiaus mes turime atleisti ir nėra jokių kitokių galimybių žmogų tada priimti, ar tai yra teisinga nuostata? (*Balsai salėje*)

J. OLEKAS (LSDPF). Dėl vedimo tvarkos!

PIRMININKAS. Dėl vedimo tvarkos. Prašau.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, aš siūlyčiau pratęsti klausimus tiems, kurie dabar esame užsirašę, nes iš viso pristatyta yra 12 projektų. Tada neklausinėtume prie tų kitų projektų, kurie pristatyti, o pabaigtume klausimus būtent dabar, nes iš viso yra 12 lydimųjų įstatymo projektų. Tiesiog neklausime, kaip prie kitų klausimų.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, yra pasiūlymas. Kiek siūlytumėte laiko skirti? (*Balsai salėje*) Yra siūlymas 15 minučių. (*Balsai salėje*) 10 minučių. (*Balsai salėje*) Kiek matau, dauguma siūlo 10 minučių.

J. OLEKAS (LSDPF). Pirmininke, aš dar kartą siūlau. Aš siūlau pabaigti tiems, kurie yra užsirašę, ir neklausinėti prie kitų klausimų, nes kiti įstatymų projektai taip pat yra pateikti ir prie kitų taip pat esame užsirašę. Yra užsirašę prie lydimųjų klausimų. Tai neklausime prie lydimųjų, paklausime dabar.

PIRMININKAS. Čia yra būtent ir suminė su visais lydimaisiais. Kartu ir galime... Gerai. Siūlau kompromisą – 15 minučių. Gerai? Tada skiriame dar 15 minučių.

Klausia A. Sysas. (*Balsai salėje*)

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, aš norėčiau sugrįžti prie jūsų skaidrių, kurias parodėte. Pirmoji skaidrė buvo apie atlyginimus, tiksliau, apie pretendentes. Čia aš gale, jeigu labai norite mane matyti.

E. MISIŪNAS. Taip, taip.

A. SYSAS (LSDPF). Ko reikia tikėtis? Devyneri metai įšaldyti atlyginimai, ir jūs norite, kad į tokį darbą eitų žmonės. Čia yra normali žmogaus logika. Jeigu vadovaujames sveiku protu, į darbą, kur nedidinsi atlyginimai, niekas neina.

Bet mano klausimas būtų šiek tiek iš kitos... Jūs pasakėte, kad priedai ir priemokos yra ydinga sistema. Jūs po to pateiksite Valstybės tarnybos statutą, o jame priedai ir priemokos lieka. Įdomiausias dar yra Diplomatines tarnybos įstatymas, jį kitas ministras pateiks, kad priedai ir priemokos lieka. Ar Vyriausybė diskutuoja teikdama įstatymus, kuri sistema ydinga, nes dabar aš tiesiog nežinosiu, už kurį ministro pasiūlymą balsuoti: ar už šitą teigiamai, ar už kitą, nes jūs pats sau prieštaraujate.

Apskritai kalbant apie šitą įstatymą, ypač apie darbo užmokestį, tai jokių vertinimo kriterijų, subjektyvumas, nes viskas nuo viršininko, nėra aiškios atlyginimo sistemos ir apskritai nekuria motyvacinės sistemos sukūrimo.

E. MISIŪNAS. Viskas? Ačiū jums už klausimą. Priedai ir priemokos. 26 straipsnio 1 dalyje yra numatyta, kad darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priemoka už pavadavimą, priedas už tarnybos Lietuvos valstybei stažą ir apmokėjimas už darbą poilsio, švenčių dienomis, nakties bei viršvalandinį darbą ir budėjimą. Tokios dvi priemokos lieka.

Dabartinė sistema, kuri galioja dabar Valstybės tarnybos įstatyme, ką mes turime? Turime priedų ir priemokų... (*Balsai salėje*) Aš suprantu, ką jūs turite omeny. Matote, statute, kai mes kal-

bame apie statutinę tarnybą, yra ir laipsniai, yra ir kitos darbo sąlygos, yra ir viršvalandinis darbas, ir yra visai kitokios... Ar jūs norite pasakyti, kad policininkas lygus valstybės tarnautojui, sėdinčiam prie kompiuterio ir renkančiam tekstą? (*Balsai salėje*) Skirtumas toks, kas pareigūnas nešiojasi šaunamąjį ginklą, pareigūnas susiduria su asmeniu, kuris galbūt gali kėsintis jam atimti gyvybę. (*Balsai salėje*) Mes turime... (*Triukšmas, balsai salėje: „...o smegenų nereikia?..“*)

E. MISIŪNAS. Ne, smegenų reikia. Mes niekada nekalbame apie smegenis, mes šiuo atveju kalbame apie pavojingesnį darbą.

PIRMININKAS. Dėl vedimo tvarkos, prašau.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Gerbiamasis ministre, pirmas ministras per 28-erius nepriklausomybės metus šitaip pažemino valstybės tarnautojus ir šitaip pasityčiojo. (*Juokas salėje*) Aš būčiau labai dėkingas, kaip ministras iš tikrųjų esate protingas žmogus ir buvęs teisėjas... (*Balsai salėje*) Nežeminkite žmonių. Aiškinate, kad šiaip (...) tekstus, nuo tų tekstų *privedimo* jūsų patarėjai taip pat dirba, viceministrai taip pat dirba. Išeina taip, kad viena institucija arba vienas kvalifikuotas žmogus yra aukščiau už kitą? Ar jūs, pavyzdžiui, turite suvokimą, kad teisėjo padėjėjas šiuo metu rašo nuosprendžius ir sprendimus? Tai jūs jį palyginote – kvailesnis už bet kur kitą pareigūną! Nežeminkite šioje tribūnoje kitų valstybės tarnautojų. Visi jie yra vienodi. Visi – tiek jūs, tiek aš, tiek Aušra, mes esame visi vienodi ir darbą atliekama teisingai, sąžiningai, pagal savo įsitikinimus. Nežeminkite daugiau niekada šioje tribūnoje! (*Balsas iš salėje: „Leiskite paklausti.“*)

PIRMININKAS. Jaroslavai, norėtumėte reaguoti?

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Ačiū. Bet iš principo kolega atkreipė dėmesį į tai, kas buvo minėta, aš galvoju, kad tiesiog reikia atsargiai elgtis su žodžiais. Jokio piktybiškumo, gerbiamasis ministre, gal sudėtinga, sunku, bet... Ačiū.

PIRMININKAS. Gerbiamoji A. Maldeikienė.

A. MALDEIKIENĖ (MSG). Iš tiesų, kaip rodo faktai, kai kam nešiojimas ginklo atima smegenis. Čia apie jus, ministre.

Dabar aš konstatuoju faktą, aš dar visai neblogai prisimenu, kaip po Vilnių blaškėsi pareigūnai su ginklais paleidę kažkokį nusikaltėlių, kuris iš vieno jų ginklus paėmė. Šiaip ateityje labai siūlau prisiminti, kad valstybės tarnautojai nešioja daug svarbesnį dalyką – smegenis. Žmonės gimsta ne ginklams nešioti – smegenims. Gaila, kad kai kurie ministrai turi su jomis problemų. (*Juokas salėje*)

PIRMININKAS. Dėkojame už jūsų nuomonės. Grįžtame prie klausimų.

E. MISIŪNAS. Aš galiu atsakyti? Keletą minučių. (*Triukšmas salėje*) Šiuo atveju tikrai nekalbėjau apie intelektą, apie smegenis, apie kažką, kalbėjau apie darbo sąlygas ir nevienodas sąlygas. Mes...

PIRMININKAS. Gerbiamasis ministre, prašau laikytis tvarkos. Grįžtame prie klausimų. Klausia V. Bukauskas. Prašau.

V. BUKAUSKAS (LSDDF). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke, Gerbiamasis ministre, aš norėčiau grįžti prie to, ko kolega A. Sysas klausė. Ir norėčiau pratęsti jo klausimą, nes jūs konstatuojate, kad valstybės tarnybos nauja redakcija iš tiesų bus įgyvendinama nepareikalaujant papildomų asignavimų. Praeitais Vyriausybės pradėti darbai ir būtent parengtas Valstybės tarnybos įstatymas jau buvo svarstomas ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete, jam buvo pritarta, ir kanclerė M. Dargužaitė buvo susipažinusi, ir turėjo pateikti išvadas dėl ankstesnės redakcijos. Mes matome naują, bet matyti tam tikri aspektai, juos iš tos ankstesnės redakcijos jūs esate paėmę.

Bet aš grįžtu prie darbo užmokesčio, nes paraleliai valdybos sprendimu buvo sudaryta darbo grupė dėl 1996 metais nustatytos valstybės tarnybos pareigūnų hierarchijos darbo apmokėjimo. Pagal mūsų visą skaičiavimą, panaikinus visus priedus, ne priedus, o atsisakius priemonių ir priedų, papildomai būtų pareikalauta 32 mln. eurų, įgyvendinus pareigūnų, valstybės pareigūnų, teisėjų, statutinių, diplomatinių, vidaus tarnybos, žvalgybos pareigūnų, visa kita. Kaip jūs galėtumėte patvirtinti dar kartą savo išvadą, kad iš tiesų jūs įgyvendinsite Valstybės tarnybos įstatymą nepareikalaujant papildomų asignavimų iš biudžeto?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Iš principo tos reformos, kuri dabar daroma visose ministerijose, įstaigose, ir yra tas tikslas, kad būtų peržiūrėtos viešojo administravimo funkcijos, jos vyk-

domos efektyviau, kuo daugiau funkcijų būtų perkelta į elektroninę erdvę, šiuo atveju atsisakyta nebūdingų tam tikrų funkcijų. Šiandien galiu pasakyti, kaip ir minėjau pavyzdį iš Vidaus reikalų ministerijos, kad mes jau 2017 metais 10 % sumažiname valstybės tarnautojų skaičių. Kitose įstai-gose turime pavyzdį – Policijos departamentą, jis vėlgi padaręs reformas atsisakė dalies policijos pareigūnų. Mūsų tikslas, tiek premjero, tiek ir finansų ministro pasakytas, yra, kad Valstybės tar-nybos įstatymo įsigaliojimas ir nauja redakcija nepareikalaus papildomų biudžetinių išlaidų. Tu-rime labai formalų dalyką, nustatytą biudžetą ir turime suskaičiuoti, kiek reikia darbuotojų ir kaip mes galėtume užtikrinti naujo Valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimą. Dabartinės vykdomos reformos, kaip minėjau, ir yra priežastis peržiūrėti ir funkcijas, ir darbuotojų skaičių. Tas iš prin-cipo ir vyksta šiuo metu.

PIRMININKAS. Klausia V. Vingrienė.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiamasis ministre, kaip ilgametė valstybės tarnautoja, pa-sisakau už esmines valstybės tarnybos reformos... reikalavimus ir netgi kelčiau kartelę daug aukščiau, negu yra dabar pateiktame projekte. Valstybės tarnautojo profesija turėtų būti prestižinė, išskirtinai prestižinė. Tai apimtų reikalavimus ir nuolatiniam kvalifikacijos tobulinimui, ir valsty-bės tarnautojų rotacijai pagal kuruojamas sritis, kas taikoma kitų šalių praktikoje. Taip pat išskir-tinės socialinės garantijos. Jos neturėtų būti prilyginamos prie privataus sektoriaus, nes Konstitu-cinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad valstybės tarnautojas yra specifinė grupė, tą nulemia valstybės tarnybos specifiškumas ir visuomeniniai reikalavimai, taip pat konstituciniai reikalavi-mai, kurie išties keliami valstybės tarnautojui, įgyvendinant valstybės valdymo aspektus. Jie turė-tų turėti taip pat išskirtines socialines garantijas tiek išeitinių, kurios šiandien mažinamos, prily-ginant prie privataus sektoriaus, tiek atostogų...

PIRMININKAS. Laikas.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). ...klausimais. Taip pat ar nereikėtų sugrįžti prie to, išskiriant valsty-bės tarnautojo profesiją?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Dabar pareiginė alga bus nustatyta tokia, kad pagal galio-jančio Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas apimtų ir dabar mokamą pareiginę algą, ir priedus, ir priemokas. Todėl mes sudarome sąlygas... Dėl ko aš sakau, kad nė vienam valstybės tarnauto-jui, įsigaliojus įstatymo naujai redakcijai, nesumažės darbo užmokestis? Dėl to, kad yra taip ap-skaičiuota: suskaičiavus pareiginę algą, visus priedus ir priemokas, išvestas koeficientas ir jis įra-šytas būtent į naują Valstybės tarnybos įstatymą.

Aš giliai įsitikinęs galiu pasakyti: nebus nė vieno valstybės tarnautojo, kuriam sumažės dar-bo užmokestis. Tik atsiras galimybė tą darbo užmokestį, tinkamai įvertinus valstybės tarnautoją, didinti arba, jeigu bus priimami valstybės tarnautojai, vėlgi pagal nustatytą grupę jam mokėti nuo vieno koeficiento iki kito koeficiento šakučių. Aš manau, tai puiki nuostata, nebus esmės stengtis gauti kokių nors priemokų 30, 40, 50 %, o tavo darbas bus įvertintas pareigine alga. Tu atėjai ir gauni pareiginę algą. Taip, stažas plius, jeigu papildomos funkcijos, galbūt yra plius, bet šiaip iš esmės yra pareiginė alga. Taip ir turėtų būti.

PIRMININKAS. Klausia J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Kolega, man truputį gėda dėl jūsų, kad jūs nežinote nei kaip anksčiau buvo, kokios sistemos funkcionavo, nei kiek mūsų kolega R. J. Dagys dirbo Socialinių reikalų ir darbo komitete ir kaip seniai domisi darbo santykiais ir valstybės tar-nautojų reikalais. Tai yra tam tikra nepagarba ir savo profesijai, ir aplinkai.

Aš noriu užduoti nekeltą klausimą. Jūs pristatėte dėl valstybės tarnautojų mokymo. Jūs savo pristatyme teigiate, kad tai ne institucijos reikalas, tai kiekvieno atski-ro darbuotojo asmeninis rei-kalas. Kaip tą tobulinimąsi darys? Atostogų metu, turės gauti nemokamas atostogas, sumokėti iš savo atlyginimo? Jeigu tai ne institucijos reikalas ir valstybė neapmokės, tas man atrodo neteisin-ga. Aš labai gerai žinau karių karjeros kilimą, kur kiekvienam laipsniui gauti reikia išeiti tam tik-rus mokymus, ir, man atrodo, tai yra puiki sistema, veikia atranka (...) ateina. Kaip jūs tai pada-rysite? Dabar jūs nurodote, kad atlyginimai kai kam beveik dvigubės. Niekam nemažės, jie tie-siog bus atleisti iš darbo, kas jau negalės gauti didesnio...

PIRMININKAS. Laikas.

J. OLEKAS (LSDPF). ...o kai kam padidins. Tai kaip yra dėl mokymo sistemos, kaip konkrečiai žmonės tai galės vykdyti? Ačiū už atsakymą.

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Ką aš norėčiau pasakyti? Ar jūs manote, kad dabar galiojanti sistema yra tinkama dėl mokymo? Mokymai yra tokie, kad jie ne visai atitinka mokymų sąvoką, todėl mes norime keisti iš esmės požiūrį į mokymus. Mokymais, taip, institucija suinteresuota, kad jos valstybės tarnautojas turėtų geriausias kompetencijas, bet to turi norėti ir pats valstybės tarnautojas. Yra įstaigos ir yra numatyta, kad įstaigos, kaip ir dabar turi 3 %, taip ir vėliau turės finansavimą mokymams. Bet šiuo atveju turėtų pats valstybės tarnautojas inicijuoti tą poreikį, išsakyti, kokių jam konkrečių mokymų... Turiu pavyzdį, štai iš mūsų ministerijos pavyzdys. Ateina mokymų eilė, pavyzdžiui, darbo organizavimo, ir važiuoja visi: ir tarptautininkai, ir teisininkai, ir buhalteriai. Ar jiems reikia tų kompetencijų? Ne. Aš suprantu, tokia yra patirtis, yra nustatyti įvairūs mokymai ir tie mokymai nėra efektyvūs. Šiuo atveju, įvertinus valstybės tarnautoją, pamačius, kokių reikia kompetencijų, jis turi norėti ir turi sakyti, kad štai man reikia tokių kompetencijų. Ir įstaiga tada siunčia. Įstatyme yra numatyti mokymai, bet yra numatyta, kad ir pats valstybės tarnautojas turi inicijuoti, ir jo paties interesus turi būti tobulėti. (*Balsas salėje*) Dabar yra siunčiami visi privalomai. Tau reikia tų mokymų ar nereikia, važiuojame ir mokomės. (*Balsai salėje*) Na, taip, taip ir yra.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Ministre, šiaip aš taip, norėčiau pasveikinti jūsų entuziazmą dėl šio įstatymo, bet, mano manymu, jūs pradodate ne nuo to galo, nes problema valstybės tarnybos yra ne tik jos atlyginimai, priedai ir etatai, o problema yra ta, kad didelė dalis valstybės tarnybos šiaandien dirba bergždžiai, nes nežino, kokių rezultatų turi pasiekti. Ir valstybės tarnybos problema yra ta, kad ji yra neefektyvi. Bet čia yra ne žmonių problema, o sistemos problema. Nors ir OECD patarė, ir Valstybės kontrolė patarė, mes taip ir neturime į rezultatus orientuoto valstybės valdymo, neturime į rezultatus orientuoto valstybės biudžeto, yra neaiškūs Vyriausybės prioritetai ir kokių ji siekia rezultatų, todėl valstybės tarnyba nežino, ko ji turi pasiekti.

Kaip mes matome iš OECD patirties ir jų skelbiamos literatūros, tai didelė dalis valstybių tokią problemą sprendžia sukoncentruodamos valstybės valdymo politiką į Finansų ministeriją, kuri valdo visus resursus. Mano klausimas yra paprastas. Ministre, ar jūs nesutiktumėte pristabdyti savo įstatymą, padaryti ryžtingą žingsnį ir drąsiai perduoti visą valstybės valdymo reikalą su visa valstybės tarnyba Finansų ministerijai?

E. MISIŪNAS. Jeigu trumpai atsakyčiau, tai ne.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Na va.

E. MISIŪNAS. Ir galiu pasakyti kodėl. Vidaus reikalų ministerija yra įstaiga, kuri atsakinga už valstybės tarnybos politikos formavimą. Jeigu atiduotume finansams, tai nežinau. Aišku, čia finansininkai gal geriau pasakytų savo viziją apie valstybės tarnybą, bet šiuo atveju, aš manau, Vidaus reikalų ministerija tikrai tinkamai formuoja politiką.

Štai dabar dar norėčiau papildyti apie skatinimą. Valstybės tarnybos įstatymo projekto 29 straipsnyje yra numatytos dabar kaip tik naujos skatinimo priemonės, pavyzdžiui, 2 dalies 3 punkte yra numatyta, kad nuo vieno iki dviejų pareiginių algų dydžio gali būti skiriama išmoka per metus taip pat. Numatytas penkių dienų, apmokamų darbo dienų, poilsis, suteikiamas du kartus per metus. Tai labai apčiuopiamas rezultatas, kai valstybės tarnautojas, įvykdęs užduotis, gali gauti tokią, pavadinkime, skatinimo priemonę – penkias darbo dienas atostogų papildomai.

PIRMININKAS. Dėkojame ministrui. Klausiti laikas baigėsi. Dėl motyvų už užsirašė E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Tas užsirašymas už – kuo toliau, tuo mažiau besinori kalbėti už. Aš iš tikrųjų galvojau, na, gerai, palaikome reformos starto poziciją, galvojome, gal ir frakcijos galėtų būti tokia pozicija. Šiaandien galėčiau sakyti, kad laisvai. Aš pats girgždėdamas, virpančia sąžine pabalsuosiu už, nors klausimų kyla vis daugiau ir daugiau, pradedant nuo bendros pozicijos. Seimo pirmoji vicepirmininkė neseniai pasakė, kad vieno ministro valanda poliklinikoje yra svarbesnė, reikšmingesnė negu pensininko. Šiaandien gi iš ministro girdime, kad kai kurios profesinės

grupės yra svarbesnės negu kitos valstybės tarnyboje dirbančios profesinės grupės. Gaila, jeigu mes susiduriame su tokiu mentalitetu, kuris yra ties diskriminacijos riba.

Kiti dalykai, kuriuos pastebėjome. Pozityvioji diskriminacija. Mano manymu, tai yra negatyvioji diskriminacija moterų atžvilgiu, ką jūs, atsakydamas į klausimą, pateikėte kaip pozityviosios diskriminacijos požymį. Čia, taip sakant, lingvistiniai manevrai, kurie iš tikrųjų gali atsisukti ir prieš jus, jūs tikrai turite pergalvoti tas nuostatas.

Mentorystė pagal amžių. Irgi tam tikrą diskriminaciją galima išvelgti arba norą tiesiog išsaugoti sau reikalingus kadrus pasodinant juos į šiltas vietas. Tie patys mokymai valstybės tarnautojams, kai patys turi susimokėti. Mano manymu, institucija, visa valstybės sistema turi skatinti savo specialistų tobulėjimą. Dabar numetama jiems patiems daryti. Na ir daug kitų nuostatų, kurios... Sakau, balsuoju už su viltimi, kad gal įsiklausysite į kai kuriuos mūsų siūlymus svarstymo ir priėmimo stadijoje. Bet jeigu jūs nežadate įsiklausyti į juos, tai jūs neturėkite iliuzijų, kad gausite mūsų ar bent jau mano balsą ateityje. Ačiū.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – G. Skaistė.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Išties turbūt visi galvojame, kad valstybės reforma, valstybės tarnybos reforma šiandien yra reikalinga, ir pati valstybės tarnyba šiandien, ko gero, yra ganėtinai neefektyvi ir sprendimai tikrai yra reikalingi. Tačiau darant reformą visą laiką norisi, kad ji būtų orientuota į rezultatą, o ne tiesiog į procesą. Šiandien asmeniškai man atrodo, kad šitos reformos pasirinktas tikslas yra visai ne tas. Atrodo, kad mes sakome, kad valstybės tarnautojas kaip žmogus dirba netinkamai, tai mes duosime daugiau, ateis kokybiškesni žmonės ir padarys rezultatą geresnį. Tuo tarpu problema yra pats proceso organizavimas ir tai, kaip rezultatas yra pasiekiamas. Jeigu ministerijos nemato reikalo bendradarbiauti tarpusavyje dėl vieno konkretaus projekto, manau, kad didesni atlyginimai to irgi nepakeis. Šiandien labai dažnai valstybės tarnautojų darbas yra tiesiog atsirašinėjimas ir pagrindinis valstybės tarnautojo darbo rezultatas, atrodo, yra atsakyti į kuo daugiau raštų, būtinai nepavėluoti per 30 dienų ir panašiai. O rezultatas bet koku atveju nėra pasiekiamas ir dažnai gaunamas tavo atsakymas yra apskritai apie nieką. Išties, jeigu nepasikeis ta orientacija ne į darbo užmokestį, ne į kažkokį mistinių talentų ieškojimą, bet tiesiog į paties proceso organizavimą, kad tas procesas, pasiekus rezultatus, būtų geriau apmokamas, tai aš manau, kad jokia valstybės tarnybos reforma neturės prasmės. Kas yra šiandien pateikta, tai iš esmės keičiama pati apmokėjimo sistema, didelės ribos yra suteikiamos vadovams piktnaudžiauti ir atrodo, kad... Na, tas atlyginimas kodėl turėtų padidėti? Atrodo, kad paliekami patys valstybės tarnautojai tiesiog išsipjauti tarpusavyje, kažkuriuos atleisime, kažkuriems atlyginimas padidės, bet kad sistemiškai visiems būtų nuo to geriau, man šiandien tikrai neatrodo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kadangi nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti dėl šio įstatymo projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą... (*Balsai salėje*) Gerai, supratau. Norite daugiau už ir prieš pasisakyti. Gerai. Už – R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Iš tikrųjų aš pasisakysiu už ir kviečiu visus taip pat, nes iš esmės viskas keičiasi ir galų gale turi keistis ir požiūris. Pačiam teko dalyvauti įvairiuose seminaruose, mokymuose ir iš tikrųjų tai tik dėl pliusiuo yra išmetami milžiniški pinigai į nieką, į plusą, kuris iš esmės nieko ir nepasako. Tie pinigai turi eiti ir atlyginimams, skatinti keisti patį požiūrį į darbą, į motyvaciją. Dėkoju.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, Seimo reitingas ir taip nėra aukštas ir šitas įstatymas tikrai nieko bendro su jo pakėlimu neturi. Jeigu mes čia kokią nors naujieną norime atrasti, tai ministrui galiu pasakyti, kad beveik galima paimti kaip nukopijuotą disertaciją, *copy paste* paimti, kas buvo anksčiau, pabrėžiu, anksčiau, nieko bendro su pažanga neturinčiu ir perkeltu į šitą įstatymą. Nieko čia daugiau nėra. Jeigu mes manome, kad pertvarkysime valstybės tarnybą taip, kad pašalinę departamento direktorius, jų vietoje pastatę politinio pasitikėjimo šefui pavaldžius pareigūnus, nuo to valstybės tarnyba pradės geriau... Jeigu mes atimame visą kvalifikacijos sistemą, tai nuo to bus geriau? Tai, kad komisijose, kurios vertins darbą, tik vadovas viską nuspręs, visos visuomeninės organizacijos, tai nuo to bus geriau? Korupcijos nuo to sumažės? Kad šakutės diskrecijos vadovui nuspręsti, nuo to bus geriau?

Siekti karjeros nebereikia normalia tvarka, kvalifikacijos keisti nebereikia normalia tvarka. Tai kam to reikia? Pinigų daugiau atsiras? Kokie pinigai? Atleidus galima padaryti pinigus, bet ir dabar galite atleisti, jeigu norite. Kas jums trukdo? Niekas jums netrukdo to daryti. Tai kam tai daryti? Ką reikėjo patvarkyti, tai rasti galimybes samdytis papildomai žmones į valstybės tarnybą pagal dabar galiojantį Darbo kodeksą, įvesti laikinuosius valstybės tarnautojus. Tam nereikėjo keisti kodekso, tą seniai reikėjo padaryti, bet šito nėra, ką aš sakau, ko visi seniai reikalauja, to tiesiog nėra.

Kam mes čia visa tai darome? Tam, kad žmones sukiršintume tarpusavyje? Neturime ką veikti? Tokios kokybės įstatymas, kuris nukopijuotas nuo senesnio, kurio jau seniai atsikratėme, tikrai nepuošia mūsų tarnybos. Tikrai siūlau net nesvarstyti ir nevargti dėl šito įstatymo, nes jį reikia totaliai visą perrašyti, jeigu mes norime ką nors padaryti.

PIRMININKAS. Nuomonė už – M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*LVŽSF*). Kolegos, ginčytis galime dėl daugelio dalykų, tačiau turbūt visi sutiksime, kad valstybės tarnybos sektorius jau seniai prašėsi būti reformuojamas. Gyventojų skaičiui Lietuvoje nuolat mažėjant, tarnautojų didėja. Asmenų atranka į valstybės tarnybą yra sudėtinga, neefektyvi ir negarantuojanti geriausių kandidatų patekimo į pareigas valstybės tarnyboje, o blogiausia, kad pačią valstybės tarnybą daro nepatrauklią jauniems specialistams.

Siūlomas Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo projektas visų pirma leistų aiškiau apibrėžti valstybės tarnautojo sąvoką. Šiai reformai pradėjus veikti, būtų efektyviau ir racionaliau naudojamos turimos lėšos, būtų paprastesnis valstybės tarnautojų veiklos vertinimo procesas, tarnautojo kvalifikacijos tobulinimas nebūtų vien institucijos atsakomybė, bet taptų ir darbuotojo interesu bei atsakomybe.

Įvedus ministerijų kanclerių kadencijas bei Prezidento ir Vyriausybės kanceliarijoms vadovaujančių įstaigų vadovų paskyrimą politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu, svarbi valstybės valdymo aparato dalis taptų aiškesnė, skaidresnė bei efektyvesnė. Būtų sudarytos sąlygos kitiems gerai pareigas atliekantiems tarnautojams kilti karjeros laiptais. Taigi galiausiai teikiamos įstatymo pataisos turėtų lemti įstaigų struktūros pertvarkas.

Svarbu paminėti, kad, įgyvendinant tokią valstybei reikalingą reformą, tikėtina, kad papildomų lėšų, kiek tai susiję su darbo užmokesčio sistemos pertvarka, neturėtų prireikti. Todėl įvertinus viską, kas anksčiau pasakyta, siūlau palaikyti šį įstatymo pakeitimo projektą, nes jis valstybei yra tikrai ypatingai svarbus.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, kaip žmogus, beveik visą gyvenimą užsiiminėjęs akademinėje srityje šituo klausimu – viešuoju sektoriumi ir valstybės tarnyba, galiu pasakyti, kad geriau tokių pertvarkų net nepradėtume daryti, nes čia nėra jokios reformos, net nekvepia.

Aš noriu paklausti. Viešasis sektorius teikia paslaugas: teikia švietimo paslaugą, sveikatinimo paslaugą, saugumo paslaugą, teisėsaugos paslaugą – įvairiausias paslaugas. Kurioje paslaugoje bus kokybės prieaugis? Dėl ko atsiras kokioje nors paslaugoje geresnis švietimas, geresnis ligoninės arba sveikatinimas, geresnis saugumas? Nieko čia į tą pusę neorientuota pertvarka. Tuščia pertvarka! Vadyboje, jeigu tai būtų mano studentas, sakyčiau: sėsk, du, tu nieko nepasiūlei. Nėra apie ką šnekėti čia. Tuščias laiko gaišinimas, oro virpinimas, vaizdavimas reformos. Tuščia!

PIRMININKAS. V. Vingrienė – už.

V. VINGRIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Valstybės tarnyba seniai šaukte šaukiasi reformos ir ji turėtų būti pradėta. Manau, šiandieną neefektyvi, galbūt daugybė perteklinių funkcijų. Tai, kad pradėta daryti, pokyčiai yra labai svarbu. Aš labai norėčiau pakviesti palaikyti šią reformą.

Be abejo, projektas nėra tobulas, tikrai tobulintinas ir svarstymo metu tikrai turėtų būti patobulintas. Pati esu ilgametė valstybės tarnautoja, turiu gausybę pasiūlymų. Manau, mes tikrai toliau diskutuosime, svarstysime, ieškosime pačių racionaliausių sprendimų. Kaip ir minėjau, būtina koncentruotis ne vien tik į aukščiausią vadovų rotaciją, bet ir į ekspertų, tai taiko ir kitų šalių praktika, taip pat Europos Sąjungos institucijos, – tai vienas iš efektyvesnių būdų.

Taip pat, be abejo, valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimas. Vienas iš esminių reikalavimų ir pačių valstybės tarnautojų – galbūt suskirstymas į administratorius ir valstybės tarnautojus taip pat. Manau, kad paties projekto tobulinimo eigoje mes atrasime daugiau sprendimų ir patobulinsime. Be abejo, išsakyta kritika yra svarbi, ir manau, kad tikrai bus šitas projektas ištobulintas. Valstybės tarnybos reforma eis tikrai reikiama linkme, nes šiandien ji tikrai reikalinga. Kolegas kviečiu pritarti šiam projektui.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamieji kolegos, tikrai mes ne skaitovų konkurse, todėl aiškinamojo rašto nereikia skaityti, reikia tikrai iš praktikos arba bent iš žinojimo kalbėti šita tema, nes perskaityti aiškinamąjį raštą didelio proto nereikia. Elementariai. Mes patys čia, Seime... Būtent jūs visai neseniai balsavote, na, netiesiogiai, už valstybės tarnautojų skaičiaus didinimą. Sudaryti dar vieną komisiją... O dabar priekaištaujame, kad valstybės tarnautojų daugėja. Suvokime, ką mes darome!? Prieš valandą balsuojame vienaip, o dabar jau aiškiname visiškai kitaip. Tai vienas dalykas.

Antra. Jokių pokyčių kol kas valstybės tarnyboje nėra, išskyrus tai, kad ministras bandė pakeisti įstatymo pataisais keliems savo patarėjams ar ten bičiuliams, ar draugams darbo užmokesčio padidinimą. Mes tada Seime atmetėme. Buvo toks? Buvo. Nelinguokite, ministre, galva, bet buvote atėjęs su tokiu pasiūlymu?

Gerbiamieji kolegos, pradėjo daugiau nei metai, apie Valstybės tarnybos įstatymo pokyčius kalbame jau ne vienerius metus. Buvo parengti įstatymai, kuriais buvo galima pasinaudoti, buvo darbo užmokesčio hierarchija. Pažiūrėkite, kas darosi dabar? Jūsų darbo užmokestis, gerbiamieji Seimo nariai, bus žemesnis už valstybės tarnautojų. Jeigu jūs galvojate, kad tai yra logiška, na, tai aš nematau jokios logikos, jeigu mes gyvename valstybėje, kurioje yra tam tikra hierarchija pagal darbo užmokestį.

Valstybės tarnautojas bus vieno viršininko tarnas, jis ir nustatys darbo užmokestį. Kur ten objektyvus? Ten vien subjektyvūs... Noriu pasikviesti – mokėsiu daugiau, nenorėsiu – mažinsiu atlyginimą. Ar mes to norime? Valstiečiai visą laiką kalba apie skaidrumą, aiškumą, tai šiame įstatyme skaidrumo ir aiškumo nėra, nes ten aš – viršininkas ir aš teišus, o tu – pavaldinys ir turi klausyti. Vien dėl to negalime pritarti. Žiūrėkite šiek tiek plačiau, galvokite ir apie Seimą, apie politikus, o ne tik apie valstybės tarnybą.

PIRMININKAS. Laikas! Kadangi tikrai įstatymų daug, tai dar po vieną leidžiu. K. Mažeika – už.

K. MAŽEIKA (*LVŽSF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Iš tiesų, kolegos, galima daug šnekėti, išsakyti įvairių baimių, bet tie pavyzdžiai, kuriuos mes turime, jeigu nežiūrėjote į tai, kas vyksta šalia jūsų pas kaimyną ant stalo, ir matėte skaidres, ką rodė ministras, turbūt yra aiškiau negu aišku, kad tie skaičiai rodo, kad tos kompetencijos, kurios mes visi norime, ypač valstybės tarnyboje, labai ir trūksta. Palaikydami šį projektą, manau, tikrai to rezultato, kurio mes siekiame, na, bent jau mažą žingsnelį galėtume žengti link tų geresnių valstybės tarnautojų kompetencijų ir jų sąlygų užtikrinimo, o ypač tiems vienmandatininkams siūlau nuvažiuoti į savo kuruojamas savivaldybes, pasižiūrėti, kaip dirba specialistai, kokius atlygimus gauna, kokiomis sąlygomis dirba, kaip jie „laimingai“ gyvena, na, ir, manau, atsakymas jums bus aiškus. Jeigu mes tikrai prašome biudžetą daugiau pinigų vienoms ar kitoms, vadinkime, eilutėms padidinti, tai mes turime ir tokį rezultatą, kokį turime. Siūlau tikrai palaikyti ir leisti pagaliau dirbti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū. Iš tiesų šiandien jau daug ta tema kalbėjome. Siekiai turbūt visų yra geri, kad kokybė pagerėtų, kad dirbtų valstybės tarnautojai, turintys atitinkamą kvalifikaciją, tačiau pažiūrėkime į siūlomus keitimus, ar neatrodo, kad yra vien rūbų keitimas, o iš esmės negarantuoja pokyčių kokybės prasme? Čia turėčiau sutikti su gerbiamuoju Kęstučiu. Kodėl?

Pirmas dalykas, kuo dabar bloga sistema teorine prasme? Yra numatytas augimas, numatytas kokybės augimo atžvilgiu, yra numatytas tiesioginio vadovo užduočių formavimas tarnautojui, paskui analizavimas tų užduočių atlikimo ir pagal tai aukštesnės klasės skyrimas ar neskylimas. Tai yra teorija. Bet praktika rodo truputį kitaip, kad vis tiek tai veikia sąlyginai. Analogiškai

sąlyginai veiks ir jūsų teikiamas rūbų keitimo modelis, todėl siūlau, atsižvelgiant į tai, kad mažėja konkursų... valstybės tarnybos siekiančių specialistų, pradėti nuo algų kėlimo, vis dėlto nuo algų kėlimo.

Antras dalykas, peržiūrėti viešojo administravimo funkcijas, kaip tos funkcijos suvilios tarnautojus. Tada galima, iš to išplaukiant, daryti kitus eilės tvarka keitimus, kurie nebus labai tokie griežti ir sudėtingi realizavimo požiūriu. Todėl siūlau šį projektą po pateikimo tiesiog atmesti, patobulinti jį, patobulinti specialistų... Nes jeigu Seime bus priimtas po pateikimo, nepykite, gerbiamieji Seimo nariai, bet mes įsivelsime į diskusiją, įsivelsime į ginčus, o geriau, kad tai padarytų specialistai, pateiktų supaprastintą, bet gal efektyvesnį modelį ir tada valstybės tarnautojai tikrai bus kokybiniu požiūriu vis geresni. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Pasisakė faktiškai visi norintys. Kviečiu balsuoti dėl šio įstatymo projekto ir kartu lydimųjų. Balsuojame.

Balsavo 64 Seimo nariai, atsiprašau, balsavo 111 Seimo narių: už – 64, prieš – 15, susilaikė 32. Įstatymo projektui ir visiems lydintiesiems pritarta po pateikimo. Dabar norėčiau įvardinti siūlomus komitetus. Minutėlę, įvardinsiu, paskui duosiu pasisakyti. Kaip pagrindinis dėl visų siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, kaip papildomas siūlomas Socialinių reikalų ir darbo komitetas, taip pat Teisės ir teisėtvarkos komitetas, išskyrus projektus Nr. XIIIIP-1600, Nr. XIIIIP-1601, Nr. XIIIIP-1604, Nr. XIIIIP-1605. Ir viskas. Dėl šių kaip papildomas tik Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti iki gegužės 29 dienos. Prašom, R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Dėl balsavimo po balsavimo. Aš tiesiog noriu atkreipti dėmesį, mielieji kolegos ir valstiečiai, aš įsivaizduoju, kad ne visi suprato, už ką balsuoja, nes rinkimų metu jūs kalbėjote apie regioninę politiką, kad regioninė politika yra svarbiausia ir kad žmogus turi pats nuspręsti, kas toje savivaldybėje dirbs ir kas geriausiai atstovaus. Aišku, aš išgirdau naują dalyką, kad dabar jau yra kuruojamos savivaldybės, Seimo nariams priskirtos, tai Seimo Pirmininkas, matyt, paskirsto kokiam Seimo nariui kuruoti. Bet aš pacituosiu, už ką jūs balsavote, ir aš manau, visiems bus gėda parvažiuoti, tiems vienmandatininkams, kurių merai išrinkti, ypač jeigu jūsų partijos. 13 straipsnyje yra aiškiai pasakyta: „Asmuo negali eiti tos pačios savivaldybės, valstybės institucijos ar įstaigos vadovo pareigų daugiau kaip dvi kadencijas.“ Aš jums skaitau Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 1 dalį, kas yra savivaldybės institucijos. Tai yra meras ir administracijos direktorius. Tai jūs dabar ką tik padarėte, kad merai, kurie renkami tiesiogiai, po dviejų kadencijų nebegalės būti renkami. Administracijos direktorius irgi nebegalės. Tai šiandien reikėtų pasveikinti tuos Lietuvos gyventojus, kaip valstiečiai iš tikrųjų eina arčiau regioninės politikos.

Aš tikiuosi, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas tuos du straipsnius ar sudepins, ar pakeis, ar pakoreguos, bet, matyt, žmonės nebegalės išsirinkti sau tinkamų merų. Tai primkite tada ir dėl Seimo narių, kad jei Seimo narys vienmandatėje išrinktas (...) dvi apygardas, o pagal sąrašą vieną, tai turėtų vieną praleisti. Tai tokia jūsų regioninė politika?

PIRMININKAS. K. Masiulis dar. Prašom.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, jeigu iš tikro jūs būtumėte nusiteikę, ir aš labai skatinu būti rimtai nusiteikusiems dėl valstybės tarnybos reformos, aš drįsčiau siūlyti atkreipti dėmesį į tai, kas vadinama *new public management* (naujoji viešoji vadyba). Tai į rezultatyvumą ir efektyvumą orientuotas valstybės valdymo modelis.

Čia nėra jokio elemento – nieko nėra, nieko nėra. Čia yra vienas elementas – iš tikro vadovas galės skirti ir lengviau atleisti pavaldinį. Taip turėtų būti, jeigu vadovas atsakingas už rezultatus. Bet kad čia nieko nėra. Dabar tai taps savivale. Ten turėtų būti globalus biudžetavimas, kitoks biudžetavimas. Visa sistema turi būti daroma. Čia nėra nė žingsnio, nieko nepriartinama. Neapsimoka pradėti reformuoti blogai veikiančią seną biurokratinę sistemą. Juo labiau tada nevadinkite reforma.

PIRMININKAS. V. Gailius.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Ministras turbūt negirdėjo tų pastabų, kurios buvo išsakytos pateikimo stadijoje, už, prieš. Viena iš pastabų, kurią pasakė A. Sysas, reikalauja, kad būtų atliktas ekspertinis antikorupcinis vertinimas. Todėl prašau paskirti Seimo

Antikorupcijos komisiją papildomu komitetu, komisiją komiteto teisėmis, nes būtina kreiptis į išorinius ekspertus dėl antikorupcinio vertinimo. Tikiu, kad Vidaus reikalų ministerija Teisėkūros įstatymo pagrindais atliko tą vertinimą, bet išorinis ekspertinis vertinimas yra būtinas. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Aš sutinku, kad šis įstatymo projektas nėra tobulas, bet tai yra kvietimas visam Seimui pradėti šią problemą spręsti ir žiūrėti į ją iš esmės, o ne imituoti žiūrėjimą į ją. Tai, kas buvo pasakyta kolegos apie tai, kad yra kėsinamasi į mero kadencijas, yra jo asmeninė interpretacija. Šis įstatymas nepaliečia rinktų asmenų atstovavimo prasme. Čia irgi rodo tam tikrą išprusimą, koks tai yra įstatymo projektas ir kaip jis yra suvokiamas.

O dėl Antikorupcijos komisijos ištraukimo į šį procesą – aš sveikinčiau šį mūsų poelgį ir prietarčiau.

PIRMININKAS. Diskusiją baigėme. Yra siūlymas dėl antikorupcinio vertinimo. Kviečiu balsuoti dėl šio siūlymo. Kas palaikote šį siūlymą, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę – prieš.

Balsavo 96: už – 57, prieš – 10, susilaikė 29. Siūlymui pritarta.

17.09 val.

Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1609, Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1610, Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1611, Muitinės įstatymo Nr. IX-2183 3, 7, 15, 17 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ ir 18² straipsniais įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1612, Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymo Nr. VIII-1631 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1613, Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1635 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1614, Pataisos pareigūnų veiklos įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1615, Probacijos įstatymo Nr. XI-1860 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1616, Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1986 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1617, Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 23 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1618, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1619, Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 18, 26, 28 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1620, Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-888 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1621 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės klausimas – Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1609. Pranešėjas – E. Misiūnas. Prašom. Taip pat pristatysite projektą ir lydimojusius.

E. MISIŪNAS. Ačiū už sprendimą dėl Valstybės tarnybos įstatymo.

Taigi norėčiau pristatyti Valstybės tarnybos statuto naująją redakciją, iš principo kalbame apie šio statuto redakcijos tikslus. Na, galų gale mums pavyko sutarti, kad vienu statutinės tarnybos statutu – Vidaus tarnybos statutu – būtų reglamentuojamos visos statutinės tarnybos. Kaip žinote, anksčiau statutinės tarnybos, tokios kaip Muitinės darbuotojai, taip pat Kalėjų departamento pareigūnai, turėdavo savo statutus ir jų tarnyba šiuo metu yra reglamentuojama atskirais statutais. Tų statutų nuostatos kai kuriais atvejais skiriasi.

Bendradarbiaujant su profesine sąjunga, su tarnybų vadovais ir su darbuotojais, buvo sutarta parengti vieną bendrą Vidaus tarnybos statuto redakciją ir iš principo suvienodinti nuostatas. Taigi štai matote, kad siekiama: suvienodinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo statusą, darbo užmokesčio, socialinių garantijų tvarką, paliekant kai kuriuos skirtingus statutinių įstaigų sistemai būdingus ypatumus; sudaryti sąlygas pareigūnų darbo užmokesčiui augti; nustatyti vienodą darbo užmokesčio sistemą, kurią sudarytų pagrindinė alga, priedai už laipsnį, vidaus tarnybos stažą ir priemokos.

Darbo užmokesčio sistema. Siekiama suvienodinti darbo užmokesčio sistemą, nustatyti vienodas priemokas už laipsnį, už darbo stažą skaičiavimo reguliavimą, keičiame pareiginių algų

koeficientų sistemą, įtvirtinamas Muitinės pareigūno pareiginės algos perskaičiavimo mechanizmas. Iš principo vėlgi kalbama apie darbo užmokesčio sistemos ir socialinių garantijų sistemos vienodo mechanizmo nustatymą.

Pokyčiai suvienodinant tarnybos tvarką. Vėlgi vadovų skyrimo į pareigas suvienodinimas. Jūs puikiai žinote, kai kurių vadovų skyrimo į pareigas tvarka yra skirtinga, štai prieš kuri laiką buvo pakeista Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos vadovo skyrimo tvarka. Šiaip dabar yra suvienodinama, išskyrus policijos vadovo skyrimo tvarką, aišku, Valstybės saugumo departamento. Taip pat suvienodinama laipsnių sistema, laipsnių suteikimo tvarka suvienodinama pagal vidaus tarnybos modelį. Pataisos ir muitinės sistemos pareigūnams vietoj rangų ir pareiginių laipsnių bus suteikiami vidaus tarnybos laipsniai, bus nustatoma vienoda laipsnių suteikimo sistema, nustatomos naujos socialinės garantijos, socialinių garantijų apimtis. Pataisos ir muitinės pareigūnams vėlgi išplečiamas socialinių garantijų spektras, prilyginamas vidaus tarnybos pareigūnų socialinėms garantijoms. Jos šiuo metu yra išvardintos: gyvenamųjų patalpų nuomos išlaidų kompensavimas, pareigūnų ir šeimos narių nuosavybės apsauga, gražinimas į tarnybą. Matome septynias garantijas, kurių anksčiau pataisos ir muitinės pareigūnai neturėjo.

Taip pat tikslinama statutinio valstybės tarnautojo sąvoka. Šiuo metu esama vidaus tarnybos sistemos pareigūno sąvoka taip pat bus taikoma ir Kalėjimų departamento, ir Muitinės pareigūnams. Neatitinkantys nustatytos sąvokos pareigūnai bus *išstatutinti*. Toks būtų trumpas pristatymas. Pasiruošęs atsakyti į klausimus.

PIRMININKAS. Šį kartą klausiančių mažiau. Pirmasis klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, noriu paklausti. Ar sąmoningai aiškinamajame rašte nenurodyta, kiek ši reforma kainuos finansiškai? Jūs nieko nepasakėte apie finansus. Tik nekalbėkite apie tai, kad nieko nereikės, mes čia patys susispausim kaip prokurorai ir turėsime didelius atlyginimus. Tai vienas dalykas.

Antras. Grįžtu prie to, ką jūs kalbėjote dėl Valstybės tarnybos įstatymo. Jūs pasakėte – priedai, priemokos yra ydinga sistema, gauna maksimalų atlyginimą ir nėra jokios motyvacijos. Gal galite dar kartą išdėstyti savo poziciją, kodėl priedai ir priemokos vidaus statute yra geras dalykas ir neydingas?

E. MISIŪNAS. Ačiū jums už klausimą. Kiek kainuos? Vidaus tarnybos statutui įgyvendinti yra numatyta apie 7 mln. eurų, jeigu aš dabar tiksliai atsimenu. Aiškinamajame rašte turėjo būti, atrodo, tokie skaičiai numatyti, nes faktas, kad darbo užmokesčio sistemai turėtų būti skiriami papildomi finansai. Bent jau tikrai buvo anksčiau pateikta aiškinamajame rašte.

Dėl priedų ir priemokų. Aš girdėjau jūsų nuomonės. Kai kurios, aišku, mano truputėlį išsiskyrė su Seimo narių nuomonėmis, bet vėlgi manome, kad valstybės tarnautojo darbo užmokesčių turi sudaryti tiksliai darbo užmokestis, o ne taip, kaip dabar yra 60 % ar 70 % priedai ir priemokos. Tai ir yra pagrindinė motyvacinė sistema dirbti valstybės tarnyboje, o nesitikėti, kad gausi priemoką 60 %, ir tada konkuruoti, pavyzdžiui, su privačiu sektoriumi. Šiuo atveju vidaus tarnybos statute numatyti priedai už laipsnį (pareigūnai turi laipsnį, mes turime už tai mokėti), numatyti už stažą, tai lieka ir Valstybės tarnybos įstatyme. Yra numatyti tokie priedai, kokie ir buvo. Aš manau, kad tos nuostatos turėtų skirtis statutiniams valstybės tarnautojams ir valstybės tarnautojams mokami priedai ir priemokos.

PIRMININKAS. Klausia J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Ministre, užduosiu tradicinį klausimą dėl mokymų. Ar statutiniai pareigūnai irgi turės norėti mokytis ir mokėti už mokslą, ar šiuo atveju jau valstybės institucijos galvos, kad tai yra reikalingas dalykas ir apmokės, priešingai, negu jūs minėjote dėl valstybės tarnybos? Dar kartą pakartosiu: krašto apsaugos sistemoje nėra vieno aukštesnio laipsnio negali gauti neperėjęs mokymų. Už tuos mokymus... Atrenkama komisijos, vadovybės, žiūrима, kuris vertas tobulėti, ir tada siunčiamas į valstybės apmokamus mokymus. Kaip šiuo metu bus pagal jūsų naują įstatymo projektą su statutinių pareigūnų mokymais?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Mokymai yra numatyti tokie, kokie ir buvo. Visi statutiniai valstybės tarnautojai yra mokomi, ir privalomai. Mokymų spektras tikrai yra daug platesnis, ne tik teorinių žinių įgijimas, bet ir šiuo atveju praktinių įgūdžių tobulinimas ir įgijimas. Mokymai

numatyti ir įstaigos turi tam paskirtų pinigėlių ir moko tarnautojus. (*Balsas salėje*) Aš negaliu pasakyti ir nesakiau tiek ir dėl valstybės tarnybos, kad mokymų nereikia. (*Balsas salėje*) Mes kalbame apie tai, kad mokymai turi būti, bet mokymai turi būti paremti abiejų pusių noru mokytis. (*Balsas salėje*) Ne, dabar taip nėra.

PIRMININKAS. J. Narkevičiaus nematau. R. Budbergytė buvo užsirašiusi. Taip pat nematau. R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, geriau jūs nekomentuokite, nes jūs prisišnekėsite čia tikrai, daugiau visokių publikacijų gausite apie savo išmintį. Jūs kalbate apie priedus ir priemokas. Tai taip, priedas ir priemoka yra už stažą, kategoriją, bet tai yra nevoliuntaristiškai skiriamu vadovo. Bet lygiai toks pats priedas, kai vadovo paskirtas didesnis atlyginimas. Tai yra klasikinis apibrėžimas valstybės tarnyboje, visur galiojantis.

Dabar klausimas. Jūs neatsakėte iš principo gerbiama A. Sysui, kodėl čia, šitoje vietoje reikia kitokios motyvacinės sistemos nei valstybės tarnyboje. Toks būtų mano klausimas. Nors iš principo, kad jūs kūrėte bendrą sistemą visiems, tai yra sveikintinas dalykas. Yra spraga, kurią reikia taisyti. Kodėl statutiniai pareigūnai privilegijuoti, palyginti su valstybės tarnyba, labai ryškiai privilegijuoti?

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Ačiū už bent vieną gerą žodį, tikrai. Nematau, kad statutinė tarnyba yra kuriama privilegijuota tarnyba vien tik dėl to, kad jie turi papildomą priedą, pavyzdžiui, už suteiktą laipsnį tarnyboje. Negalima sutikti, kad pareiginės algos koeficiento nustatymo šakutės yra tam tikra paslėpta priedo forma. Galima žiūrėti, aš suprantu, tarp eilučių, galima visai kalbėti, nes vadovas turės teisę nustatyti pagal nustatytas pareigybės šakutes vieną koeficientą ar kitą, tai galbūt kaip ir priedas, bet, manau, pareiginė alga vis dėlto turi būti tokia, kuri motyvuotų valstybės tarnautoją dirbti, o ne orientuota į priedo gavimą. Negalėčiau sutikti su tokiu nuomone.

O dėl statutinių tai tokie priedai yra nustatyti dabar statute ir tokie lieka.

PIRMININKAS. Dėkojame ministrui. Daugiau klausiančių nėra. Dėl nuomonės už taip pat niekas neužsirašė. Nuomonė prieš – A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamieji kolegos, aš noriu atkreipti dėmesį, kad pateiktame įstatyme, ko gero, sąmoningai nutylėta, kiek finansų reikės įgyvendinti šitą įstatymą. Ir tai yra labai svarbu, nes jau dėl prokuratūros darbo apmokėjimo – atėjo prokurorai, papasakojo pasaką, kaip jie 200 atleido, o atleido tik 20, ir lengva ranka mes nubalsavome.

Šiuo atveju išvis nesakome. Pasakė, kad vienai grupei, bet čia įeina ir kalėjimai, ir muitinė, ir kitos tarnybos. Visiems jiems, jeigu mes norime suvienodinti darbo užmokestį, reikės ne vieno milijono eurų. Labai norėčiau žinoti, kieno sąskaita tai bus daroma? Kalbame apie valstybės tarnybą, kad ji nemotyvuoja, bet ten darbo užmokestis, kiek suprantu, kils tik voliuntaristiškai, jeigu bus priimtas, tik dėl viršininko malonės vienam ar kitam, o kitiems paprasčiausiai to darbo užmokesčio neliks.

Tokie siūlymai, kas buvo pritarta dėl valstybės tarnybos ir dėl statuto dabar, išbalansuoja ir taip išbalansuotą darbo apmokėjimo sistemą. Mes niekaip negalime susitvarkyti su darbo apmokėjimo sistema ir toliau ją išbalansuojame. Jūs vis tiek turėsite ir Seimas turės atsakyti už tai, kas yra daroma. Aš nemanau, kad ginkluoti žmonės yra, na, aukščiau, privilegijuoti ir jų darbo užmokestis turi būti didesnis už tų, kurie dirba Seime, kurie dirba ministerijose, savivaldybėse, kitose viešose įstaigose. Jeigu mes kuriame valstybę ne policinę, ne karinę, tai mes turime vienodai mylėti, gerbti ir vertinti tuos žmones, todėl darbo užmokestis turi kilti visiems. Dabar aš matau – tik struktūroms ir tik tiems, kas yra ginkluoti.

PIRMININKAS. Nuomonė už – T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Gerbiamieji kolegos, kviečiu balsuoti už šį įstatymų projektų paketą. Šiek tiek noriu paprieštarauti kritikams, kurie mato tą neteisingumą ar kokią nors diskriminaciją vienų grupių prieš kitas. Iš tiesų mums svarstant valstybės tarnybos, statutinių pareigūnų pertvarkas turėtų galioti tam tikrų esamų socialinio dialogo laimėjimų, kolektyvinių susitarimų (formalių, neformalių) pagarbos ir puoselėjimo principas. Tai reiškia, kad jeigu jau statutiniai šiandien turi tam tikrus pasiekimus dėl savo socialinių garantijų, tai mes turime tai gerbti ir plėsti, o

ne mažinti. Tiesiog aš suprantu, iš kur išplaukia tas skirtingumas, ir jį reikia gerbti, tik tokiu būdu mes galėsime tobulinti esamas sistemas.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamieji kolegos, sveikintinas dalykas bendrų statutų priėmimas, suvienodinimas, tačiau tai vėlgi neapima visų. Mes žinome ir Specialiųjų tyrimų tarnybos, Valstybės saugumo departamento, kitų, kurie nepapuola į bendrą sistemą. Galbūt tai ateities dalykai. Bet mane labiau jaudina, ar mes negalime rasti susitarimo dėl visų tarnautojų? Dabar pateikėte valstybės tarnybos atlyginimus ir statutinių pareigūnų. Palyginkime juos (mūsų karštas ginčas praeitos sesijos pabaigoje) su medikų atlyginimais.

Ministre, ar jūs, teigdamas, kad pareigūnas, statutinis pareigūnas, su ginklu turi gauti tam tikrą atlyginimą, nemanote, kad tam tikrą atlyginimą turi gauti ir ilgai mokėsis, pasiruošęs kovoti už žmogaus gyvybę medikas? Štai kur mes turime pasverti. Šituo savo projektu jūs dabar siūlote atlyginimus timptelti į iššokusių Kalėjimų departamento statutinių pareigūnų atlyginimus ir kitus. Kalbėkime apie visą sistemą.

Čia, Seime, tarnaujančių valstybės tarnybos žmonių, kurie be ginklo, savo žiniomis, savo partitimi taip pat yra verti to atlyginimo. Kai mes matome tokį vieno sektoriaus patempimą ir šiuo atveju jau neatleidžiamųjų darbuotojų sąskaita, nes valstybės tarnyboje, jūs pasakėte, niekam nesumažės, bet keli tūkstančiai bus atleisti, kad kiti gautų didesnę atlyginimą... Statutiniams pareigūnams sakote, kad reikės tam tikrų sumų. Kokių sumų? Kol kas mums nenurodėte ir mums lieka abejonių, todėl aš negaliu sutikti su pateikto įstatymo projektu.

PIRMININKAS. Nuomonė už – V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū. Mielieji kolegos, aš manau, Vyriausybė, teikdama projektą, tikrai yra suskaičiavusi, žino silpnąsias puses ir stipriąsias, ir būtent visus ateities finansinius srautus tikrai subalansuos. Kiekviena naujovė būna sutinkama su dideliu pasipriešinimu, tai čia yra taip natūralu, ir ne tik teikiančių projektą, bet kažkodėl visur ir visada, bet po to mes pamatome, kad tai tikrai buvo reikalinga, teisinga ir būtina. O jeigu yra klausimų, kurie galbūt jūsų nuomone labai diskutuoti, tai mes galime teikti pataisas, bus svarstymai, ir rasime kompromisą. Aš siūlau pritarti ir toliau svarstyti tą klausimą, atsižvelgiant į jūsų siūlymus.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Iš dalies pagyriau ministrą, kad čia buvo surastas kažkoks bendras sutarimas, bet teisingai kolegos pastebėjo – sutarimas tik dėl mažos dalies. Žymią dalį statutinės tarnybos paliekame šone. Maža to, dabar prakišdami ir priimdami šitą įstatymą, privilegijuotą įstatymą (ir tai nesunku įrodyti) kitų valstybės tarnautojų atžvilgiu, kokią mes siunčiame žinutę visiems žmonėms, visai valstybės tarnybai, kuri dabar be galo nusilpusi, nes nėra kam dirbti – algos nekeltos, o dauguma kompetentingų žmonių tiesiog nieko neišmano, nes gauna projektus, kuriuos reikia ištisai perrašinėti.

Deja, ir turėsime visi perrašinėti Valstybės tarnybos įstatymą, nes neišlaiko kritikos – jokių nei europinių, nei kitokių standartų.

Tai dabar mes pasiūšime žinią, kad yra geresnieji ir blogesnieji. Tai jeigu jūs norite prisiimti tokią atsakomybę, gerbiamieji žalieji ir buvę socialdemokratai, taip ir darykite. Čia yra jūsų atsakomybė, bet aš manau, kad visi žmonės, atsakingi už valstybę, to tikrai neturėtų daryti.

Žiūrėkime, ką mes darome, ir paskui nesistebėkime, kad žmonės į mus žiūri nepalankiai. Mes nevertiname savo žmonių ir jų kompetencijos. Čia pats pagrindinis šito projekto... Jeigu mes paimtume jį kaip pagrindą ir perdirbtume Valstybės tarnybos įstatymą, tai būtų išeitis. Bet suvienodintume tuos pačius standartus, kaip ir statutiniams, taip ir valstybės tarnautojams, jeigu mes galėtume tą padaryti, tai tvarka. Bet aš labai abejoju, kad mes tą padarysime.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nuomonės išsiskyrė. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto, taip pat ir lydimumų kartu.

Balsavo 89 Seimo nariai: už – 58, prieš – 7, susilaikė 24. Po pateikimo įstatymo projektui ir lydimesiems pritarta. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas (čia turiu mintyje projektą Nr. XIII P-1609), papildomi – Nacionalinio saugumo ir gynybos, Socialinių reikalų ir darbo ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetai.

Toliau dėl lydimųjų faktiškai visų – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, išskyrus dėl paskutinių trijų, dėl kurių papildomi yra Socialinių reikalų ir darbo komitetas (t. y. dėl projekto Nr. XIIIIP-1619), Švietimo ir mokslo komitetas (t. y. dėl projektų Nr. XIIIIP-1620 ir Nr. XIIIIP-1621). Siūloma svarstyti gegužės 29 dieną. Siūlymų daugiau nematau. Tai galime bendru sutarimu.

Toliau. Kadangi pagrindinės mūsų darbotvarkės laikas baigėsi, tai siūlau pratęsti dar dėl kelių klausimų, kol juos visus išnagrinėsime. Tvarkingai dirbame toliau.

17.32 val.

Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1622, Konsulinio statuto Nr. I-886 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1623 (pateikimas)

Kitas klausimas būtų – Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1622. Prašom pranešėją į tribūną.

A. ZANANAVIČIUS. Laba diena, gerbiami Seimo nariai, Lietuvos Respublikos Vyriausybė teikia Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo projektą ir jo lydimąjį – Konsulinio statuto Nr. I-886 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kurie parengti ir teikiami kaip Valstybės tarnybos įstatymo projekto lydimieji teisės aktai. Diplomatinės tarnybos įstatymo projektu siekiama reglamentuoti teisinius santykius, kuriuos šiuo metu reglamentuoja Valstybės tarnybos įstatymas, nes Valstybės tarnybos įstatymo projektas nustato, kad jis nebus taikomas statutiniam valstybės tarnautojams.

Konsulinio statuto pakeitimo į įstatymą tikslas, atsižvelgiant į Valstybės tarnybos įstatymo projekto nuostatas, iš konsulinio pareigūnų veiklos teisinių pagrindų sąrašo išbraukti Valstybės tarnybos įstatymą. Diplomatinės tarnybos įstatymas yra papildomas nuostatomis dėl diplomatų teisių ir pareigų; diplomatų pareigybių sąrašo; jų darbo užmokesčio; galimybės dirbti nuotoliniu būdu; tarnybinės ir materialinės atsakomybės taikymo; diplomatams taikomų tam tikrų socialinių ir kitų garantijų, kurios buvo taikomos pagal Valstybės tarnybos įstatymą, tokių kaip atostogos, tarnybos stažas, išėtinės išmokos ir kompensacijos; įtvirtinami atvejai, kada diplomatui garantuojamos einamos pareigos ir darbo užmokestis.

Taip pat išdėstomi diplomatinės tarnybos ir diplomatų veiklos principai, nepriekaištingos reputacijos reikalavimų nuostatos, išdėstomi pagrindiniai diplomatų tarnybinės veiklos vertinimo principai, diplomato sutarties nutraukimo pagrindų sąrašas ir panašios nuostatos.

Diplomatinės tarnybos įstatymas taip pat tikslinamas redakciniu aspektu, tai yra patikslinamos sąvokos, jų išdėstymas, priedėliai keičiami priedais ir panašiai. Didelė dalis nuostatų parengta atsižvelgiant į šiuo metu galiojantį Valstybės tarnybos įstatymą, taip pat į Valstybės tarnybos įstatymo projekto bei vidaus tarnybos statuto projekto nuostatas ir kitų statutų teisinį reguliavimą, taip pat atsižvelgiant į diplomatinės tarnybos specifiką.

Projekto nuostatos, kiek įmanoma ir tikslinga, suderintos su Valstybės tarnybos įstatymu ir (ar) Vidaus tarnybos statuto projektu. Absoliutaus suderinamumo nėra, nes ir šiuo metu galiojantis Diplomatinės tarnybos įstatymas taip pat nustato tam tikrus specifinius aspektus, kaip ir Vidaus tarnybos statutas ar jo projektas.

PIRMININKAS. Dėkoju už pristatymą. Jūsų nori paklausti A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas viceministre, ar teko susipažinti su ne mažiau kaip dėl valstybės tarnybos dėl jūsų tokio nedidelio įstatymo net 91 Teisės departamento pastaba? Vienas dalykas.

Antras. Prieš jus buvęs ministras tvirtino mums, kad priedai ir priemokos yra ydinga sistema, neskatinanti dirbti, maksimaliai gaunant, ir viskas, todėl reikia keisti. Kodėl Diplomatinės tarnybos įstatyme šita nuostata lieka, priedai, priemokos mokamos ir dar papildomai vis reikalaujate? Ačiū.

A. ZANANAVIČIUS. Ačiū už klausimą. Mes susipažinome su Teisės departamento pastabomis. Daugelis iš jų yra apie Valstybės tarnybos įstatymo projektą. Tiesą sakant, manome, kad dėl kai kurių pastabų galima diskutuoti, bet, manau, bent jau šiame etape akivaizdu, kad galėsime atsižvelgti į daugumą pastabų.

Dabar dėl priedų ir priemonių. Aš tiesiog norėčiau patikslinti, kad priedai lieka tik už stažą valstybės tarnyboje, kaip tai yra šiandien, ir priedai už diplomatinį rangą, kaip yra šiandien. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Daugiau klausiančių nėra. Dėkojame už pristatymą. Motyvai dėl viso. Taip pat niekas neužsirašė. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto ir kartu lydimojo.

Balsavo 76 Seimo nariai: už – 61, prieš – 2, susilaikė 13. Po pateikimo projektams pritarta.

Pagrindiniai komitetai. Kaip pagrindinis yra Užsienio reikalų komitetas, kaip papildomi – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, Teisės ir teisėtvarkos komitetas ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Dėl lydimojo kaip pagrindinis yra Užsienio reikalų komitetas, papildomo nėra. Siūlymų taip pat nematau. Siūloma svarstyti iki gegužės 29 dienos. Bendru sutarimu galima pritarti.

17.38 val.

Seimo nutarimo „Dėl 2020 metų paskelbimo Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų metais“ projektas Nr. XIIIIP-1289(2) (pateikimas)

Kas čia mums dar liko? Seimo nutarimo „Dėl 2020 metų paskelbimo Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų metais“ projektas Nr. XIIIIP-1289(2). Pranešėjas – M. Adomėnas. Prašau.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Kolegos, 2020 metai žymės 300-ąsias metines nuo tos dienos, kai gimė Vilniaus Gaonas – turbūt viena labiausiai pasaulyje žinomų Lietuvoje gimusių asmenybių. Ankstesnis siūlymas ir sumanymas švęsti Lietuvos žydų bendruomenės įnašą į Lietuvos kultūrą, į mūsų bendrą istoriją, į visuomenės gyvenimą būtų kur kas natūraliau įgyvendinamas tą datą sutapatinant su 2020 metais, t. y. 300-osiomis Vilniaus Gaono gyvenimo metinėmis. Todėl antroji prieš jūsų akis esanti Seimo nutarimo redakcija siūlo būtent 2020 metais žymėti šią datą, taip suteikiant daugiau galimybių ir pasiruošti, ir mūsų tautų bendrystę ne tik memorialinėmis akcijomis, tas irgi yra labai svarbu, bet ir konkrečiais bendradarbiavimo projektais pažymėti su Izraelio valstybe, ir taip prisidėti prie tautų supratimo, bendrystės skatinimo.

Teikiu jūsų dėmesiui šį projektą.

PIRMININKAS. Paklausti nori A. Anušauskas. Nematau. T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Tiesą pasakius, mano klausimas buvo įregistruotas tada, kai nebuvo pakeitimo. Aš dabar pasisakymo forma pasidžiaugsiu, kad yra toks projektas ir yra įvardytas konkretus žmogus, nes, mano požiūriu, vien pavadinti Žydų litvakų metais yra šiek tiek nekorektiška, nes mes vėl kalbame apie kolektyvą, apie visą visumą bendruomenės, o nekalbame apie konkrečius žmones. Žydai, kaip ir visi kiti Lietuvos žmonės, turėjo vardus ir turi vardus. Mes neteko bendruomenės, bet tai buvo gyvi, konkretūs žmonės. Ar tai buvo... Nežinau, ten tų pavardžių yra tūkstančiai, ar P. Kohneris, ar J. Heifecas, ar E. Goldman, ar kas nors dar, ar R. Gari. Visi žmonės turėjo vardus ir dažniausiai pavardes. Labai gerai, kad jūs pakeitėte tą projektą. Ačiū.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Ačiū. Iš tiesų tų vardų yra labai daug, tų vardų yra labai daug. Ir kuriuos jūs minėjote – žymūs, pasaulio kultūrai nusipelnę žmonės. Kita vertus, susitelkti vien į vieno asmens jubiliejų tarsi būtų neadekvatu, nes tikrai vardų yra labai daug. Yra labai daug ir kitų vardų. Aš norėčiau tai irgi paminėti, kad vienas iš veiksmy, kuriuos mes galėtume atlikti, tai Lietuvoje pasklidę daugybė holokausto memorialų dažnai yra be vardų, suprasdami būtent vardų svarbą judaizmo religijoje, mes galėtume iki to laiko pasirūpinti, kad visi jie ten, kur yra išlikę vardai, būtų aprūpinti ten žuvusių žmonių konkrečiu vardu, tapatybėmis, atminimais, kad tai nebūtų vien bevardžiai paminklai, įvardijantys – tiek ir tiek vyrų, moterų ir vaikų ten žuvo. Tai yra konkretūs vardai. Visiems šiems vardams paminėti, rišdamiesi prie Gaono vardo, ir siūlome tuos jubiliejinius metus.

PIRMININKAS. Klausia J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū. Dabar aš, atvirai kalbant, pastebėjau, dėl ko 2020 metus jūs siūlote būtent paminėti, nes mano būtų pasiūlymas ir klausimas, ar nevertėtų tais metais įvardinti 2019 metus, kai mes šiandien priėmė... iš principo Lietuvių metais, tai gal tiktų kartu ir

šitas? Istorinė sąsaja yra akivaizdi ir gal tai tarnautų abiejų tautybių, tautų supratimui ir dar didesniai suartėjimui? Taigi pasiūlymas ir klausimas būtų, kodėl ne 2019 metai? Gal vertėtų kartu švęsti ir litvakų, ir kitų tautybių? Ačiū. Supratote mintį.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Ačiū, kolega. Tai ir buvo pirminis sumanymas, tačiau, pasitarus vėlgi su bendruomenėmis, paaiškėjo, kad 2020 metai yra nepaprastai svarbios figūros visam litvakų pasauliui, taip pat ir visam Lietuvos kultūros pasauliui – Vilniaus Gaono Elijahu 300-ieji metai. 300-ieji metai pasitaiko nedažnai – tas jubiliejus maždaug kartą per šimtą metų tokios svarbos ir jis tikrai bus švenčiamas. Tai yra žmogus, kurio vardu gatvė pavadinta Jeruzalėje, kituose Izraelio miestuose. Tai žmogus, kuris tikrai žinomas visai žydiškai Lietuvos diasporai, todėl ta šventė tikrai bus minima. Dabar ištešti ją per dvejus metus tiesiog pasirodė esą nelabai tikslinga.

PIRMININKAS. Klausia A. Gumuliauskas.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Aš norėjau paklausti. Šiandien pasirodė Lietuvos žydų bendruomenės pranešimas spaudai, ten jie kvestionavo jūsų norėtą pateikti 2019 metų paskelbimą Žydų metais. Sakykite, mes dažniausiai, kai Valstybės istorinės atminties komisijoje svarstome tokius klausimus, vis dėlto konsultuojamės su tomis bendruomenėmis, kurios yra tiesiogiai susijusios su konkrečiais metais. Aš dabar norėčiau paklausti, ar po šito pareiškimo spaudai jūs buvote susisiekę su žydų bendruomene ir gal pateikėte šito jūsų siūlymo variantą?

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Taip, buvau susisiekęs ir buvo pokalbis apie tai. Sakykim taip, kelia mažiau rezervacijų. Tik noriu pasakyti, kad ne visi esantys teiginiai yra visiškai tikslūs tame išplatintame pareiškime.

PIRMININKAS. Klausia S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamas pranešėjau, aš noriu pratęsti kolegos mintį. Šiandien rytą buvo atsisakyta teikti Žydų metus, ar čia dabar jūsų teikiamas projektas susijęs su tuo atsisakymu, kuris rytą buvo, ar čia yra savarankiški du dalykai? Ar nebebus grįžtama prie rytinio posėdžio teikimo?

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Man regis, aš savo atsakymuose jau atsakiau. Čia yra jau antroji redakcija, kuri yra priimta, tariantis apie tai, kada būtų optimalu, kada žydų bendruomenės kalendoriuje bus toks didžiausias įvykis, tai yra būtent Gaono 300-osios metinės, ir prie 2019 metų, sakykim taip, versijos jau neketinama grįžti.

PIRMININKAS. Daugiau klausiančių nėra. Dėkojame pranešėjui. Nuomonė – už, nuomonė – prieš. Nuomonė už, iš esmės visi užsirašė už. Ar norite kalbėti? (*Balsai salėje*) Norite. Prašau.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Nežinau, čia iš tikrųjų, kai nėra prieš, tai sunku ką nors rimtai kalbėti, bet aš tikrai galiu pabrėžti kaip žmogus, gyvenantis Vilniuje Žydų gatvėje ir keliasdešimt metų nuo Gaono paminklo, tai aš privalau balsuoti už, o...

PIRMININKAS. Tuomet kviečiu balsuoti.

Balsavo 71 Seimo narys ir visi 71 balsavo už, prieš ir susilaikiusių nėra.

Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis Švietimo ir mokslo komitetas, kaip papildoma Valstybės istorinės atminties komisija. Siūloma svarstyti balandžio 10 dieną. Kitų pasiūlymų nėra. Galime pritarti bendru sutarimu.

17.47 val.

Seimo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Sveikos gyvensenos komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIIIIP-1761 (svarstymas ir priėmimas)

Grįžtame prie projekto Nr. XIIIIP-1761 – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo sveikos gyvensenos komisijos sudarymo“ projekto. Svarstymas. Kviečiame kalbėti A. Matulą.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, išties negaliu vienareikšmiškai vertinti to siūlymo įsteigti parlamente dar vieną komisiją, tuo labiau kad institucijų, komisijų, komitetų, kurie tas problemas analizuoja, sprendžia ir gali spręsti, vykdo parlamentinę kontrolę, yra pakankamai. Tai ir Priklausomybių ligų komisija, ir Savižudybių prevencijos komisija, ir Jaunimo reikalų komisija. Yra keletas punktų, 2 punkte keletas pastraipų, kur numatoma tam tikras problemas spręsti, kurias iki šiol sprendžia Jaunimo reikalų komisija, Sveikatos reikalų komitetas, komiteto pa-

komitetas. Tikriausiai ne tai lemia, ar Lietuva sveikiau pradės gyventi, bet lemia tai, kokius mes priimame teisės aktus, kaip mes finansuojame tam tikrus projektus, kokią mes sukuriame psichologinę situaciją žmonėms ir kaip mes įgyvendiname tam tikras komitetų ir komisijų rekomendacijas. Pavyzdžiui, buvo pradėta priklausomybių ligų centrų reorganizacija ir Priklausomybių ligų komisija, išklausiusi Sveikatos apsaugos ministerijos informaciją, kaip vykdoma reorganizacija, na, kiek pamenu, beveik vienbalsiai ar net vienbalsiai priėmė sprendimą, rekomendavo Sveikatos apsaugos ministerijai sustabdyti reorganizaciją, išsiaiškinti tikslus ir koku būdu tai daroma. Mes keli buvome nuvykę ir komisija buvo nuvykusi reorganizacijos metu į centrus, į Šiaulius, į kitus, pamatėme siaubingą situaciją.

Vietoj to ko mes sulaukėme? Sveikatos apsaugos ministerija pagreitino tą sprendimą, reorganizavo centrus. Ir kas iš to išėjo? Įkurta nauja biurokratinė institucija, centrinis priklausomybės ligų centras, kuriame dabar dirba apie 30 žmonių. Visi etatai, apie 70 etatų, buvo paimti iš regionų, iš Klaipėdos, iš Kauno, iš Šiaulių, iš Panevėžio ir sumažinti etatai.

Šiuo metu vienareikšmiškai galiu pasakyti, kad priklausomybių ligų prieinamumas pablogėjo ir dėl to, ir dar dėl vienos atliktos nesąmonės, kada ministro psichiatro buvo atsisakyta kodavimo gydymo metodo. Kas yra kodavimas? Tai yra psichoterapinis gydymo metodas, paremtas placebo metodu. Kiekviena psichoterapija paremta yra ar įtikinėjimu, ar kažkoku baimės jausmu ar dėl savo gyvenimo, ar dėl kitų dalykų. Tas metodas buvo labai efektyvus, netgi kai kurios savivaldybės finansavo, seniūnijos finansavo.

Dabar ką mes turime? Alternatyvos jokios neturime, turime vaistus, kuriuos reikia vartoti ir kontroliuoti, ir tų vaistų niekas nevartoja. Dėl psichologinės situacijos, kolegos, išties pažiūrėkite, kokia yra sukurta psichologinė situacija. Daugelį reorganizuojamų įstaigų (kad ir dabar ministras pristatė Valstybės tarnybos įstatymą) reorganizuojame, centralizuojame, bet apie tai žmonėms nepaiškiname. Tarp kitko, vienas iš departamentų, kurio pavadinimo nenoriu sakyti, asmeniškai kalbėjau, sako, mes jau nespėjame dirbti darbų – tiesiog einame į Priklausomybių prevencijos komisiją, į Savižudybių prevencijos komisiją, į Jaunimo reikalų komisiją, Sveikatos reikalų komitetą, dabar dar eisime į Seimo Sveikos gyvensenos komisiją.

Kolegos, manau, kad šita komisija yra perteklinė. Ir vėlgi kyla įtarimas, kad yra kuriami tam tikriems žmonėms postai. Nepritariu ir nesutinku su kolegės R. Baškienės pasakymu, kad tam reikės tik 80 eurų per mėnesį. Tikrai ne 80 eurų – ir pavaduotojas, ir telefono išlaidos, ir kitos išlaidos, ir komisijos biuro darbas, negi jis nebus vertinamas, sėdėjimai, rašymai, dokumentavimas. Be papildomo tūkstančio eurų per mėnesį...

PIRMININKAS. Laikas.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...mes tikrai neapsieisime. Kolegos, tikrai pritariu, kad lietuviai turi pradėti gyventi sveikiau, bet ne komisijų skaičius parlamente tai lemia, o mūsų darbas, mūsų asmeninis pavyzdys ir panašiai. Todėl manau, kad tos komisijos sukūrimas yra perteklinis, užtenka pakomitečio ir sėkmingo darbo.

PIRMININKAS. Į tribūną kviečiu A. Kirkutį.

A. KIRKUTIS (LVŽSF). Ilga darbo diena, aš pabandysiu nekvaršinti galvos ilgais kalbėjimais. Tiesiog noriu parodyti keletą paveikslėlių, jeigu būtų galima parodyti. Ar techniškai pavyktų? Mano ekrane yra, o kaip padaryti, kad visi matytų?

Kalbant apie komisiją, reikėtų atkreipti dėmesį į du dalykus, tai yra sveikatos apsaugos sistemos dalis ir įrankius, politinius įrankius, kuriais tos dalys galėtų būti reguliuojamos. Kaip minėjau, šiandien jau buvo pasakyta, kad sveikatos apsaugos sistemą sudaro dvi dalys, tai yra asmens sveikatos priežiūra ir visuomenės sveikatos priežiūra.

Jeigu dabar pažiūrėsime į finansavimą, pamatysime labai didelę disproporciją – 98 ir 2 %. Jeigu pasižiūrėtume schemiškai, tai matytume, kad ligų diagnostikai ir gydymui yra skiriama pagrindinė dalis. Bet reikia matyti, kad sveikatos apsaugos sistemoje, be ligų diagnostikos ir gydymo, yra dar dvi labai svarbios dalys. Tai yra sveikatos tausojimas, iš tikrųjų tai yra sveikos gyvensenos kultūros ugdymo ir švietimo veikla, kuri apima įvairias sritis, tiek šeimą, tiek įvairiausių gyvenimo tarpsnius dirbančių žmonių, kovą su žalingais įpročiais. Šitai sveikatos apsaugos sričiai naudojami kitokie įrankiai, negu ligų diagnostikai ir gydymui.

Jeigu gilinsimės dar toliau, pamatysime ir antrą dalį, kad yra sveikatos stiprinimo dalis, t. y. sveikatos išteklių ir atsparumo ligoms didinimo galimybė. Tai yra imuninės sistemos aktyvinimas panaudojant gamtinius išteklius, panaudojant naujausius biomedicinos mokslo pasiekimus. Tai nėra ligų diagnostikos ir gydymo veikla – tai yra sanatorinio kurortinio rekreacinio ir turizmo veikla, kuri dabar nepagrįstai nuskęsta šioje ligų diagnostikos ir gydymo veikloje. Jeigu pažiūrėtume dabar į sveikatos apsaugos sistemą, pamatytume, kad yra trys dalys, ir ne vien tik ligų diagnostika ir gydymas.

Dabar, jei žiūrėtume į tuos politinius instrumentus, kurie galėtų paveikti sveikatos apsaugos sistemą, o ji pas mus, ko gero, pati konservatyviausia ir mažiausiai keičiasi, šie instrumentai leistų pradėti kitaip matyti ir kitaip formuoti sveikatos politiką pas mus.

Komitetas, pakomitetis ir komisija. Ką turėtų daryti komisija? Komisija, ko gero, nors ir pati mažiausia, iš tikrųjų pati svarbiausia sritis, nes tai yra mąstymo ir sąmoningumo sritis. Kalbėdami apie Sveikos gyvensenos komisiją, prisiminkime sveikatos apibrėžimą. Sveikata – tai socialinė gerovė, fizinė, psichinė ir dvasinė žmogaus gerovė. Jeigu dar psichinę išskirtume į minčių, mąstymo žmogaus gerovę, ir jausmų: regėjimo, girdėjimo, lietimio ir t. t., mes pamatytume, kad tai yra tam tikros sveikatos kultūros objektas.

Ir jeigu išskirtume kiekvieną sritį (čia susidaro devynios atskiros sritys ir toje komisijoje esantys devyni nariai galėtų kuruoti tas atskiras sritys), tokia komisija suteiktų galimybę kitaip pasižiūrėti į sveikatos apsaugos sistemą, ne vien tik kaip į ligų diagnostikos gydymą.

Visos šios idėjos ne mano sugalvotos. Jos Lietuvoje yra jau seniai. Ir jos yra užfiksuotos V. Storoštos-Vydūno. Ir aš tikrai kviečiu balsuoti už šitą komisiją, nes mums reikia reformuoti, inovatyviai pažiūrėti į sveikatos apsaugos sistemą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju už tokį išsamų nuomonės pristatymą. D. Kepenis taip pat kviečiamas į tribūną.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, iš tiesų tęsiu kolegos A. Kirkučio mintį. Atsiverskime Lietuvos Konstitucijos 53 straipsnį, ten sakoma: „Valstybė rūpinasi žmonių sveikata“ (pirma dalis), toliau sako: „Teikia medicinos pagalbą“, ir trečioje dalyje – „Gydymo paslaugas“. Yra trys dalys. Dvi iš jų susijusios su ligų diagnostika. Ar tą darysime operaciniu būdu, ar cheminiu, arba taip, kaip dabar daroma, jau naujuoju būdu – mityba, judėjimu įveikiant ligas. O trečioji dalis – rūpinimasis sveikata, vadinasi, visa tai, ką vadiname sveikata visose politikose.

Septynios ministerijos šiandien Lietuvoje tarpusavyje iki šiol nekoordinuoja savo veiklos ir todėl kas nors turėtų pasižiūrėti, kaip ta veikla vyksta.

Pasaulio sveikatos organizacija yra pasakiusi, kad medicina už mūsų sveikatą atsako tik 8 %. Tai, ko mes tikėjomės iki šiol, kad kas nors rūpinasi, 8 % mūsų sveikatos sistema atsakinga, 20 % yra paveldimumas, 20 % yra darbo sąlygos ir ekologija ir 50 % žmogus pats atsakingas už savo sveikatą.

Žiūrime, kaip jis atsakingas yra? Šiandien pusė mūsų šaukiamojo amžiaus jaunuolių netinka karinei tarnybai – jie yra išbrokuojami, ir kasmet tas skaičius didėja. Ir jokios priemonės nepajėgia sustabdyti mūsų jaunuolių sergamumo ir netinkamumo kariuomenei. Tas yra užfiksuota.

Kitas dalykas. Ta pati Pasaulio sveikatos organizacija sako, kad 80 % populiariausių ligų, tokių kaip širdies kraujagyslių, kvėpavimo ligos, sąnarių problemos, diabetas, nebūtų, jei Lietuva turėtų sveikos gyvensenos sistemą. Europarlamentaras, eurokomisaras V. P. Andriukaitis ne kartą yra pasakęs, kad Lietuva neturi sveikatos sistemos, nes sistema yra toks darinys, kuris veikia harmoningai, ir kasmet situacija gerėja. Tada, kai Lietuva išėjo į laisvę prieš 28 metus, mes skyrėme 1 mlrd. litų sveikatos sistemai, ir ypatingų problemų nebuvo. Dabar skiriame septynis kartus daugiau ir problemos yra gerokai išaugusios, ir tos ligos, kurios yra pačios populiariausios, taip pat auga didėjant finansavimui.

Pasaulio banko atstovė čia, Seime, padarė pareiškimą prieš *desėtką* metų, ji pranešė, kad jeigu investuotume vieną dolerį į sveikatos sistemą, į ligų prevenciją, tai nebereikėtų 24 dolerių ligoninėse – 1 ir 24. Šiandien mūsų finansavimas yra tris kartus mažesnis, negu kad sustabdytume ligų augimą. Čia jau matėte – 98,2 % ligoms gydyti ir tik 1,8 % sveikatai ir ta pati sveikata dar dažnai supainiojama su įvairiomis prevencinėmis priemonėmis, skiepais ir t. t.

Tęsdami dėl reikalingumo tokios komisijos ir naujo darinio, kuris iš tiesų galėtų būti visiškai netikėtai naujas, dar turime pasakyti, kad liberalai mus kritikavo, va, jūs draudžiate girtavimą, duokite priemonių, kurios skatintų blaivų gyvenimą. Šita komisija savo uždaviniu ir laikytų, pačiu svarbiausiu uždaviniu, – skatinti sveiką gyvenimą, motyvuoti žmones sveikai gyventi, kad jie norėtų, kad mūsų darbuotojai mokyklose norėtų mokytis vaikus sveikai gyventi ir vaikai norėtų. Dabar mūsų vaikų stuburai krypta, kompiuterizacija įsigali ir nėra jokio stabdymo. Štai prasidėjo mokyklose sveikatos ir pasiruošimo šeimai programa ir jai teparuošta 200 mokytojų per keturias valandas, kai tų valandų reikėtų bent jau 30, ir ne 200 mokytojų, o Lietuvoje reikia 3 tūkst. 600 mokytojų, bent po tris kiekvienoje mokykloje, kad jie rūpintųsi savo vaikų sveikata. Mes darėme, na, absoliučią profanaciją ir dėl to jokių teigiamų poslinkių mes neturime. Kažką reikia daryti, o tas kažkas tai yra suformuotos gairės, kurias mes netrukus pateiksime jums svarstyti. Ten yra daug priemonių, ką daryti ir nuo ko pradėti. (*Balsai salėje*) Atrodo, pasakiau viską, ką norėjau. Iš tikrųjų atėjo laikas rimtoms permainoms ir tą gali padaryti tie žmonės, kurie nori veikti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Dar buvo užsirašęs J. Olekas, tačiau jo nematau. Po svarstymo dėl motyvų užsirašė N. Puteikis už.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Kolegos, noriu papasakoti vieną epizodą iš Švedijos. Užėjus į savivaldybę, koridoriuje, viešose erdvėse stovi pintinė su vaisiais. Mes klausiamo, kas čia, labdara, dovanų savivaldybei kas nors? Ne, sako, čia politinės partijos susitarė, kad reikia skatinti, kad per pietus neužkandžiautų visokiu šlamštu. Vaisiai yra nemokamai. Jie nepasakė, iš kokių lėšų, bet pasakė, kad politinės partijos yra susitarusios. Po to mes nuvažiavome į savivaldybės kontroliuojamą „Fortum“ šiuukšlių deginimo gamyklą, ten mus nuvedė pietauti ir matome, kad daržovės nemokamai. Mes klausiam, kaip tai? Sako, dėkite daržovių, kiek norite, čia yra Švedijos politinių partijų susitarimo reikalas. Tai tarsi paprasta, bet teisingai D. Kepenis sako, koks gali būti politinių partijų susitarimas, jeigu septynios ministerijos dirba priešingomis kryptimis sveikatinimo srityje? Pavyzdžiui, visi politikai sako, Suomijoje geras švietimas, darykime kaip Suomijoje. Pavyzdžiui, fizinis krūvis fizinio pamokose Lietuvos mokyklose. Nė iš tolo prie Suomijos. O ką daro švietimo ministrė? Ji susėdusi darbo grupėje naikina lituanistikos institutus.

Aš pritariu D. Kepenio argumentams ir kitų čia pasakytams argumentams, sukurkite tą komisiją, sumokėkite 80 eurų per mėnesį, 1 tūkst. eurų per mėnesį tai komisijai, bet tegul ta komisija paima ir tą gerą kitų užsienio valstybių praktiką realizuoja, tegul koordinuoja. Tai bent jau ministerijos, kurios dabar nežinia ką grybauja su lituanistikos naikinimu, užsiims prasminga veikla. Aš tikiu, kad D. Kepenis, A. Kirkutis, opozicijos nariai, kurie išmano sveikatinimo klausimus, vis dėlto padarys čia gerus darbus. Kolegos, balsuokime už.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų aš daugiau pritarčiau kitiems sprendimams, tai yra lėšų taupymo sprendimams, kuriuos deklaravo valdantieji, konkrečiai valstiečiai ir žalieji. Manau, kad A. Kirkutis ir D. Kepenis gerai išmano.

Beliko tik tai perduoti savo mintis valdančiajai valdžiai, kuri dirba su premjeru priešaky, ministerijoms ir tai bus vykdoma. Negi dabar mes iš Seimo paskyrę devynis komisarų pradėsime vadovauti Vyriausybei? Mūsų reikalas – leisti teisės aktus, o vykdomajai valdžiai juos vykdyti. Iš tikrųjų nematau jokios priežasties kurti komisijas, kurios iš tikrųjų neaišku, kuo užsiims. Užsiims tu, ką jau čia visi žinome.

O žinome tai, kad galbūt reikia daugiau finansavimo, reikia įgalinti sveikatos biurus savivaldybėse, kad jie turėtų didesnę galimybę veikti, įgalinti biurus veikti su švietimo sistema, galbūt pradėti kelias programas, kurios susijusios su sveikatinimu. Reikia šviesti, mokytis. Visiems tai aišku. Ir be komisijos tai aišku.

Vienintelis dalykas – komisija galbūt galėtų priversti kiekvieną išokti į eketę, bet tai irgi žmogaus sprendimas, kaip jam gyventi. O kaip valgyti – iš tikrųjų per švietimo sistemą, per higienos centrus, sveikatos centrus galime tai daryti. Tikrai pagrindinė prasmė, manau, yra ta, kad tiems procesams reikia skirti pinigų, o ne komisijai išlaikyti. Aš tikrai negaliu pritarti.

PIRMININKAS. Svarstome toliau pastraipsniui. Po svarstymo pritariame. (*Balsai salėje*) Siūlyte balsuoti? Gerai, balsuojame.

Balsavo 69: 54 – už, 5 – prieš, susilaikė 10. Po svarstymo pritarta.

Dabar pastraipsniui. Priėmimas. Žiūrime, 1 straipsnis. Norėčiau iš karto pasitarti, nes „Tvar-ka ir teisingumas“ atsisako teikti vieną narį. Čia buvo siūlymas sudaryti iš devynių narių. Tada yra siūlymas iš aštuonių sudaryti. (*Balsai salėje*) Siūlau sudaryti iš aštuonių. (*Balsai salėje*) Priešta-raujančių negirdžiu. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritariame.

2 straipsnis. Kadangi visos frakcijos dar nėra pateikusios savo narių, šio balsavimo dabar ne-darysime. Darysime kitą dieną. Ties ta vieta ir baigiame.

Seimo narių pareiškimai. Kiek žinau, yra... (*Balsai salėje*) Padarome pertrauką. Pavardžių dar neturime. (*Balsai salėje*) 2 straipsnį kol kas dar paliekame. Klausimai visi baigti. Seimo narių pa-reiškimai.

Pirmas – A. Gumuliauskas. Prašau į tribūną. Kol ateis, prašau, A. Matulas.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Kolegos, dėl vedimo tvarkos arba replika po balsavimo. Aš kolegai D. Kepeniui jau kelis kartus aiškinau ir sakiau, koks yra privalomojo sveikatos draudimo biudže-tas, bet jis kažkaip neatsimena ir visą laiką pusantrų metų kalba tą patį ir bendromis frazėmis. Tai atsisėskite ir pasižiūrėkite, pavartykite. Dabar jūs paminėjote, kad sveikatos draudimo biudžetui prie V. P. Andriukaičio buvo skiriamas 1 mlrd., dabar – septynis kartus daugiau. Išėitų, kad svei-katos draudimui turėtų būti skiriama 7 mlrd. Sveikatos draudimo biudžetas yra šiek tiek daugiau nei 1 mlrd. 700 mln. Jūs visada šnekate *bile ką*. Paskaitykite! Jau atėjo laikas konkrečiai ką nors pa-sakyti, ne tik iš bendro išprusimo.

18.08 val.

Seimo narių pareiškimai

PIRMININKAS. Arūnai, tęskite.

A. GUMULIAUSKAS (*LVŽSF*). Ačiū. Dabar, gerbiamas Antanai, aš konkrečiai ir pasakysiu.

Kovo 10 dienos posėdžio metu (gaila, kad nėra gerbiamo J. Oleko) J. Olekas padarė pareiški-mą, kuriame konstatavo (cituoju): „Dokumente, kuris buvo paskelbtas vasario 15 dieną ir po ku-riuo mes pasirašėme, tai yra Šimtmečio deklaracija, aš pasigedau vieno žodžio, kuris buvo vienas iš kertinių 1918 m. vasario 16 d., t. y. „demokratija“. Toliau cituoju: „todėl ateityje siūlau šito žo-džio mūsų tekstuose nepamiršti“. Kadangi buvau vienas iš tos deklaracijos rengėjų, tai aš labai atsakingai noriu pareikšti, kad Seimo nariai turi skaityti dokumentus, ypač tie Seimo nariai, kurie čia sėdi nuo 1990 metų. Todėl aš sau leisiu pacituoti labai nedidelę šios deklaracijos pastraipą ir jums priminti, kad po ja dauguma jūsų pasirašė. „Esame įsitikinę, kad šiandien Lietuva, būdama NATO ir Europos Sąjungos narė, yra tinkamai pasirengusi ginti Vasario 16-osios akto idealus, kurti ir puoselėti nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje.“ Antra citata: „Tikime, kad ir ateinančių šimtmečių valstybės kūrėjų kartos puoselės tas pačias vertybes, kuriomis gyveno Vasario 16-osios bei Kovo 11-osios aktų signatarai.“ Tai reiškia, kad mes kvietėme ir ateities kartas taip pat puoselėti demokratiją ir išsaugoti demokratinę valsty-bę po šimto metų. Dar kartą visų prašau skaityti tekstus ir tik po to komentuoti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. N. Puteikis. (*Šurmulyš salėje*)

N. PUTEIKIS (*LVŽSF*). Kadangi J. Bernatonis replikuoja, tai, gerbiamas Bernatoni, jūs čia žino-te, kaip valstybė veikia, o naujokai Seimo nariai nežino, tai mano pranešimas skirtas jiems.

Jeigu kas nors iš jūsų norite, jums trūksta pinigų, pavyzdžiui, jums reikia 700 tūkst. eurų pa-siskolinti dešimčiai metų be palūkanų ir be užstato, jūs galvojate, kad tai Lietuvoje neįmanoma, tai jūs klystate. Lietuvoje tai įmanoma, aš jums pacituosiu, vasario mėnesį teisme visiems žino-mas D. Nedzinskas štai ką pareiškė: „2007 m. gruodžio 17 d. aš, Darius Nedzinskas, paskolinau ir perdaviau grynais pinigais Vytautui Markevičiui 2,5 mln. litų. Paskolos sutartis tarp manęs ir V. Markevičiaus raštu sudaryta teisės aktų nustatyta tvarka ir atitiko abiejų sutarties šalių valią.“ Sutartyje nėra numatytos palūkanos, sutartyje nėra užstato. Viskas čia gal būtų verslas, jeigu ne viena aplinkybė – V. Markevičius, advokatas, tuo metu dirbo neatlygintinu Vyriausybės konsul-tantu premjero G. Kirkilo Vyriausybėje ir tam tikra prasme buvo atsakingas už „Leo LT“ projek-

ta. Šitas pinigų perdavimas grynais buvo įvykdytas, sutartyje parašyta – 2,5 mln. perduota grynais į rankas. Šita sutartis buvo sudaryta likus dviem dienoms iki „Leo LT“ projekto pristatymo visuomenei.

Tai ką aš noriu šituos dalyku pasakyti? Iš visko sprendžiant pinigai iki šiol negražinti. (*Balsai salėje*) Taip, ar tai daug, ar mažai, aš nesiiimu spręsti, bet tiesiog šitas mano pranešimas skirtas naujokams. Taip 2007 metais veikė valstybė. Ir jis skirtas kai kuriems dabartiniams Seimo nariams, tarp jų V. Kernagiui, nes jis yra D. Nedzinsko mylėtojas, G. Landsbergiui, kuris yra D. Nedzinsko gerbėjas, ir ypač LRT programų vadovų A. Matoniui, kuris yra didelis D. Nedzinsko draugas. Tai gi, gerbiami politikai ir visuomenės veikėjai, žiūrėkite, su kuo turite reikalų. Jeigu kas, žinote iš ko pasiskolinti be užstato, be palūkanų pinigų.

PIRMININKAS. Dėkojame. Daugiau Seimo narių pranešimų neturime.

18.14 val.

Informaciniai pranešimai

Aš tik dar prieš baigdamas posėdį norėčiau pagarsinti pareiškimą dėl Tarpparlamentinių ryšių grupės įkūrimo. Pranešama, kad įkurta Tarpparlamentinių ryšių su Monaku grupė. Pirmininke išrinkta R. Miliūtė, o pavaduotoja – A. Norkienė. Grupę sudaro šeši nariai.

Darbotvarkę kaip ir baigėme. Vakarinį posėdį skelbiu baigtą. (*Balsai salėje*) Norite registruotis? Gerai, registruojamės.

Užsiregistravo 67 Seimo nariai.

Patikslinu, kad grupė yra Maroko, jeigu ne taip ištariau.

Posėdį skelbiu baigtą. (*Gongas*)

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Adomėnas Mantas 18, 66, 67
Andrikis Rimas 36
Andriukaitis Vytenis Povilas 69, 71
Anušauskas Arvydas 9, 16, 31, 40, 42, 43, 66
Arlauskas Danas 31, 33, 34
Armonaitė Aušrinė 51, 52
- Bakas Vytautas 28, 29, 35, 38
Bastys Mindaugas 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 42
Baškienė Rima 7, 18, 19, 20, 21, 68
Bernatonis Juozas 71
Bložė Algirdas 30
Budbergytė Rasa 63
Bukauskas Valentinas 54
Butkevičius Algirdas 30, 35
- Čimbaras Petras 36, 38
- Dagys Rimantas Jonas 49, 55, 57, 63, 64
Dargužaitė Milda 54
Degutienė Irena 33
Dobrovolskis Tomas 27
Dubininkas Saturnas 28
- Gailius Vitalijus 60
Gari Romenas (Gary Romain) 66
Gaudutis Juozas 26, 28, 29, 31
Gedvilas Vydas 30
Gelūnas Arūnas 36
Gentvilas Eugenijus 20, 22, 52, 56
Gentvilas Simonas 52
Glaveckas Kęstutis 7, 9, 15, 16, 17
Goldman Ema (Goldman Emma) 66
Gražulis Petras 12, 13, 31, 34, 35, 38, 43
Gumuliauskas Arūnas 67, 71
Gureckienė Violeta 23, 26
- Heifecas Jaša (Heifetz Jascha) 66
Henke Dalia 15
- Imbrasas Juozas 7, 8
- Jakeliūnas Stasys 30
Jarutis Jonas 17, 18
Jedinskij Zbignevas 30, 31
Jovaiša Sergejus 12, 31, 32
Juknevičienė Rasa 30, 34
Juozapaitis Vytautas 16
- Karbauskis Ramūnas 18, 36, 38, 40, 41, 42
Kasčiūnas Laurynas 32
Kepenis Dainius 19, 69, 70, 71
Kernagis Vytautas 72
Kirkilas Gediminas 7, 30, 37, 38, 71
Kirkutis Algimantas 20, 21, 68, 69, 70
Kohneris Paulas (Kohner Paul) 66
Kostinas Jevgenijus (Kostin Jevgenij) 28
Krupavičius Mykolas 40
Kubilius Andrius 29, 36, 41, 47, 56
- Landsbergis Gabrielius 17, 18, 32, 38, 40, 41, 42, 44, 72
- Mackevič Michal 36
Mackevičius Ernestas 28
Majauskas Mykolas 8
Maldeikienė Aušra 54
Mamontovas Andrius 16
Markauskas Bronius 39, 41
Markevičius Vytautas 71
Martinėlis Raimundas 50
Masiulis Kęstutis 11, 13, 33, 40, 44, 50, 58, 60
Masiulis Rokas 9, 10
Matonis Audrius 72
Matulas Antanas 19, 67, 68, 71
Mažeika Kęstutis 59
Mertenas Aleksandras (Merten Aleksandr) 32
Miliūtė Rūta 72
Misiūnas Eimutis 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63
Morkūnaitė-Mikulėnienė Radvilė 20
- Narkevič Jaroslav 15, 21, 22, 43, 54, 59, 63, 66
Navickas Andrius 67
Navickienė Monika 47
Nedzinskas Darius 71, 72
Nekrošius Arvydas 7, 18, 38, 47
Norkienė Aušrinė 72
- Olekas Juozas 15, 18, 41, 53, 55, 56, 62, 64, 70, 71
Olševski Česlav 50
- Pachomovas Vadimas (Pachomov Vadim) 28
Paksas Rolandas 13
Palionis Andrius 42, 43
Poderys Virgilijus 7, 8
Popovienė Raminta 36
Pranciškus 7
Pranckietis Viktoras 7, 22, 39
Puidokas Mindaugas 58

- Pupinis Edmundas 20, 42, 49, 70
Puteikis Naglis 29, 30, 35, 70, 71
- Razma Jurgis 10, 11, 12, 13, 21, 40
Rinkevičius Viktoras 10, 64
- Sabatauskas Julius 12, 13
Sysas Algirdas 12, 19, 53, 54, 59, 60, 62, 63, 65
Skaistė Gintarė 48, 57
Skardžius Artūras 38, 42
Skvernelis Saulius 21, 40
Stančikas Andriejus 39
Steponavičius Gintaras 36
Storosta-Vydūnas Vilhelmas 69
Streikus Zenonas 21, 22
Strelčiūnas Algis 48
- Šakalienė Dovilė 33
Šarnickas Robertas 17, 57
Šedbaras Stasys 9, 10, 50
Šekspyras Viljamas (Shakespeare William) 28
- Šimonytė Ingrida 46
Širinskienė Agnė 14, 19, 39
- Tamašunienė Rita 18, 51, 52, 53
Tomilinas Tomas 63, 66
Trampas Donaldas (Trump Donald) 29
Tumėnas Stasys 14, 15, 16, 36, 67
- Urbšys Povilas 43, 61
- Varkalys Jonas 22
Vidavskis Janas (Widawski Jan) 31
Vilniaus Gaonas (Zalmanas Elijah ben Šlomo) 66, 67
Vingrienė Virginija 55, 58
Vinkus Antanas 15, 16, 17
Vojeika Piotras (Vojeiko Piotr) 24, 25, 26, 27, 28, 29, 34, 35, 36
- Zananavičius Albinas 65
- Žemaitaitis Remigijus 12, 54, 60

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*
Interneto puslapis *www.lrs.lt*